

Q. HORATII FLACCI

S E R M O N V M

L I B R I Q V A T V O R ,

S E V ,

S A T Y R A R V M

Libri duo.

E P I S T O L A R V M

Libri duo.

Cum argumentis ad Lectoris maiorem
facilitatem .

C V M P R I V I L E G I O .

V E N E T I I S ,

Apud Dominicum Nicolinum .

M D L X X X I I I I .

Q. HORATI FLACCI

SERMONVM

LIBRI QVATVOR.

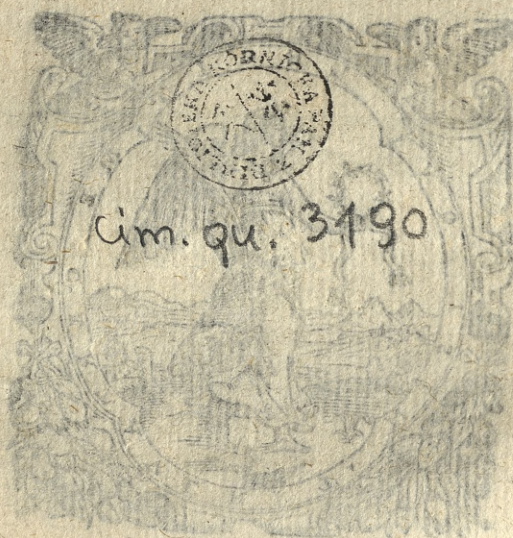
LIBR.

LIBRIDNO. SATYRARVM

LIBRIDNO. EPISTOLARVM

Cam argumētis ad Lectoris maiorem
facilitatem.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIS.

Apud Dominicum Nicolinum.

M D LXXIII.

Parthenius Lectori.

E Satyra multa afferri potuissent, sed doctissimi viri nihil alijs dicendum reliquerunt. Franciscus Robortellus pluribus de ea diligenter, & erudite scripsit. non pauca adiunxit Iulius Scaliger, in libro suo de poetica. quamobrem supersedere hoc labore poteram, nisi me Typographus adeo stimulasset, ut obsequendum illi fuerit. voluit etiam in ijs quæ sequuntur, aliquid nostrum extare. Si de huius antiquitate quæras, nemo dubitat omnium poeseon fuisse antiquissimam. quamuis nonnulli a Tragœdia fluxisse scribant. quod falsum esse ex ijs, quæ paulo posterius afferentur, patebit: Tragœdiæ enim adiuncta fuit, ut ea, quæ illis temporibus brevis erat, quippe quæ Epistodia non haberet, longior euaderet. Breuia poemata fuerunt Satyræ. & propterea, quia nimis brevis esset imitatio, secundum aliquos, fuit exclusa. Nam fabula iustam magnitudinem habere debet. nec nimis longam, nec nimis breuem esse oportet. Sed Aristoteles in xxvij. particula poëtes a Sophocle Satyros amicos scribit ob turpitudinem, & lasciviam, quam gesticulantes, risumq; mouentes, exprimebant. noluit ille ridiculosarum rerum cum grauib; fieri commistionem.

verum antea Satyrorum dicacitatem in Tragœdijs fe-
rebant, vt eorum iocis seueritas Tragœdiæ tempera-
retur. Ascribam quod Alexander Piccolhomineus,
vir summus, in illam superiorem particulam scriptum
reliquit; alia scilicet ratione priscos illos Tragicos in
suas Tragœdias Satyros induxisse. nepe quod animadu-
erterent Tragœdiam nimis esse breuem, & nondum
ad suam magnitudinem peruenisse. quippe quæ nu-
dæ, ac simplices nihil haberent aliud, quam puram
fabulam sine Epissodijs. quibus duabus de causis, sci-
licet ob breuitatem, atque ob nuditatem, cum nul-
lam haberet delectationem Tragœdia, vt ijs incom-
modis præsto essent, Satyros introducere, vt horum
actionibus ridiculis delectatio accederet. Neque eo-
dem auctore arbitrari debemus ea adiunctione Tra-
gœdiam immutatam ita, vt ex duabus vna fieret actio.
Sed ita inter actus interpositos Satyros, vt eorum actio-
nes a Tragœdiæ fabula distinguerentur. Verum sub-
sequentibus temporibus, cum animaduerterent mi-
nus hoc maiestati Tragœdiæ conuenire, Satyros sub-
motis, Tragœdiam Epissodijs ornarunt. Sed quo-
niam Satyra nominatim vitia carpebat, quemadmo-
dum vetus Comœdia, nonnulli id nulla laude di-
gnum, at odiosum potius fuisse existimarunt. Ideo
Athenienses hanc dicacitatem exosi, Satyram amo-
uerunt, post quæ tempora Latini illam arripuerunt.
vt Lucillius, quem aliquando irridet Horatius, præ-
sertim in eo, quod Græca Latinis immisceret, vt Var-
ro,

ro, Horatius. Persius, Iuuenalis. quibus omnibus
Horatium prætulerunt. Conuiujs plena fuit Saty-
ra. nam ijs primum imitatio fieri capta est. quemad-
modum Hymnographia laudibus. Hoc genus imi-
tatur, cum ioco, & risu reprehendens hominum vi-
tia. Quæ est Satyrici materia. In scena recitabantur
Satyræ a choris saltantibus, & a personis Satyrorum.
hæ autem erant Satyrus canescens, Satyrus adultus, &
pubescens, Satyrus impubis, Silenus, Papposilenus.
Sed per Satyros Madius intellexit homines agrestes,
montes incolentes, & speluncas. Et sicut ceteræ poe-
ses humanas actiones imitabantur, ita Satyra. Imita-
tio autem tam malorum, quam bonorum. alij enim
virtutes, alij vitia imitantur. Homerus, & Virgilius
bonos, Theocritus deteriores mores, & actiones,
Satyra longe deteriores imitatur. Sed quantumuis
obscenas actiones Satyra inducat, nihilominus imi-
tatio est, quatenus vero præcepta ex philosophia ad
bene viuendum, vt continentia, incontinentia, aua-
ricia, liberalitatis tractat, inter poeses laudabiles re-
cipi non potest. tunc enim philosophum agit, non
poetam. sane cum Satyra reprehendit auariciam, aut
docet quomodo partis sit vtendum, id agit, quod
non conuenit poetæ. qui docere quidem vult, sed per
personas introductas, non præceptis ex arte deprom-
ptis. Homerus cum vellet docere homines a volu-
ptatibus abstinere, non sumpsit ex locis philosopho-
rum, sed sub Vlyssis persona hæc spernente id est af-
secutus,

secutus, ut quiuis possit inde comprehendere non
aliud poetam voluisse præcipere, quam voluptates
contemnendas. quod Virgilius sub Aeneæ persona
præstare voluit. Sed non oportet pluribus agere Ser-
mones ne, an Satyras appellasset Horatius. nam quo-
niam a Satyris siluestribus agebantur, verisimile est
ab illis nomen deduxisse. accedit quod Satyram sæ-
pius nominat, præsertim in hoc carmine. Sunt qui-
bus in Satyra videar nimis acer. neminem latet varios
auctores varia super hac re scripsisse. nonnulli enim a
Satyra Lance varijs primitijs referta, quæ in sacris in-
ferebatur, alij a saturitate, alij a genere farciminis,
quod Varro multis rebus refertum Satyram vocat,
alij alijs de causis denominatam putarunt. Cum ve-
ro sint tria scenicæ poeseos genera, Comica, Tragica,
Satyrica, unicuique suus ornatus tribuebatur. Come-
diæ domus, atque ædificia priuaris similia, Tragœ-
diæ magnifica, & regia aptabant, Satyræ arboribus,
umbraculis, speluncis, montibus, atque huiusmodi
rebus siluestribus concinnabantur. Vestes satyricæ
erant caprinæ pelles, ceruinæ, purpura, vel auro in-
tertextæ. Satyræ verba, ut quæq; magis ridicula, hu-
milia, sordida, & obscena erant, ita huic generi ma-
gis conueniebant cuiusmodi sunt:

At si vinctus cesses, & figas in cute solem
Est prope te ignotus cubito, qui tangat, & acre
Despuat in mores, penemq; arcanamq; lumbi
Runcantem, populo marcentes pandere vulvas.

Tu

Tu quem maxillis balanatum gausape pectus
Inguinibus quare detonsus gurgulio extat?
Quinque palestritæ licet hæc plantaria vellant
Elixasq; nates labefactent forcipe adunca. quibus
infinita similia sunt. Quo vero tempore Satyra ha-
buerit initium non satis cognitum est. Pratinas Phlia-
sius primus Satyram dedit. qui etiam ipse fuit tragi-
cus. & cum fabulas quinquaginta docuisset, ex ijs
duæ & triginta Satyræ fuere. Is est, qui cum sæpe, cum
Aeschilo, & Cherillo certasset, semel tantum vicisse
dicitur. Satyræ nullum exemplum habemus præter
Cyclopem Euripidis. in cuius Tragœdia Satyri iudi-
cio sunt inducti, quod non in vrbe ea actio, sed in
agro procul a ciuitate confecta est. alioqui illos non
fuerat admissurus. nihilominus ob dictam rationem
in illa Tragœdia Satyri non vituperandi. Sed ha-
ctenus.

in illa Tragoedia Sisyphus non vincendi. Sed ha-
bitus ad illud. nihilominus ob dictam rationem
agro procul a ciuitate confectus est. alioquin illos non
eo tunc indugit, quod non in videret agros, sed in
Cycloperum turpibus. in cuius Tragoedia Sisyphus indi-
gitur. Sisyphus nullum exemplum habentis patet
Achylus, & Othello ceteris, semel tantum velle
dixit & trigitur Sisyphus fuisse. Is est, qui cum Sisypho
cur. & cum fabulas quinquaginta docuisset, ex is
his primus Sisyphus dedit. qui cum ipse in Tragi-
bus in ista non fuit cognitus est. Sisyphus istis
infinitis similibus sunt. Quo vero tempore Sisyphus ha-
bitus in illis fuit. Sed hoc non potest dici. Quibus
Sisyphus natus habet. ut foris dicitur. Quibus
in quibus patet. Sed hoc non potest dici.

Genus.
C
C
C
S
I
S
C
D
Q
I
C
V
Q
Q
T
T

Q. HORATII FLACCI
S E R M O N V M
L I B E R P R I M V S.

Satyræ primæ Argumentum.

AGNA est hominum stultitia sua conditione non esse contentum. Hinc omnia uitia emanant. Ita sane instituenda uita est. ut illud eligamus, cuius postea non sit penitendum. sicq; ea ferre, quæ a fortuna eueniunt, ut æquo animo ferenda existimemus. Itaque cum uitia his sermonibus exagitet, sapienter ab humana stultitia initium sumpsit.

S A T Y R A P R I M A.

VI sit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu fors obiecerit, illa
Contentus uiuat? laudet diuersa sequentes?
O fortunati mercatores, grauis annis
Miles ait, multo iam fractus membra labore.

Contra mercator, nauim iactantibus Austris
Militia est potior. quid enim? concurritur: horæ
Momento aut cita mors uenit, aut uictoria leta.
Agricolam laudat iuris legumq; peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices uiuentes clamat in urbe.
Cetera de genere hoc (adeo sunt multa.) loquacem
Delassare ualent Fabium. ne te morer: audi,
Quo rem deducam. si quis deus, en ego, dicat,
Iam faciam, quod uultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo, rusticus. hinc uos,
Vos hinc mutatis discedite partibus. eia,
Quid statis? nolunt. atqui licet esse beatis
Quid causæ est, merito quin illis Iuppiter ambas
Iratus buccas inflet? neque se fore posthac
Tam facilem dicat, uotis ut præbeat aurem?
Præterea, ne sic, ut, qui iocularia, ridens

B

Percutram

S A T Y R A R V M

Percutram (quanquam ridentem dicere uerum,
 Quid vetat ? ut pueris olim dant crustula blandi
 Doctores, elementa velint ut discere prima.)
 Sed tamen amoto quaramus seria ludo :
 Ille, grauem duro terram qui vertit aratro :
 Perfidus hic caupo, miles, nautaeq; per omne
 Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
 Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
 Aiunt, cum sibi sint congesta cibaria : sicut
 Paruula (nam exemplo est) magni formica laboris
 Ore trahit, quodcumque potest, atq; addit acerno,
 Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.
 Quae, simul inuersum contristat Aquarius amicum,
 Non usquam prorepat : & illis utitur ante
 Quaesitis sapiens : cum te neque feruidus aestus
 Demoueat lucro, neq; hiems, ignis, mare, ferrum,
 Nil obolet tibi, dum ne sit te ditior alter.
 Quid inuat immensum te argenti pondus, & auri
 Furtim defossa timidum deponere terra ?
 Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.
 At, ni id fit, quid habet pulchri constructus aceruus ?
 Millia frumenti tua triuerit area centum :
 Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus : ut si
 Reticulum panis venales inter onusto
 Forte vehas humero : nihilo plus accipias, quam
 Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
 Naturae fines viuenti, ingera centum, an
 Mille aret ? at suauis est ex magno tollere acerno.
 Dum ex paruo nobis tantundem haurire relinquas :
 Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris ?
 Ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
 Vel cyatho : & dicas magno de flumine malleum,
 Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. eo fit,
 Plenior ut si quos delectet copia iusto :
 Cum ripa simul amulos ferat Ausidus acer.
 At, qui tantuli eget, quanto est opus, is neq; limo
 Turbatam haurit aquam, neq; vitam amittit in vndis.
 At bona pars hominum decepta Cupidine falso,
 Nil satis est, inquit : quia tanti, quantum habeas sis.
 Quid facias illi ? iubeas miserum esse libenter :
 Quatenus id facit. ut quidam memoratur Athenis

sordidus,

Sordidus, ac diues, populi contemnere voces
 Sic solitus: populus me sibilat, at mihi plando
 Ipse domi: simul ac nummos contemplor in arca.
 Tantalus a labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
 Fabula narratur. congestis undique faccis
 Indormis inhians: & tanquam parcere sacris
 Cogeris: aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis, quo ualeat nummus, quem prabeat usum.
 Panis enatur, olus, uini sextarius: adde,
 Quis humana sibi doleat natura negatis.
 An uigilare metu examinem: noctesq; diesq;
 Formidare malos fures, incendia, seruos,
 Ne te compilent, fugientes: hoc iuuat? horum.
 Semper ergo optarem pauperrimus esse bonorum.
 At si condoluit tentatum frigore corpus:
 Aut alius casus lecto te afflixit: habes, qui
 Assideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
 Suscitet: ac reddat natis, carisque propinquis.
 Non uxor saluum te uult, non filius: omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas:
 Si nemo prester, quem non merearis amorem?
 At si cognatos, nullo natura labore
 Quos tibi dat retinere uelis, seruareque amicos:
 Infelix operam perdas: ut si quis asellum
 In campo doceat parentem currere frænis.
 Denique sit finis quærendi: quoque habeas plus,
 Pauperiem metuas minus & finire laborem.
 Incipias, parto quod anebas: nec facias, quod
 Vmidius quidam (non longa est fabula) diues,
 Vt metiretur nummos: ita sordidus ut se
 Non unquam seruo melius uestiret: ad usque
 Supremum tempus ne se pænuria uictus
 Opprimeret, metuebat. at hunc liberta securi
 Diuisit medium fortissima Tyndaridarum.
 Quid mi igitur suades? ut uiuam Meuius? aut sic,
 Vt Nomentanus? pergis pugnantia secum
 Frontibus aduersis componere? non ego anarum
 Cum ueto te fieri: uappam iubeo, aut nebulonem.
 Est inter Tanaim quiddam socerumque Viselli.

S A T Y R A I V M

Est modus in rebus : sunt certi denique fines :
 Quos ultra citraque nequit consistere rectum.
 Illuc vnde abij , redeo : nemon vt avarus
 Se probet : ac potius laudet diuersa sequentes ?
 Quodque aliena capella gerat distentius vber ,
 Tabescat : neque se maiori-pauperiorum
 Turba comparet : hunc , atque hunc superare labores ?
 Sic festinanti semper locupletior obstat :
 Vt , cum carceribus missos rapit ungula currus ,
 Instat equis auriga , suos vincentibus , illum
 Præteritum temnens extremos inter euntem .
 Inde fit , vt raro , qui se vixisse beatum
 Dicat , & exacto contentus tempore vita
 Cedat , uti conuiuia satur , reperire queamus :
 Iam satis est : ne me Crispini scrinia Lippi
 Compilasse putes , verbum non amplius addam .

Satyræ secundæ Argumentum.

Vult poeta eos notare , qui cum unum vitium vitare uolunt , incidunt in aliud . sic captat occasionem mordendi Tigellium . Is fuit cantor , & cum suauiter caneret , Augusto gratus , atque ipsi etiam Cleopatæ . de hoc Cic. Ad Fabium Gallum in Fam. auaritiam infectatur . ut sæpe , qua in uitij nil perniciosius . de Tigellio in sequenti Satyra .

S A T Y R A I I.

AMBUBAIARVM collegia , pharmacopœia ,
 Mendici , mimæ , balatrones , hoc genus omne ,
 Mæstum , ac sollicitum cantoris est morte Tigelli .
 Quippe benignus erat . contra hic , ne prodigus esse
 Dicatur , metuens , inopi dare nolit amico ,
 Frigus quo , duramque famem depellere possit .
 Hunc si percuncteris , aui cur , atque parentis
 Præclarum ingrata stringat malus ingluvie rem ,
 Omnia conductis coemens obsonia nummis :
 Sordidus , atque animi quod parui nolit haberi ,
 Respondet . laudatur ab his , culpatur ab illis .
 Fusidius vappæ famam timet ac nebulonis ,
 Diues agris diues positus in fenore nummis .
 Quinas hic capiti mercedes exsecat : atque ,

Quanto

Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget.
 Nomina sectatur modo sumpta veste uirili
 Sub patribus duris, tironum. maxime, quis non,
 Iuppiter, exclamet, simulatque audiuit? at in se
 Pro quaestu sumptum facit. hic, uix credere possis,
 Quam sibi non sit amicus: ita ut pater ille, Terenti
 Fabula quem miserum nato uixisse fugato
 Inducit, non se peius cructauerit, atque hic.
 Si quis nunc quærat, quo res hæc pertinet? illuc.
 Dum uirant stulti uitia, in contraria currunt.
 Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
 Inguen ad obscenum subductis usque facetus:
 Pastillos Rufillus olet: Gorgonius hircum.
 Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
 Quarum subsuta talos tegat instita ueste.
 Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
 Quidam notus homo cum exiret fornice: malte
 Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
 Nam simulac uenas inflauit tetra libido:
 Huc iuuenes æquum est descendere: non alienas
 Permollere uxores. nolim laudari, inquit,
 Sic me, mirator cummi Cupiennius albi.
 Audire est opera pretium, procedere recte
 Qui mæchis non vultis, ut omni parte laborent:
 Utque illis multo corrupta dolore uoluptas,
 Atque hæc rara, cadat dura inter sæpe pericla:
 Hic se præcipitem tecto dedit: ille flagellis
 Ad mortem casus: fugiens hic decedit acrem.
 Prædonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
 Hunc perminxerunt calones. quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testes, caudamque salacem
 Demeteret ferrum: iure omnes Galba negabat.
 Tutior at quanto merx est in classe secunda?
 Libertinarum dico: Sallustius in quas
 Non minus insani, quam qui mæchatur. at hic si,
 Qua res, qua ratio suaderet: quaque modeste
 Munifico esse licet, uellet bonus, atque benignus
 Esse: daret quantum satis esset: nec sibi damno,
 Dedecoriq; foret: verum hoc se amplectitur vno:
 Hoc amat, & laudat: matronam nullam ego tango.
 Ut quondam Marsæus amator Originis, ille

S A T Y R A R U M

Qui patrum mimæ donat fundumque, Laremque:
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
 Verum est cum minimis: est cum meretricibus: unde
 Fama malum grauius, quam res trahit: an tibi abunde
 Personam satis est, non illud, quicquid ubique
 Officit, euitare? bonam deperdere famam,
 Rem patris oblimare, malum est ubicumque: quid inter-
 Est in matrona, ancilla, pectus ne togata?
 Villius in Fausta Sylla gener, hoc miser uno
 Nomine deceptus, pœnas dedit usque, superque,
 Quam satis est, pugnis casus, ferroque petitus.
 Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
 Huic si mutonis uerbis mala tanta uidentis
 Diceret hæc animus: quid uis tibi? numquid ego a te
 Magno prognatum deposco consule cummum,
 Velatumque stola, mea cum conserbuit ira?
 Quid responderet? magno patre nata puella est.
 At quanto meliora monet, pugnantiaque istis,
 Dives opis natura sua: si tu modo recte
 Dispensare uelis: ac non fugienda petendis
 Immiscere? tuo uitio, rerum ne labores,
 Nil referre putas? quare, ne pœniteat te,
 Desine matronas sectari: unde laboris
 Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus;
 Nec magis huic inter niueos, uiridesque lapillos,
 Sit licet hoc Chærinte tuum, tenerum est femur, aut crus
 Rectius: atque etiam melius persape togata.
 Adde huc quod mercem sine facis gestat: aperte
 Quod uenale habet, ostendit: nec, si quid honesti est,
 Iactat, habetque palam: querit, quo turpis celet.
 Regibus hic mos est: ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt, ne, si facies (ut saepe) decora,
 Molli fulta pede est: emptorem inducat hiantem,
 Quod pulchra clunes, breue quod caput, ardua ceruix.
 Hoc illi recte: ne corporis optima Lynceis
 Contemplere oculis: Hypsæa cecior, illa,
 Quæ mala sunt, spectes, o crus, o brachia: verum
 Depygis, nasuta, breui latere, ac pede longo est.
 Matronæ, præter faciem, nil cernere possis,
 Cetera, ni Catia est, demissa ueste regentis.
 Si interdicta petes nullo circumdata, (nam te

Hoc facit insanum) multa tibi tum officiet res :
 Custodes , lectica , cinifiones , parasite ,
 Ad talos stola demissa , & circumdata palla :
 Plurima , quæ inuideant pure apparere tibi rem .
 Altera nil obstat : Cois tibi pene uidere est ,
 Ut nudam : ne crure malo , ne sit pede turpi :
 Metiri possis oculo latus . an tibi manis
 Insidias fieri pretiumq; auellier ante ,
 Quam mercem ostendi ? leporem uenator ut alta
 In niue sectatur : positum sic tangerè nolit :
 Captat , & apponit . meus est amor huic similis : nam
 Transuolat in medio posita , & fugientia captat .
 Hisce ne uersiculis speras tibi posse dolores ,
 Atque æstus , curasq; graues è pectore pelli ?
 Nonne cupidinibus statuit natura modum ? quem
 Quid latura sibi , quid sit dolitura negatum .
 Quærere plus prodest , & inane abscindere soldo .
 Num , tibi cum fauces urit sitis , aurea quæris
 Pocula ? num esuriens fastidis omnia præter
 Pauonem , rhombumq; : tument tibi cum inguina , num , si
 Ancilla , aut uerna est præsto puer , impetus in quem
 Continuo fiat , malis tentigine rumpi ?
 Non ego : nanque parabilem amo Venerem , facilemq; .
 Illam post paulo : sed pluris , si exierit uir :
 Gallis hanc , Philodemus ait : sibi , quæ neque magno
 Stet pretio , neque cunctetur , cum est iussa uenire ,
 Candida , rectaq; sit : munda hæcenus , ut neque longa .
 Nec magis alba uelit , quam det natura , uideri .
 Hæc ubi supposuit dextro corpus mihi læuum :
 Ilia , & Aegeria est : do nomen quodlibet illi .
 Nec uereor ne , dum futuo , uir rure recurat :
 Ianua frangatur : latret canis , undique magno
 Pulsa domus strepitu resonet : ne pallida lecto
 Desiliat mulier : miseram se conscia clamet :
 Cruribus hæc metuat : dori deprensa : egomet mi .
 Discincta tunica fugiendum est , ac pede nudo :
 Ne nummi pereant , aut pyga , aut denique fama .
 Deprendi miserum est : Fabio uel indice uincam ,

Satyræ tertiæ Argumentum.

Merito eos reprehendit, qui cum aliorum peccata notent, sua non uident, hoc uitium commune est, & late patet. Quare Catull. Suus cuiq; attributus est error, sed non uidemus mantica quod in tergo est. hinc illud factum est a docto homine. posteriore tibi, quæ mantica pendet ab harmo, si uoluas, fies protinus Arpocrates.

S A T Y R A III.

OMNIBVS hoc uitium est cantoribus, inter ami cos
 Ut nunquam inducant animum cantare, rogari
 Iniussi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patris, atque suam, non
 Quicquam proficeret: si collibisset, ab ono
 Usque ad mala citaret, Io Bacche, modo summa
 Voce, modo hac resonans, quæ chordis quattuor ima
 Nil aequale homini fuit illi: sepe uelut qui
 Currebat fugiens hostem: persæpe uelut, qui
 Iunonis sacra ferret. habebat sepe ducentos,
 Sepe decem seruos: modo reges, atque tetrarchas,
 Omnia magna loquens. modo, sit mihi mensa tripes, &
 Concha salis puri, & toga, quæ defendere frigus,
 Quamuis crassa queat: decies centena dedisses
 Huic parco, paucis contento: quinque diebus
 Nil erat in oculis: noctes uigilabat ad ipsum
 Mane: diem totum stertebat. nil fuit unquam
 Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, quid tu?
 Nulla ne habes uitia? immo alia haud fortasse minora.
 Menius absentem Neuium cum carperet: heus tu,
 Quidam ait, ignoras te? an, ut ignotum, dare nobis
 Verba putas? egomet mi ignosco, Menius inquit
 Stultus, & improbus hic amor est, dignusq; notari.
 Cum tua peruideas oculis mala lippus inunctis,
 Cur in amicorum uitij tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi contra
 Euenit, inquirant uitia ut tua rursus & illi.
 Iracundior est paulo, minus aptus acutis
 Naribus horum hominum: rideri possit, eo quod

Rusticius

Rusticius tonsus, toga defluit: & male latus
 In pede calcens, haeret: at est bonus, ut melior uir
 Non alius quisquam. at tibi amicus: at ingenium ingens
 Inculto latet hoc sub corpore. denique teipsum
 Concute, num qua tibi uitiorum insuerit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala. nanque
 Neglectis urenda filix innascitur agris.
 Illuc praeuertamur, amatorem quod amica
 Turpia decipiunt cecum uitia: aut etiam ipsa haec
 Delectant: veluti Balbinum polypus Agna.
 Vellem in amicitia sic erraremus: & isti
 Errori nomen uirtus posuisset honestum.
 At pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod sit uitium, non fastidire. Strabonem
 Appellat patrum pater: & pullum, male paruus
 Si cui filius est: ut abortiuus fuit olim
 Sisyphus. hunc uarum, distortis cruribus: illum
 Balbutit scaurum, prauis fultum male talis.
 Parcior hic uiuit? frugi dicatur. ineptus
 Et iactantior hic paulo est? concinnus amicis
 Postulat, ut uideatur. at est truculentior, atque
 Plus aequo liber? simplex, fortisq; habeatur.
 Caldior est? acres inter numeretur: opinor,
 Haec res & iungit, iunctos & seruat amicos.
 At nos uirtutes ipsas inuertimus: atque
 Sincere cupimus uas incrustare. probus quis
 Nobiscum uiuit, multum demissus homo? illi
 Tardo, cognomen pinguis damus. hic fugit omnes
 Insidias, nulliq; malo latus obdit apertum?
 (Cum genus hoc inter uitae uersetur, ubi acris
 Inuidia, atque uigent ubi crimina) pro bene sano,
 Ac non incauto, fictum, astutumq; uocamus.
 Simplicior si quis (qualem me saepe libenter
 Obtulerim tibi Maecenas) ut forte legentem,
 Aut tacitum appelleret; quouis sermone molestus:
 Communi sensu plane caret inquit eheu,
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam.
 Nam uitij nemo sine nascitur. optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. amicus dulcis, ut equum est,
 Cum mea compenset uitij bona, pluribus hisce,
 (Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari

S A T Y R A R V M

Si uolet . hac lege in trutina ponetur eadem .
 Qui , ne tuberibus proprijs offendat amicum ,
 Postulat ignoscat uerrucis illius . equum est ,
 Peccatis ueniam poscentem , reddere rursus .
 Denique , quatinus excidi penitus uitium ira ,
 Cetera item nequeunt stultis harentia : cur non
 Ponderibus , modulisq; suis ratio utitur ? ac res
 Vt quæque est , ita supplicijs delicta coercet ?
 Si quis eum seruum , patinam qui tollere iussus ,
 Semefos pisces , tepidumq; ligurierit ius ,
 In cruce suffigat : Labeone insanior , inter
 Sanos dicatur . quanto hoc furiosius , atque
 Maius peccatum est ? paulum deliquit amicus :
 Quod nisi concedas , habere insuauis , acerbus
 Odisti , & fugis , ut Drusonem debitor aris :
 Qui , nisi cum tristes misero uenere Kalenda ,
 Mercedem , aut nummos undeunde extricat : amaras ,
 Porrecto iugulo , historias captiuus ut , audit .
 Cominxit lectum potus : mensa ue catillum
 Euandri manibus tritum deiecit : ob hanc rem ,
 Aut , positum ante mea quia pullum in parte catini ,
 Sustulit esuriens : minus hoc iucundus amicus
 Sit mihi ? quid faciam , si furtum fecerit ? aut si
 Prodiderit commissa fide ? sponsum ne negarit ?
 Queis paria esse fere placuit peccata , laborant ,
 Cum uentum ad uerum est : sensus , moresq; repugnant ,
 Atque ipsa utilitas iusti prope mater & equi .
 Cum prorepserunt primis animalia terris ,
 Mutum , & turpe pecus , glandem , atque cubilia propter
 Vnguibus , & pugnis , dein fustibus , atque ita porro
 Pugnant armis , quæ post fabricauerat usus .
 Donec uerba , quibus uoces , sensusq; notarent ,
 Nominaq; inuenere . dehinc absistere bello ,
 Oppida cæperunt munire , & ponere leges ,
 Nequis fur esset , neu latro , neu quis adulter .
 Nam fuit ante Helenam cumus deterrima belli
 Causa : sed ignotis perierunt mortibus illi :
 Quos Venerem incertam rapientes more ferarum ,
 Viribus editior cadebat , ut in grege taurus .
 Iura inuenta metu iniusti fateare necesse est :
 Tempora si , fastosq; uelis euoluere mundi .

Nec

Nec natura potest iusto secernere iniquum :
 Diuidit ut bona diuersis, fugienda petendis :
 Nec uincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemq ;
 Qui teneros caules alieni fregerit horti :
 Et qui nocturnus diuum sacra legerit . assit
 Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas :
 Ne scutica dignum, horribili sectere flagello .
 Nam, ut ferula cadas meritum maiora subire
 Verbera, non uereor : cum dicas esse pares res
 Furta latrocinij : & magnis parua mineris
 Falce recisurum simili te, si tibi regnum
 Permittant homines . si diues, qui sapiens est,
 Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex :
 Cur optas, quod habes ? non nosti, quid pater, inquit,
 Chrysippus dicat : sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit : sutor tamen est sapiens . quo ?
 Ut, quamuis tacet Hermogenes : cantor tamen, atque
 Optimus est modulator : ut Alferus uaser, omni
 Abiecto instrumento artis, clausaq; taberna,
 Sutor erat : sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex solus : sic rex . uellunt tibi barbam
 Lasciuui pueri : quos tu nisi fuste coerces,
 Vrgeris turba circum te stante : miserq;
 Rumperis : & latras magnorum maxime regum .
 Ne longum faciam : dum tu quadrante lauarum
 Rex ibis : neque te quisquam stipator, ineptum
 Præter Crispinum, sectabitur : & mihi dulces
 Ignoscent, siquid peccauero stultus amici :
 Inq; uicem illorum patiar delicta libenter :
 Primatusq; magis uiuam te rege beatus .

Satyræ quartæ Argumentum .

DE FENSIO est poetæ aduersus eos, qui cum reprehendebantur, neq;
 se excusare ac defendere possent : mordaces, ac maledicos esse dice-
 bant, qui eos uituperabant . Negat se poetam esse, & propterea non esse ti-
 mendum . Negat se flagitia ferre posse .

SATYRA IIII.

EVPOLIS, atque Cratinus, Aristophanesq; poetæ,
 Atque alij, quorum comædia prisca virorum est :

Si quis

S A T Y R A R V M

Si quis erat dignus describi, quod malus, aut fur:
 Quod mechus foret, aut sicarius, aut alioqui
 Famosus: multa cum libertate notabant.
 Hinc omnis pendet Lucillius hosce secutus,
 Mutatis tantum pedibus, numerisq; facetus,
 Emuncta naris, durus componere versus.
 Nam fuit hoc vitiosus in hora saepe ducentos,
 Ut magnum, uersus distabat stans pede in uno:
 Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles.
 Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem:
 Scribendi recte: nam ut multum, nil moror. ecce
 Crispinus minimo me prouocat: accipe, si vis,
 Accipe iam tabulas. detur nobis locus, hora,
 Custodes: videamus uter plus scribere possit.
 Dij bene fecerunt inopis me, quodq; pusilli
 Finxerunt animi, raro & per pauca loquentem.
 At tu conclusas hircinis foliibus auras
 Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
 Ut mauis imitare. beatus Fannius, ultro
 Delatis capsis, & imagine: cum mea nemo
 Scripta legat, ulgo recitare timentis, ob hanc rem,
 Quod sunt, quos genus hoc minime inuat, utpote plures
 Culpari dignos. quemuis media erue turba:
 Aut ob auaritiam, aut misera ambitione laborat.
 Hic nuptiarum insanit amoribus: hic puerorum:
 Hunc capit argenti splendor: stupet Albius gre:
 Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo
 Vespertina tepet regio: quin per mala preceps
 Fertur, uti puluis collectus turbine, nequid
 Summa deperdat, metuens, aut ampliet ut rem.
 Omnes hi metunt uersus, odere poetas.
 Fœnum habet in cornu: longe fuge. dummodo risum
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico.
 Et, quodcunque semel chartis illenerit, omnes
 Gestiet a furno redeuntes scire, lacuq;
 Et pueros, & anus. agedum pauca accipe contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas,
 Excerptam numero. neque enim concludere uersum
 Dixeris esse satis: neque, si quis scribat, uti nos,
 Sermoni propiora, putes hunc esse poetam.
 Ingenium cui sit, cui mens diuinior, atque os

Magna

Magna sonaturum : des nominis huius honorem.
 Iccirco quidam , comædia , nec ne poema
 Effet , quæsuere , quod acer spiritus , ac uis
 Nec uerbis , nec rebus inest : nisi quod pede certo
 Differt sermoni , sermo merus . at pater ardens
 Sæuit , quod meretrice nepos insanit amica ,
 Filius uxorem grandi cum dote recusat :
 Ebrius & , magnam quod dedecus , ambulat ante
 Noctem cum facibus . nunquid Pomponius istis
 Audiret leniora , pater si uiueret ? ergo
 Non satis est puris uersum perscribere uerbis :
 Quem si dissoluas , quiuis stomachetur eodem ,
 Quo personatus pacto pater . his , ego quæ nunc ,
 Olim quæ scripsit Lucillius , eripias si
 Tempora certa , modosq; : & , quod prius ordine uerbum est ,
 Posterius facias præponens ultima primis :
 Non , ut si soluas , postquam discordia tetra
 Belliferratos postes portasq; refregit :
 Inuenias etiam disiecti membra poetæ .
 Hactenus hæc : alias iustum sit , necne , poema .
 Nunc illud tantum queram : merito ne tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi . Sulcius acer
 Ambulat , & Caprius , rauci male , cumque libellis ,
 Magnus uterque timor latronibus : at , bene si quis ,
 Et uiuat puris manibus contemnat utrunque .
 Ut sis tu similis Cæli , Birriq; latronum :
 Non ego sim Capri , neque Sulci : cur metuas me ?
 Nulla taberna meos habeat , neque pila libellos :
 Queis manus insudet ulgi Hermogenisq; Tigelli ?
 Non recito cuiquam , nisi amicis idq; coactus .
 Non ubiuis coramue quibuscumlibet . in medio qui
 Scripta foro recitent , sunt multi : quiq; lauantes :
 Suae uoci resonat conclusus . inanes
 Hoc inuat . haud illud querentes , num sine sensu ,
 Tempore num faciant alieno . ledere gaudes
 Inquis : & hoc , studio prauus facis . unde petitur
 Hoc in me iacis ? est auctor quis denique eorum ,
 Vixi cum quibus ? absentem qui rodit amicum :
 Qui non defendit alio culpante : solutos
 Qui captat risus hominum , famamq; dicacis :
 Fingere qui non uisa potest : commissa tacere

S A T Y R A R Y M

Qui nequit : hic niger est hunc tu Romane caueo .
 Sape tribus lectis uideas canare quaternos :
 Equibus unus ariet , quavis aspergere cunctos ,
 Prater eum , qui prabet aquam : post , hunc quoque potus ,
 Condita cum uerax aperit praeordia Liber :
 Hic tibi comis , & urbanus liberq; uidetur
 Infesto nigris . ego , si risi , quid ineptus
 Pastillos Rufillus olet , Gorgonius hircum :
 Liuidus , & mordax uideor tibi ? mentio si qua
 De Capitolini furtis iniecta Petilli
 Te coram fuerit : defendas , ut tuus est mos .
 Me Capitolinus conuictore usus amico-
 Que a puero est : causaq; mea permulta rogatus
 Fecit : & incolumis laetor quod uiuit in urbe .
 Sed tamen admiror , quo pacto iudicium illud
 Fugerit . nigrae succus lolliginis : hec est
 Aerugo mera : quod uitium procul abfore chartis ,
 Atque animo prius , ut , si quid promittere de me
 Possim aliud , uere promitto . liberius si
 Dixero quid , si forte iocosus hoc mihi iuris
 Cum uenia . dabis insuevit pater optimus hoc mi ,
 Ut fugerem exemplis uitiorum queque notando .
 Cum me hortaretur , parce , frugaliter atque
 Viuerem uti contentus eo , quod mi ipse parasset :
 Nonne uides , Albi ut male uiuat filius ? utq;
 Barrus inops ? magnum documentum , ne patriam rem
 Perdere quis uelit . a turpi meretricis amore
 Cum deterreret : Sestani dissimilis sis .
 Ne sequerer mæchæ , concessa cum Venere uti
 Possim : deprensi non bella est fama Treboni ,
 Aiebat . sapiens uitatu , quidq; petitu
 Sit melius , causas reddet tibi : mi satis est , si
 Traditum ab antiquis morem seruare , tuamq;
 Dum custodis egres , uitam , famamq; tueri
 Incolumem possim simulac durauerit etas
 Membra , animumq; tuum : nabis sine cortice . sic me
 Formabat puerum dictis : & , siue iubebat ,
 Ut facerem quid : habes auctorem , quo facias hoc :
 Vnum ex iudicibus selectis obiciebat :
 Siue uerabat : an hoc inhonestum , & inutile factum ,
 Necne sit , addubites : flagret rumore malo cum

Hic, atque ille? avidos uicinum finus ut agros
 Exanimat: mortisq; metu sibi parcere cogit:
 Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
 Abste rent uitij. ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quæcunque ferunt, mediocribus, & , queis
 Ignoscas, uitij teneor. fortassis & istinc
 Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus,
 Consilium proprium. neque enim, cum lectulus, aut me
 Porticus excepit, desum mihi. rectius hoc est:
 Hoc faciens, uiuam melius: sic dulcis amicis
 Occurram: hoc quiddam non belle. nunquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
 Compressis agito labris. ubi quid datur oci,
 Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
 Ex uitij unum: cui si concedere nolis,
 Multa poetarum ueniat manus, auxilio que
 Sit mihi: nam multo plures sumus: ac ueluti, te,
 Iudæi, cogemus in hanc concedere turbam.

Satyræ quintæ Argumentum.

Describitur poetæ iter Brundisium, quod iucunde suo more, ac sinuiter facit, in hoc itinere multos deridet.

SATYRA V.

EGRESSVM magna, me accepit Aricia, Roma
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus:
 Grecorum longe doctissimus: inde Forum Appi
 Differtum nautis, cauponibus atque malignis
 Hoc iter ignaui diuissimus, altius ac nos,
 Præcinctis unum. minus est grauis Appia tardis.
 Hic ego, propter aquam, quod erat deterrima, uentri
 Indico bellum, cenantibus haud animo æquo
 Expectans comites. iam nox inducere terris
 Umbra, & celo diffundere signa parabat:
 Tum pueri nautis, pueris conuicia nautæ
 Iugerere. huc appelle. trecentos inseris: ohe
 Iam satis est. dum es exigitur: dum mula ligatur:
 Tota abit hora. mali culices ranæq; palustres
 Auertunt somnos, absentem cantat amicam

Multa

S A T Y R A R V M

Multa prolutus uappa nauta, atque uiator
 Certatim. tandem fessus dormire uiator
 Incipit: ac missæ pastum reinacula mula
 Nauta piger saxo religat: stertitq; supinus.
 Jamq; dies aderat, cum nil procedere lintrem
 Sentimus: donec cerebrosus prosilit unus:
 Ac mula, nautaq; caput, lumbosq; saligno
 Fuste dolat. quarta uis demum exponitur hora.
 Ora, manusq; tua lauius Feronia lymphæ.
 Millia tum pransi tria repimus, atque subimus
 Impositum saxis late candentibus Anxur.
 Huc uenturus erat Mæcenas optimus, atque
 Cocceus, missi magnis de rebus uterque
 Legati, auersos soliti componere amicos.
 Hic oculis ego nigra meis colyria lippus
 Illinere. interea Mæcenas aduenit, atque
 Cocceus, Capitoq; simul Fonteius, ad unguem.
 Factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Ausidio Lusco pratore libenter
 Linquimus, insani ridentes præmia scribe,
 Prætextam, & latum clauum, prunaq; bacillum.
 In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
 Muræna præbente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima: nanque
 Plotius, & Varius Sinuessæ, Virgiliusq;
 Occurrunt: animæ, quales neque candidiores
 Terra tulit: neque quæis me sit deuietior alter.
 O, qui complexus, & gaudia quanta fuerunt?
 Nil ego contulerim incundo sanus amico.
 Proxima Campano ponti quæ uillula, tectum
 Præbuit: & parochi, quæ debent, ligna, salemq;
 Hinc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.
 Lusum it Mæcenas: dormitum ego, Virgiliusq;
 Nanque pila lippis inimicum, & ludere crudis.
 Hinc nos Coccei recipit plenissima uilla:
 Quæ super est Claudi cauponas. nunc mihi paucis
 Sarmenti scurræ pugnam, Messiq; Cicerri
 Musa uelim memores: & quo patre natus uterque
 Contulerit lites. Messî clarum genus Osci:
 Sarmenti domina extat. ab his maioribus orti
 Ad pugnam uenere. prior Sarmentus: equi te

Esse feri similem dico . ridemus : & ipse
 Messius , accipio : caput & mouet . o ; tua cornu
 Ni foret execto frons , inquit : quid faceres ? cum
 Sic mutilus minitaris ? at illi fœda cicatrix
 Setosam leui frontem turpauerat oris
 Campanum in morbum , in faciem permulta iocatus
 Pastorem saltaret uti Cyclopa , rogabat :
 Nil illi larua , , aut targicis opus esse corburnis .
 Multa Cicerrus ad hæc : donasset iam ne catenam
 Ex voto Laribus , quærebat . scriba quod esset ,
 Deterius nihilo dominæ ius esse . rogabat
 Denique , cur unquam fugisset cui satis una
 Farris libra foret , gracili sic , tamq; pusillo .
 Prorsus incunde cœnam produximus illam .
 Tendimus hinc recta Beneuentum : ubi sedulus hōspes
 Pœne arsit , macros dum turdos versat in igne :
 Nam uaga per ueterem dilapso flamma culinam
 Vulcano , summum properabat lambere tectum ,
 Conuiuas auidos cœnam , seruosq; timentes
 Tum rapere , atque omnes restinguere uelle uideres
 Incipit ex illo montes Appulia notos
 Ostentare mihi , quos torret Atabulus : & quos
 Numquam erepsimus , nisi nos uicina Triniui
 Villa recepisset lacrymoso non sine fumo ,
 Vdos cum folijs ramos urente camino .
 Hic ego mendacem stultissimus usque puellam
 Ad mediam noctem expecto : somnus tamen aufert
 Intentum Veneri . tum immundo somnia uisu
 Nocturnam uestem maculant , uentremq; supinum .
 Quattuor hinc rapimur uiginti & millia rhedis .
 Mansuri oppidulo , quod uersu dicere non est :
 Signis perfacile est . uenit uilissima rerum
 Hic aqua : sed panis longe pulcherrimus , ultra
 Callidus ut soleat humeris portare uiator
 Nam Canusi lapidosus : aquæ non ditior urna
 Qui locus a forti Diomede est conditus olim
 Flentibus hinc Varius discedit maestus amicis
 Inde Rubos fessi peruenimus : utpote longum
 Carpentem iter , & factum corruptius imbri
 Postera tempestas melior : uia peior , adusque
 Bari mœnia piscosi . dehinc Gnatia lymphis

fratris extructa dedit risusq; iocosq;
 Dum flamma sine, tura liquefcere limine sacro
 Persuadere cupit. credat Indeus apella:
 Non ego. namque deos didici securum agere auum:
 Nec, si quid miri faciat natura, deos id
 Tristes ex alto cali demittere tecto.
 Brundisum longa finis chartaq; .

Satyræ sextæ Argumentum.

In quo fit Nobilitas. de quo tam diu quæsitum est, reprehendit eos,
 qui maiora appetunt immemores mediocritatis suæ, multus est in laudi-
 bus Mæcenatis.

S A T Y R A V I.

NON, quia, Mæcnas, Lydorum quicquid Etruscos
 Incoluit fines, nemo generosior est te:
 Nec, quod auus tibi maternus fuit, atque paternus,
 Olim qui magnis legionibus imperitauit:
 Ut plerique solent, naso suspendis adunco
 Ignotos, ut me libertino patre natum.
 Cum referre negas, quali sit quisque parente
 Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi uere,
 Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
 Multos sæpe uiros nullis maioribus ortos,
 Et uixisse probos, amplius & honoribus auctos.
 Contra Leuimum Valeri genus, unde superbus
 Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
 Non vnquam pretio pluris licuisse, notante
 Iudice quem nosti, populo: qui stultus honores
 Sæpe dat indignis: & famæ seruit ineptus:
 Qui stupet in titulis, & imaginibus. quid oportet
 Nos facere a vulgo longe, lateq; remotos?
 Nanque esto: populus Leuino malet honorem,
 Quam Decio mandare nouo: censorq; moueret
 Appius, ingenuo si non essem patre natus:
 Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
 Non minus ignotos generosis. quo tibi Tulli
 Sumere depositum clauum, fieriq; tribunum?

Inuidia accreuit : priuato quæ minor esset.
 Nam , ut quisque infans nigris medium impedit crus
 Pellibus , & latum demisit pectore clauum :
 Audis continuo , quis homo hic est ? quo patre natus ?
 Ut , si qui ægrotet , quo morbo Barrus haberet ?
 Et cupiat formosus : eat quacunque : puellis
 Inijciat curam querendi singula : quali
 Sit facie , sura quali , pede , dente , capillo :
 Sic , qui promittit , ciueis , urbem sibi cura ,
 Imperium fore , & Italiam , & delubra decorum :
 Quo patre sit natus . num ignota matre inhonestus ?
 Omnes mortales curare , & querere cogit .
 Tunc Syri , Dama , aut Dionysi filius , audes
 Deicere è saxo ciues ? aut tradere Cadmo ?
 At Nonius collega gradu post me sedet uno .
 Nanque est ille , pater quod erat meus . hoc tibi Paullus ,
 Et Messalla uideris . at hic si plostra ducenta ,
 Concurrentq; foro tria funera : magna sonabit ,
 Cornua quod , vincatq; turbas : saltem tenet hoc nos .
 Nunc ad me redeo libertino patre natum :
 Quem rodunt omnes libertino patre natum :
 Nunc , quia Mæcenas tibi sum conuictor : at olim ,
 Quod mihi pareret legio Romana tribuno .
 Dissimile hoc illi est : quia non ut forsit honorem
 Iure mihi inuideat quiuus : ita te quoque amicum :
 Præsertim cautum dignos assumere , praua
 Ambitione procul . felicem dicere non hoc
 Me possum casu , quod te sortitus amicum .
 Nulla etenim mihi te fors obtulit . optimus olim
 Virgilius post hunc Varius dixere quid essem .
 Ut veni coram : singultim pauca locutus ,
 (Infans nanque pudor prohibebat plura profari)
 Non ego me clara natum patre , non ego circum
 Me Satureiano vectari rura caballo :
 Sed , quod eram narro . respondes (ut tuus est mos)
 Pauca , abeo : & reuocas nono post mense : iubeq;
 Esse in amicorum numero . magnum hoc ego duco :
 Quod placui tibi , qui turpi secernis honestum :
 Non patre præclaro , sed vita , & pectore puro .
 Atqui si vitij mediocribus , ac mea paucis
 Mendosa est natura , alioqui recta : uelut si

Egregio insperatos rependas corpore nauos
 Si neque auaritiam, neque sordes, ac mala lustra
 Obijciat uere quisquam mihi: purus, & insens
 (Vt me collaudem) si uiuo, & carus amicis
 Causa fuit pater his: qui macro pauper agello
 Noluit in Flauo ludum me mittere: magni
 Quo pueri magnis e centurionibus orti
 Lauro suspensi loculos, tabulamq; lacerto
 Ibant octonis referentes idibus ara
 Sed puerum est ausus Romam portare, docendum
 Artes, quas doceat quiuis eques, atque senator
 Semet prognatos: uestem, seruosq; sequentes
 In magno ut populo si quis uidisset, aluta
 Ex re praeberi sumptus mihi crederet illos
 Ipse mihi custos incorruptissimus omnes
 Circum doctores aderat: quid multa? pudicum
 Qui primus uirtutis honos, seruauit ab omni
 Non solum factio, uerum opprobrio quoque turpi
 Nec timuit, sibi ne uitio quis uerteret, olim
 Si praece paruas, aut, ut fuit ipse, coactor
 Mercedem sequeretur, neque ego essem questus. ob hoc nunc
 Laus illi debetur, & a me gratia maior.
 Nil me peniteat sanum patris huius: eoq;
 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 Quod non ingenuos habeat, clarosq; parentes:
 Sic me defendam, longe mea discrepat istis
 Et vox, & ratio. nam, si natura iuberet
 A certis annis eum remeare peractum
 Atque alios legere ad fastum, quoscumque parentes
 Optaret sibi quisque: meis contentus, onustos
 Fascibus, & sellis, nolim mihi sumere, demens
 Iudicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod
 Nolle onus, haud unquam solitus, portare molestum
 Nam mihi continuo maior querenda foret res
 Atque salutandi plures: ducendus & unus
 Et comes alter: uti ne solus, rus ue, peregre
 Ve exirem: plures calones, atque caballum
 Pascendi: ducenda petorrita, nunc mihi curto
 Ire licet mulo, uel, si libet, usque Tarentum:
 Mantica cui lumbos onere ulceret atque eques armos.
 Obijciat nemo sordes mihi, quas tibi Tulli:

Cum Tiburte uia prætorem quinque sequuntur
 Te pueri lasanum portantes, ænophorumq;
 Hoc ego commodius, quam tu præclare senator,
 Multis atque alijs uiuo. quacunque libido est.
 Incedo solus: percunctor quanti olus, ac far:
 Fallacem Circum, uespertinusq; pererro
 Sæpe forum: assisto diuinis: inde domum me
 Ad porri, & ciceris refero, lachaniq; catinum,
 Cæna ministratur pueris tribus: & lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet: astat echinus
 Vilis: cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitum, non sollicitus, mihi quod cras
 Surgendum sit mane, obeundus Marsya, qui se
 Vultum ferre negat Nouiorum posse minoris.
 Ad quartam iaceo: post hanc uagor: aut ego lecto,
 Aut scripto quod me tacitum inuuet. ungor oliuo:
 Non, quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Ast, ubi me fessum sol acrior ire lauatum.
 Admonuit: fugio rabiosi tempora signi.
 Transus non auide quantum interpellat inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. hæc est
 Vita solutorum misera ambitione, graniq;
 His me consolor, uicturus suauius, ac si
 Quæstor auus, pater atque meus, patruusq; fuissent.

Satyræ septimæ Argumentum.

Rupilius prænestinus cognomento Rex cum prætor esset a Tribunis pro-
 scriptus fuit, quare in Asiam ad Brutum profugit. ubi cum Horatius mili-
 taret, ab eo maledictis est proscissus, quamobrem in eundem inuehitur
 acerbe.

SATYRA VII.

PROSCRIPTI Regis Rupili pus, atque uenenum,
 Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 Omnibus & lippis notum, & tonsoribus esse. A. B.
 Persius hic permagna negocia diues habebat
 Clamoris: etiam lites cum Rege molestas:
 Durus homo, atque odio qui posset uincere Regem:
 Confidens, tumidus, adeo sermonis amari,

S A T Y R A R V M

*Sifemas, Barros ut equis præcurreret albis.
Ad Regem redeo. postquam nihil inter utrumque
Conuenit (hoc etenim sunt omnes iure molesti,
Quo fortes, quibus aduersum incidit. inter
Hectora Priamiden, animosum atque inter Achillem.
Ira fuit capitalis, ut ultima diuideret mors:
Non aliam ob causam, nisi quod uirtus in utroque
Summa fuit. duo si discordia uexet inertes:
Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomed
Cum Lycio Glauco: discedat pigrior, ultro
Muneribus missis.) Bruto prætorē tenente
Ditem Asiam, Rupili, & Persi par pugnat: uti non
Compositus melius cum Bitho Bacchius. in ius
Acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
Persius exponit causam: ridetur ab omni
Conuentu: laudat Brutum: laudatq; cohortem.
Solem Asia Brutum appellat: stellasq; salubres
Appellat comites, excepto Rege: canem illum,
Inuisum agricolis fidus, uenisse, ruebat
Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
Tum Prænestinus salso, multumq; fluenti
Expressa arbusto regerit conuicia, durus
Vindemiator, & innictus, cui sæpe niator
Cessisset, magna compellans uoce cucullum.
At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto,
Persius exclamat: per magnos, Brute, deos te
Oro: qui reges consueris tollere: cur non
Hunc Regem ingulas? operum hoc (mihi crede) tuorum est.*

Satyræ octauæ Argumentum.

Cum Priapus in hortis poni solitus esset ad fures arcendos, queritur, illum occupatum esse in mulieribus ueneficis pellendis, quæ noctu mortuorum ossa conquirebant, ad ueneficia facienda. scripta est in Canidiam, quam Gratidiam ficto nomine uocat.

S A T Y R A V I I I.

O LIM truncus eram ficulnus, inutile lignum:
Cum faber incertus scammum, faceretne Priapum:
Maluit esse deum: deus inde ego, furum, animumq;

Maxima

Maxima formido : nam fures dextra coercet,
 Obscenq; ruber porrectus ab inguine palus :
 Ast importunas volucres in uertice arundo
 Terret fixa : uetatq; nouis considerare in hortis.
 Huc prius angustis eiecta cadauera cellis
 Conferuus uili portanda locabat in arca.
 Hoc misera plebi stabat commune sepulcrum,
 Pantolabo scurræ, Nomentanoq; nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Hic dabat : heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquilij habitare salubribus : atque
 Aggere in aprico spatium : quo modo tristes
 Albis informem spectabant ossibus agrum.
 Cum mihi non tantum furesq; , feraq; , sueta
 Hunc uexare locum, curæ sunt, atque labori :
 Quantum, carminibus quæ uersant, atque uenenis,
 Humanos animos : has nullo perdere possum,
 Nec prohibere modo, simulac uaga Luna decorum
 Protulit os, quin ossa legant, herbasq; nocentes.
 Vidi egomet nigra succinctam uadere palla
 Canidiam pedibus nudis, passoq; capillo,
 Cum Sagana maiore ululantem. (pallor utrasque
 Fecerat horrendas aspectu) scalpere terram
 Vnguibus, & pullam diuellere mordicus agnam
 Cæperunt, cruor in fossam confusus : ut inde
 Manes elicerent, animas responsa daturas.
 Lanca & effigies erat, altera cerea : maior
 Lanca, quæ pœnis compesteret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat, seruilibus utq;
 Iam peritura modis. Hecaten uocat altera, seuam
 Altera Tisiphonen. serpentes, atque uideres
 Infernas errare canes : Lunamq; rubentem,
 Ne foret his testis post magna latere sepulcra.
 Mentior at si quid : merdis caput inquinat albis
 Coruorum : atque in me ueniat mictum, atque cacatum
 Iulius, & fragilis Pedatia, furq; Voranus.
 Singula quid memorem : quo pacto alterna loquentes
 Umbra cum Sagana resonarent triste & acutum?
 Utq; lupi barbam uariæ cum dente colubræ
 Abdiderint furtim terris ? & imagine cerea
 Largior arserit ignis ? & ut non testis inultus

S A T Y R A R V M

Horruerim uoces Furiarum, & facta duarum?
Nam, displosa sonat quantum uestica, pepedi
Diffissa nate ficus. at illæ currere in urbem.
anidiæ dentes, altum Sagana calicndrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno risuq; iocoq; uideres.

Satyræ nonæ Argumentum.

Narrat quemadmodum aliquando per uiam sacram incedens in quen-
dam moleste garrulum incidit, quem a se dimittere non potuisset, nisi su-
peruenisset, qui ei uadimonium dixit, drammatica est. & propterea inter-
locutionibus suauis. temeritatem nonnullorum hominum taxat, qui mole-
sti sunt in percunctando.

S A T Y R A I X.

I BAM forte uia sacra (sicut meus est mos)
Nescio quid meditans iugarum, rotus in illis.
Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,
Arreptaq; manu, quid agis dulcissime rerum?
Suauiter, ut nunc est, inquam: & cupio omnia, quæ uis.
Cum affectaretur: nunquid uis? occupo: at ille,
Noris nos, inquit: docti sumus. hic ego: pluris
Hoc, inquam, mihi eris: misere discedere quarens
Ire modo ocys, interdum consistere: in aurem
Dicere nescio quid puero: cum sudor ad imos
Manaret talos. o te, Bollane, cerebri
Felicem, aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret: uicos, urbem laudaret, ut illi
Nil respondebam: misere cupis, inquit, abire,
Iandudum video: sed nil agis: usque tenebo,
Persequar. hinc quo nunc iter est tibi? nil opus est te
Circumagi: quendam uolo misere, non tibi notum:
Trans Tiberim longe cubat is prope Caesaris hortos.
Nil habeo, quod agam: & non sum piger. usque sequar te
Demitto auriculas: ut iniquæ mentis asellus,
Cum grauius dorso subiit onus. incipit ille
Si bene me noui, non Viscum pluris amicum,
Non Varium facies. nam quis me scribere plures,
Aut citius possit versus? quis membra mouere

Mollins;

Mollius, inuideat quod & Hermogenes, ego canto.
 Interpellandi locus hic erat. est tibi mater?
 Cognati? queis te saluo est opus? haud mihi quisquam.
 Omnes composui. felices. nunc ego resto.
 Confice. nanque instat fatum mihi triste, Sabella.
 Quod puero cecinit, diuina mota annis vrna.
 Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra.
 Garrulus hunc quando consumet cinque: loquaces,
 Si sapiat, vitet: simulatq; adoluerit atas.
 Ventum erat ad Vestæ, quarta iam parte diei
 Præterita: & casu tunc respondere vadato
 Debebat: quod nî fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit paulum hic ades. inteream, si
 Aut valeo stare, aut noni ciuilia iura:
 En propero, quo scis. dubius sum, quid faciam, inquit:
 Tene relinquam an rem. me sodes. non faciam, ille,
 Et præcedere cæpit. ego, vt contendere durum est
 Cum victore, sequor, Mæcenas quomodo tecum?
 Hinc repetit. paucorum hominum, & mentis benefans
 Nemo dexterius fortuna est vsus. haberes
 Magnum adiutorem: posset qui ferre secundas:
 Hunc hominem velles si tradere, dispeream, nî
 Summosses omnes. non isto viuimus illic,
 Quo tu rere, modo. domus hac nec purior vlla est:
 Nec magis his aliena malis. nil mi officit inquam,
 Ditior hic, aut est, quia doctior. est locus uni-
 Cuique suus. magnum narras, uix credibile. atqui
 Sic habet. accendis, quare cupiam magis illi
 Proximus esse. uelis tantummodo: quæ tua uirtus,
 Expugnabis. & est qui uinci possit: eoq;
 Difficiles aditus primos habet. haud mihi dcero:
 Muneribus seruos corrumpam: non, hodie si
 Exclusus fuero, desistam: tempora quæram:
 Occurram in triuijs: deducam nil sine magno
 Vita labore dedit mortalibus. hæc dum agit: acce-
 Fuscus Aristius occurrit mihi carus, & illum
 Qui pulchre nosset. consistimus: unde uenis? &
 Quo tendis? rogat: & respondet. uellere cæpi:
 Et pressare manu lentissima brachia, nutans,
 Distorquens oculos, ut me eriperet. male salsus

Ridens

S A T Y R A R V.

Ridens dissimulare . mentem iecur urere bilis .
 Certe nescio quid secreto uelle loqui te
 Aiebas , mecum : memini bene : sed meliori
 Tempore dicam : hodie tricesima sabbata , uin tu
 Curtis Iudæis oppedere ? nulla mihi , inquam ,
 Religio est : at mi : sum paulo infirmior , unus
 Multorum : ignoscet : alias loquar . hunccein solem
 Tam nigrum surrexe mihi ? fugit improbus : ac me
 Sub cultro linquit . casu uenit obuius illi
 Aduersarius & , quo tu turpissime ? magna
 Exclamat uoce : & licet antestari ? ego uero
 Oppono auriculam . rapit in ius . clamor utrinque :
 Undique concursus : sic me seruauit Apollo .

Satyræ decimæ Argumentum .

Quoniam in superioribus poeta Lucilli carmina taxauerat, duros esse in-
 quiens, in sermone quarto, defendit se non Lucillum notasse, sed sæculi
 uitio duros fuisse eius uersus .

S A T Y R A X.

NEMPE incompósito dixi pede currere uersus
 Lucilli . quis tam Lucilli fautor inepte est ,
 Ut non hoc fateatur , at idem , quod sale multo
 Urbem defricuit , charta laudatur eadem :
 Nec tamen hoc tribuens , dederim quoque cetera . nam sic
 Et Laberi mimos , ut pulchra poemata , mirer .
 Ergo non satis est risu diducere rictum
 Auditoris : & est quædam tamen hic quoque uirtus .
 Est breuitate opus , ut currat sententia , ne se
 Impediat uerbis lassas onerantibus aures .
 Et sermone opus est modo tristi , sæpe iocoso ,
 Defendente uicem modo rhetoris , atque poetæ ,
 Interdum urbani parcentis uiribus , atque
 Extenuantis eas consulto . ridiculum acri
 Fortius : & melius magnas plerunque secat res .
 Illi , scripta quibus comædia prisca uiris est ,
 Hoc stabant : hoc sunt imitandi : quos . neque pulcher
 Hermogenes unquam legit , neque simius iste
 Nil præter Caluum , & doctum cantare Catullum .

At magnum fecit, quod uerbis Græca Latinis
 Miscuit. o seri studiorum, qui ne putetis
 Difficile, & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit. at sermo lingua concinnus utraque
 Suauior: ut Chio noto si commissa Falerni est.
 Cum uersus facias, teipsum percontor: an, & cum
 Dura tibi peragenda rei sit causa Petilli:
 Scilicet oblitus patriæq; , patrisq; , Latine
 Cum Pedius causas exudet Poplicola, atque
 Coruinus: patris intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis?
 Atque ego, cum Græcos facerem, natus mare citra,
 Versiculos, uenit me tali uoce Quirinus
 Post mediam noctem uisus, cum somnia uera:
 In siluam non ligna feras insanius, ac si
 Magnas Græcorum malis implere ceteruas.
 Turgidas Alpinus, iugulat dum Memmona, dumq;
 Distingit Rheni luteum caput, hæc ego ludo:
 Quæ nec in ade sonent certantia iudice Tarpa:
 Nec redeant iterum, atque iterum spectanda theatris.
 Arguta meretrice potes, Dauoq; Chremeta
 Eludente senem, comis garrere libellos
 Unus uirorum Fundani. Pollio regum
 Facta canit pede ter percusso: forte epos acer,
 Ut nemo, Varius ducit. molle, atque facetum.
 Virgilio annuerunt gaudentes rure camæna.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam alijs, melius quod scribere possem,
 Inuentore minor: neque ego illi detrabere ausim.
 Hærentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi fluere hunc lutulentum. sæpe ferentem
 Plura quidem tollenda relinquendis: age, quæso,
 Tu nihil in magno doctus reprendis Homero?
 Nil comis Tragici mutat Lucillius Atti?
 Non ridet uersus Enni grauitate minores,
 Cum de se loquitur, non ut maiore reprehens?
 Quid uetat, & nosmet Lucilli scripta legentes
 Quærere: num illius, num rerum dura negarit
 Versiculos natura magis factos, & eumes
 Mollius? at sit quis pedibus quid claudere senis,
 Hoc tantum contentus: amet scripsisse ducentos

S A T Y R A R U M

*Ante cibum uersus . totidem cœnatus : Etrusci
 Quale fuit Cassi rapido feruentius anni
 Ingenium : capsis quem fama est esse , librisq;
 Ambustum proprijs : fuerit Lucillius , inquam ,
 Comis & urbanus : fuerit limatior idem ,
 Quam rudis , & Græcis intacti carminis auctor :
 Quamq; poetarum seniorum turba : sed ille ,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in æuum :
 Detereret sibi multa : recideret omne , quod ultra
 Perfectum traheretur : & in uersu faciendo
 Sæpe caput scaberet : uinos & roderet ungues .
 Sæpe stilum vertas , iterum quæ digna legi sint ,
 Scripturus : neque , te ut miretur turba , labores ,
 Contentus paucis lectoribus . an tua demens
 Vilibus in ludis dictari carmina malis ?
 Non ego : nam satis est equitem mihi plaudere : ut audax ,
 Contemptis alijs , explosa Arbuscula dixit .
 Meni moueat cimex Pantilius ? aut crucier , quod
 Vellicet absentem Demetrius ? aut quod ineptus
 Fannius Hermogenis ledat conuiuia Tigelli ?
 Plocius , & Varius , Mæcenas , Virgiliusq;
 Valgius , & probet hæc Octanius optimus , atque
 Fuscus : & hæc utinam Viscorum laudet vterque .
 Ambitione relegata te dicere possum
 Pollio , te Messalla tuo cum fratre , simulq;
 Vos Bibuli , & Serui , simul his , te candide Furni :
 Compulures alios , doctos ego quos , & amicos
 Prudens prætereo : quibus hæc , sint qualiacumque ,
 Arridere velim , doliturus , si placeant spe
 Deterius nostra . Demetri , teq; Tigelli
 Discipularum inter iubeo plorare cathedras .
 I puer , atque meo citus hæc subscribe libello .*

19

Q. HORATII FLACCI

S E R M O N V M

LIBER SECVNDVS.

Satyrae primæ Argumentum.

D Trebatium scripta est Satyra, qui omnibus notissimus est ex uel Ciceronis Epistolis, uel ex libello Topicorum, quem ad ipsum Cicero misit. Non bene audiebat poeta, quod nimis esset mordax in Satyra, cum Trebatium aliquando confuluisset, quid sibi esset faciendum. respondit non esse scribendum Satyras, sed potius Historias Cæsaris celebraret. nihilominus concludit se non posse a Satyra abduci.

S A T Y R A P R I M A.

VNT quibus in Satyra uidear nimis acer : & ultra
Legem tendere opus : sine neruis altera, quicquid
Composui, pars esse putat : similesq; meorum
Mille die uersus deduci posse. Trebati,
Quid faciam, præscribe. quiescas. ne faciam, inquis,
Omnino uersus ? aio. peream male, si non
Optimum erat. uerum nequeo dormire. ter uncti
Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto :
Irriguumq; mero sub noctem corpus habento.
Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
Cæsaris inuicti res dicere, multa laborum
Præmia laturus, cupidum, pater optime, uires
Deficiunt : neque enim quinis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntes cuspide Gallos,
Aut labentis equo describat uulnera Parthi.
Attamen & iustum poteras, & scribere fortem.
Scipiadam ut sapiens Lucillius. haud mihi deero,
Cum res ipsa feret : nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem.
Cui, male si palpare, recalcitrat undique tutus.
Quanto rectius hoc, quam tristi ledere uersu
Pantolabum scurram, Nomentanumq; nepotem :

Cum

S A T Y R A R V M

Cum sibi quisque timet, quanquam est intactus, & odit?
 Quid faciam? saltat Milonius: ut semel ictu
 Accessit feruor capiti, numerusque lucernis.
 Castor gaudet equis: ouo prognatus eodem,
 Pugnis. quot capitum viuunt, totidem studiorum.
 Millia. me pedibus delectat claudere verba.
 Lucilli ritu, nostrum melioris utroque.
 Ille uelut fidis arcana sodalibus, olim
 Credebat libris: neque, si male cesserat, unquam
 Decurrens alio, neque si bene. quo sit, ut omnis
 Votina pateat veluti descripta tabella.
 Vita senis. sequor hunc, Lucanus, an Appulus, anceps:
 Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
 Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis:
 Qua ne per vacuum Romano incurreret hostis:
 Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
 Incuteret violenta. sed hic stilus haud petet ultro
 Quenquam animantem: & me, ueluti custodiet ensis.
 Vagina tectus. quem cur distringere coner
 Tutus ab infestis latronibus? o pater, & rex
 Iuppiter, pereat positum rubigine telum:
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis. at ille,
 Qui me commoritur, (melius non tangere, clamo)
 Flebit: & insignis tota cantabitur urbe.
 Seruius iratus leges minuitur, & urnam:
 Canidia Albuci, quibus est inimica, uenenum:
 Grande malum Turius, si quis se iudice certet.
 Vi, quo quisque ualet, suspectos terreat: utque
 Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupus, cornu taurus petit. unde, nisi intus
 Monstratum? Scaeva uiuacem crede nepoti
 Matrem: nil faciet sceleris pia dextera mirum:
 Ut neque calce lupus quenquam, neque dente petit bos.
 Sed mala tollet animum uitiato melle cicuta.
 Nec longum faciam: seu me tranquilla senectus
 Expectat, seu mors atris circumuolat alis:
 Diues, inops, Romae, seu fors ita iusserit, exul,
 Quisquis erit uita, scribam, color. o puer, ut sis
 Vitalis metuo, & maiorum ne quis amicus
 Frigore te feriat. quid cum est Lucillius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem,

Detrahere

Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per ora
 Cederet, introrsum turpis? num Lelius, aut, qui
 Duxit ab oppressam meritum Carthagine nomen
 Ingenio offensi? aut lasso doluere Metello?
 Famosisq; Lupo cooperto uestibus? atqui
 Primores populi arripuit, populumq; tributum,
 Scilicet uni æquus uirtuti, atque eius amicis.
 Quin, ubi se a uulgo, & stena, in secreta remorant
 Virtus Scipiadae, & mitis sapientia Leli:
 Nugari cum illo, & discincti ludere, donec
 Decoqueretur olus, soliti. quicquid sum ego, quamuis
 Infra Lucilli censum, ingeniumq; tamen me
 Cum magnis uixisse inuita fatebitur usque
 Inuidia: & fragili quærens illidere dentem,
 Offendet solido. nisi quid tu, docte Trebati,
 Dissentis. equidem nihil hic diffundere possum.
 Sed tamen ut monitus caueas, ne forte negoti
 Incutiat tibi quid sanctarum inciticia legum:
 Si mala condiderit in quem quis carmina, ius est,
 Iudiciumq; . esto, si quis mala: sed bona si quis
 Indice condiderit laudatur Cesare. si quis
 Opprobrijs dignum latrauerit, integer ipse:
 Soluentur risu tabula: tu missus abibis.

Satyrae secundae Argumentum.

Luxus uiuendi carpitur. Qui huic uitio erant dediti, sub Ofelli rustici persona taxantur. ostendit quam sit rectius frugalitatem, ac parsimoniam sequi.

SATYRA II.

QVAE uirtus, & quanta, boni, sit uiuere paruo:
 (Nec meus hic sermo est: sed, quem praecepit Ofellus
 Rusticus, abnormis sapiens crassaq; Minerua:)
 Discite non inter lances, mensasq; nitentes,
 Cum stupet infamis acies fulgoribus, & cum
 Acclinis falsis animus, meliora recusat:
 Verum hic impransi mecum disquirite. cur hoc?
 Dicam si potero. male uerum examinat omnis

Corruptus

Corruptus index . leporem sellatus , equo ue
 Lassus ab indomito : uel , si Romana fatigatum
 Militia assuetum gracari , seu pila uelox ,
 Molliter austerum studio fallente laborem ,
 Seu te discus agit : pete cedentem aera disco .
 Cum labor extuderit fastidia : siccus , inanisq;
 Sperne cibum uilem : nisi Hymettia mella Falerno
 Ne biberis diluta . foris est promissus : & atrium
 Defendens pisces hiebat mare . cum sale panis
 Latrantem stomachum bene leniet . unde putas , aut
 Qui partum ? non in caro nidore uoluptas
 Summa , sed in te ipso est . tu pulmentaria quere
 Sudando : pinguem uitij , albumq; , nec ostrea
 Nec scarus , aut poterit peregrina inuara lagois .
 Vix tamen eripiam , posito patrone , uelis quid
 Hoc potius , quam gallina tergere palatum ,
 Corruptus uanis rerum : quia ueneat auro .
 Rara auis : & picta pandat spectacula canda :
 Tanquam ad rem attineat quicquam . num uesceris ista ,
 Quam laudas , pluma ? cocto num adest honor idem ?
 Carne tamen quamuis distat nihil : hac magis illa ,
 Imparibus formis deceptum te patet : esto ,
 Unde datum sentis , lupus hic , Tiberinus , an alto :
 Captus hiet ? pontes inter iactatus , an amnis
 Ostia sub Tusci ? laudas insane trilibrem
 Mullum : in singula quem minuas pulmenta , necesse est .
 Ducit te species , uideo . quo pertinet ergo
 Proceros odisse lupos ? quia scilicet illis
 Maiorem natura modum dedit : his breue pondus ,
 Ieiunus raro stomachus uulgaria temnit .
 Porrectum magno magnum spectare catino
 Vellem , ait harpijs gula digna rapacibus . at uos
 Praesentes Austri coquite horum obsonia : quanquam
 Putet aper , rhombusq; recens , mala copia quando
 Aegrum sollicitat stomachum : cum rapula plenus ,
 Atque acidas mauult inulas . nec dum omnis abacta
 Pauperies epulis regum . nam uilibus oris ,
 Nigrisq; est oleis hodie locus . haud ita pridem
 Galloni praconis erat acipensere mensa
 Infamis . quid , tum rhombos minus aequor alebat ?
 Tutus erat rhombus , tutoq; ciconia nido :

Donec

Donec vos auctor docuit pratorius . ergo
 Si quis nunc mergos suaves edixerit affos :
 Parebit pravi docilis Romana iuuentus .
 Sordidus a tenui victu distabit , Ofello
 Iudice . nam frustra vitium vitaveris illud ,
 Si te alio prauum detorseris . Auidienus ,
 Cui Canis ex uero ductum cognomen adhæret :
 Quinquennes oleas est , & siluestria corna :
 Ac , nisi mutatum , parcit defundere uinum : &
 Cuius odorem olei nequeas perferre (licebit
 Ille repotia , natales , alios ve dierum
 Festos albatu celebrat) cornu ipse bilibri
 Caulibus instillat , ueteris non parcus aceti .
 Quali igitur victu sapiens utetur ? & horum
 Vtrum imitabitur ? hac urget lupus : hac canis angie .
 Mundus erit , qui non offendat sordibus : atque
 In neutram partem cultus miser . hic neque seruis
 Albuti senis exemplo , dum munia didit ,
 Sanius erit : nec sic , ut simplex Nænius , unctam
 Conuiuiis præbebit aquam : vitium hoc quoque magnum
 Accipe nunc , uictus tenuis quæ quantaque secum
 Afferat : in primis ualeas bene : nam , uaria res
 Ut noceant homini , credas , memor illius esca
 Quæ simplex olim tibi sederit . at simul assis
 Miscueris elixa : simul conchyliis turdis
 Dulcia se in bilem uertent : stomachoq; tumultum
 Lenta feret pituita . uides , ut pallidus omnis
 Cæna defurgat dubia : quin corpus onustum
 Hesternis uitij animum quoque prægrauat una :
 Atque affligit humo diuinæ particulam aura :
 Alter , ubi dicto citius curata sopor
 Membra dedit : uegetus præscripta ad munia surgit
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam :
 Sive diem festum rediens aduexerit annus :
 Seu recreare uolet tenuatum corpus : ubiq;
 Accedent anni , & tractari mollius ætas
 Imbecilla uolet , tibi quidnam accedet ad istam ,
 Quam puer , & validus præsumis , mollitiem , sen
 Dura valetudo inciderit , seu tarda senectus
 Rancidum aprum antiqui laudabant : non , quia nasus
 Illis nullus erat : sed , credo , hac mente , quod

S A T Y R A R V M

Tardius adueniens, vitiatum commodius, quam
 Integrum edax dominus consumeret: hos vinam inter
 Heroas natum tellus me prima tulisset.
 Das aliquid fame? quæ carmine gravior aurem.
 Occupat humanam. grandes rhombi, patinaeq;
 Grande ferunt vna cum damno dedecus. adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
 Aes, laquei pretium. iure, inquis, Trasus istis
 Iurgatur verbis. ego vectigalia magna,
 Diuitiasq; habeo tribus ampla regibus. ergo,
 Quod superat, non est, melius quo insumere possis?
 Cur eget indignus quisquam te diuite? quare
 Tempa ruunt antiqua deum? cur, improbe, careas?
 Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo?
 Vni nimirum recte tibi semper erunt res?
 O magnus posthac inimicis risus. vterne
 Ad casus dubios fides sibi certius. hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, corpusq; superbum.
 An, qui contentus paruo, metuasq; futuri,
 In pace, vt sapiens, aptari idonea bello
 Quo magis his credas: puer hunc ego paruos Ofellum
 Integris opibus noui non latius usum,
 Quam nunc accisis. videas metato in agello
 Cum pecore, & natis fortem mercede colonum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce profesta
 Quicquam, præter olus fumosa cum pede perne.
 At, mihi cum longum post tempus venerat hospes:
 Siue operum vacuo gratus conuina per imbrem
 Vicinus: bene erat, non piscibus urbe petitis,
 Sed pullo, atque hædo: tum pensilis uua secundas,
 Et nux ornabat mensas, cum duplices flos
 Post hoc ludus erat cupa potare magistræ:
 Ac uenerata Ceres, uti culmo surgeret alto,
 Explicuit uino contractæ seria frontis.
 Seniat, atque nouos moueat fortuna tumultus:
 Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcus, aut nos
 O pueri nituistis, ut huc nouus incolæ uenit?
 Nam propriæ telluris herum natura neque illum,
 Nec me, nec quenquam statuit. nos expulit illi
 Illum aut nequities, aut uasri inscitia iuris.

Postremo

Postremo expellet certe uiuacior heres.
Nunc ager Vmbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus, erit nulli proprius: sed cedit in usum.
Nunc mihi, nunc alij. quocirca uiuite fortes:
Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.

Satyræ tertiæ Argumentum.

Damasippus loquitur.

Cum uellet poeta alios reprehendere, se ipsum reprehendit, ut liberius aliorum uitia possit carpere. ostendit cum homines aliquo uitio laborantes insani sint, Avaro nihil esse stultius.

SATYRA III.

SIC raro scribis, ut toto non quater anno
Membranam postcas, scriptorum quaq; retexens.
Fratu tibi, quod uini, somniq; benignus
Nil dignum sermone canas, quid fiet? ab ipsis
Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis: incipe: nil est:
Culpantur frustra calami: immeritusq; laborat
Iratis natus paries dijs, atque poetis.
Atqui uultus erat multa, & præclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
Inuidiam placare paras uirtute relicta?
Contemnere miser. uitanda est improba Sirex.
Desidia: aut, quicquid uita meliore parasti,
Ponendum æquo animo. dij te Damasippe, deaq;
Verum ob consilium donent tonsores. sed ynde
Tam bene me nosti? postquam omnis res mea Ianum
Ad medium fracta est, aliena negocia curo;
Excussus proprijs. olim nam quærere amabam,
Quo uaser ille pedes lauisset Sisyphus arcu:
Quid sculptum infabre, quid fustum diuini esset.
Callidus huic signo ponebam millia centum.
Hortos, egregiasq; domos mercarier unus
Cum lucro noram. unde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. noui:

Et morbi miror purgatum te illius . atqui
 Emouit veterem mire nouus : ut solet , in cor
 Traiecto lateris , capitisq; dolore ,
 Ut lethargicus hic cum sit pugil , & medicum urget
 Dum ne quid simile huic , esto , ut liber . o bone , ne te
 Frustrare , insanis & tu : stultiq; prope omnes :
 Si quid Sertinius crepat . hanc ego mira
 Descripsi docilis praecepta hae , tempore , quo me
 Solatus iussit sapientem pascere barbam .
 Atque a Fabricio non tristem ponte reuerti .
 Nam male re gesta cum vellent mittere operto
 Me capite in flumen : dexter stertit : & laue faxis .
 Te quicquam indignum . pudor , inquit , te malus urget
 Insanos qui inter vereare insanus haberi .
 Primum nam inquiram , quid sit furere : hoc si erit in te
 Solo : nil verbi , pereas quin fortiter , addam .
 Quem mala stultitia : & quencunque inscitia , neri
 Cecum agit : insanum Chrysippi porticus , & grex
 Autumat . hae populos , hae magnos formula reges
 Excepto sapiente , tenet . nunc accipe , quare
 Desipiant omnes , aequae ac tu , qui tibi nomen
 Insano posuere . velut siluis , ubi passim
 Palantes error certo de tramite pellit :
 Ille sinistrorsum , hic dextrorsum abire : vnus utrique
 Error : sed varijs illudit partibus : hoc te
 Crede modo insanum : nihilo ut sapientior ille
 Qui te deridet , caudam trahat . est genus vnum
 Stultitia nihilum metuenda timentis : ut ignes
 Ut rupes , fluuiosq; in campo obstare queratur
 Alterum & huic varium . & nihilo sapientius
 Per medios , fluuiosq; ruentis . claudet amica
 Mater , honesta soror , cum cognatis , pater , mater
 Hic fossa est ingens : hic rupes maxima : serua
 Non magis auderit : quam Eufus ebrius olim
 Cum Illionam edormit : Catienis mille ducentis
 Mater te appello , clamantibus . huic ego vulgum
 Errori similem cunctum insanire docebo
 Insanit , veteres statuas Damasippus emendo
 Integer est mentis Damasippi creditor : esto
 Accipe , quod nunquam reddas mihi , si tibi dicam
 Tu ne insanus eris , si acceperis : an magis exconsurgas

Reiecta prada, quam praesens Mercurius fert?
 Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Cicutæ
 Nodosi tabulas centum: mille adde catenas:
 Effugiet tamen hæc sceleratis vincula Proteus:
 Cum rapies in iura, malis videntem alienis:
 Fiet aper: modo saxum: & cum uolet, arbor:
 Si male rem gerere insani est: contra, bene sani:
 Putidius multo cerebrum est (mibi crede) Perilli
 Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis:
 Audire, atque togam iubeo componere, quisquis
 Ambitione mala, aut argenti pallet amore:
 Quisquis luxuria, tristi ue superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
 Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.
 Danda est ellebori multo pars maxima auaris:
 Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Staberi summam incidere sepulchro.
 Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum
 Dammati populo paria, atque epulum, arbitrio Arri:
 Frumenti, quantum metit Africa. siue ego prauè,
 Seu rectè: hoc volui: ne sis patruus mihi. credo
 Hoc Staberi prudentem animum iussisse. quid ergo
 Sensit, cum summam patrimoni inculpere saxo
 Heredes noluit? quoad uixit, credidit ingens
 Pauperiem uitium: & cauit nihil acrius: ut si
 Forte minus locuples vno quadrante perisset,
 Ipse uideretur sibi nequior. omnis enim res,
 Virtus, fama, decus, diuina, humanaq; pulchris
 Diuitijs parent: quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, iustus, sapiens ne etiam, & Rex,
 Et, quicquid uolet. hoc, ueluti uirtute paratum,
 Sperauit magnæ laudi fore. quid simile isti
 Græcus Aristippus? qui seruos proijcere aurum
 In media iussit Libya: quia tardius irent
 Propter onus segnes. utor est insanius horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resoluit.
 Si quis emat citharas, emptas comportet in vnum,
 Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli:
 Si scalptra, & formas non sutor: nautica uela
 Auersus mecaturis: delirus, & amens
 Undique dicatur merito. quid discrepat istis,

S A T Y R A R Y M

Qui nummos, aurumq; recondit, nescius vti
Compositis, metuensq; velut contingere sacrum?
Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
Porrectus vigilet cum longo fuste, neque illinc
Audeat esuriens dominus contingere granum:
Ac potius folijs parvus vescatur amaris:
Si positus intus Chij, veterisq; Falerni
Mille cadis: nihil est, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, si & stramentis incubet, unde
Oetoginta annos natus, cui stragula vestis,
Blattarum, ac tinearum epula, putrescat in arca:
Nimirum insanus paucis videatur, eo quod
Maxima pars hominum morbo iactatur eodem.
Filius, aut etiam hæc libertus vt eibat heres:
Dijs inimice senex custodis? ne tibi desit?
Quantulum enim summa curtabit quisque dierum,
Vngere si caules oleo meliore, caputq;
Cæperis impexa fædum porrigine? quare,
Si quiduis satis est: periuras, surripis, aufers
Undique? tum sanus? populum si cadere saxis
Incipias, seruos ve tuos, quos are pararis:
Insanum te omnes pueri, clamentq; puella.
Cum laqueo vxorem interimis, matremq; veneno,
Incolumi capite es? quid enim? neq; tu hoc facis Argis,
Nec ferro: vt demens genitricem occidit Orestes.
An tu reris eum occisa insanisse parente?
Ac non ante malis dementem actum furijs, quam
In matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin ex quo est habitus male tutę mentis Orestes:
Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
Non Piladen ferro violare, ausus ve sororem
Electram: tantum male dicit vtrique, vocando
Hanc furiam, hunc aliud, insit quod splendida bilis.
Pauper Opimius argenti positi intus, & auri,
Qui Veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla, vappamq; profestis:
Quondam lethargo grandi est oppressus. vt heres
Iam circum loculos, & clauas lætas, ouansq;
Curreret. hunc medicus multum celer, atque fidelis
Excitat hoc pacto: mensam poni iubet: atque
Effundi saccos nummorum, accedere plures

Ad numerandum : hominem sic erigit . addit & illud :
Ni tua custodis , avidus iam hæc auferet heres .
Men' viuo ? vt viuas igitur , vigila , hoc age . quid vis ?
Deficient inopem venæ te , ni cibus , atque
Ingens accedat stomacho futura ruenti .
Quid cessas ? agendum sume hoc ptisanarum oryxæ .
Quanti emptæ ? paruo . quanti ergo ? octo assibus . eben :
Quid refert , morbo : an furtis , pereamq; rapinis ?
Quisnam igitur sanus ? qui non stultus . quid auarus ?
Stultus & insanus . quid ? si quis non sit auarus :
Continuo sanus ? minime . cur Stoice ? dicam .
Non est cardiacus , Craterum dixisse putato ,
Hic ægre ; recte est igitur , surgetq; ? negabit :
Quod latus , aut renes morbo tentantur acuto .
Non est periurus , neque sordidus . immolet æquis
Hic porcum Laribus . verum ambitiosus & audax .
Nauiget Antecyram . quid enim differt , barathrone
Dones , quicquid habes , an nunquam vtare paratis ?
Seruius Oppidius Canusi duo prædia dines
Antiquo censu , natis diuise duobus .
Fertur . & hæc moriens pueris dixisse vocatis
Ad lectum . post quam te talos , Aule , nactusq;
Ferre sinu laxo , donare , & ludere vidi :
Te , Tiberi , numerare : canis abscondere tristem :
Extimui , ne vos ageret vesania discors ,
Tu Nomentanum , tu ne sequerere Cicutam .
Quare per dinos oratus vterque Penates ,
Tu caue ne minuas : tu ne maius facias id ,
Quod satis esse putat pater : & natura coercet .
Præterea ne vos titillet gloria , iure-
Iurando obstringam ambo : vter ædilis fuerit , vel
Vestrum prætor : is intestabilis , & sacer esto .
In cicere , atque faba bona tu , perdasq; lupinis ,
Latus vt in circo spatieri , aut æneus vt stes ,
Nudus agris , nudus nummis insane paternis ?
Scilicet vt plausus . quos fert Agrippa , feras tu
Æstuta ingenium vulpes imitata leonem ?
Nequis humasse velit Aiace Atrida velas cur ?
Rex sum . nil ultra quero plebeius . & æquam
Rem imperito : ac . si cui videor non iustus , inulto
Dicere , quæ sentit , permitto . maxime regum ,

Dij tibi dent capta classem reducere Troia:
 Ergo consulere, & mox respondere licebit?
 Consule. cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit, toties seruatis clarus Achuis:
 Gaudeat ut populus Priami, Priamusq; inhumato,
 Per quem tot iuuenes patrio caruere sepulcro?
 Mille ouium insanus morti dedit, inclytum Ulysses:
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu, cum pro vitula statuis dulcem Aulide natam,
 Ante aras, spargisq; mola caput, improbe, falsa:
 Rectum animi seruas? quorsum? insanus quid enim Ajax
 Fecit, cum strauit ferro pecus? abstulit vim
 Uxore, & nata, mala multa precatus Attidis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violauit Ulysses,
 Verum ego, ut herentes aduerso litore naues
 Eriperem, prudens placui sanguine diuos.
 Nempe tuo furiose meo, sed non furiosus.
 Qui species alias veris, scelerisq; tumultu
 Permistas capiet commotus habebitur: atque
 Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira.
 Ajax immeritos dum occidit, desipit, agnos?
 Cum prudens scelus ob titulos admittis inanes:
 Stas animo? & purum est vitio tibi, cum tumidum est cor?
 Si quis lectica nitidam gestare amet agnam:
 Huic vestem, ut nata paret ancillas, paret aurum:
 Pupam, aut pupillam appellet, fortiq; marito
 Destinet uxorem: interdicto huic omne adimat ius
 Prator, & ad sanos abeat tutela propinquos.
 Quid si quis natam pro muta deuouet agna?
 Integer est animi? ne dixeris. ergo, ubi praua
 Stultitia, hic est summa insania. qui sceleratus,
 Et furiosus erit. quem cepit uitrea fama:
 Hunc circumtonnit gaudens Bellona cruentis.
 Nunc age luxuriam, & Nomentanum arripe mecum.
 Vincet enim stultos ratio insanire nepotes.
 Hic simul acepit patrimoni mille talenta:
 Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
 Unguentarius, ac Tusci turba impia uici,
 Cum scurris fartor, cum uelabro omne macellum,
 Mane domum ueniant: quid tum? uenere frequentes.
 Verba facit leno: quicquid mihi, quicquid & horum.

Cuique domi est, id crede tuum, & uel nunc pete, uel cras.
 Accipe, quid contra iuuenis responderit equus:
 In niue Lucana dormis ocreatus, ut aprum
 Cœnem ego. tu pisces hiberno ex æquore uerris:
 Segnis ego, indignus, qui tantum possideam: aufer:
 Summe tibi decies: tibi tantundem: tibi triplex,
 Unde uxor media currat de nocte uocata.
 Filius Aesopi detractum ex aure Metella,
 Scilicet ut decies solidum exsorberet, aceto
 Diluit insignem baccam: qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen, iaceret ue cloacam?
 Quincti progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia & nugis prauorum & amore gemellum:
 Luscinias soliti impenso prandere coemptas.
 Quorsum abeant sani? creta, an carbone notandi?
 Aedificare casas, plostello adiungere mures,
 Ludere par impar, equitare in arundine longa.
 Si quem delectet barbati: amentia uerset,
 Si puerilius his ratio esse euincet amare.
 Nec quicquam differre, utrum ne in puluere trimus
 Quale prius, ludas opus: an meretricis amore
 Solicitus plores: quero, facias ne, quod olim
 Mutatus Polemon? ponas insigna morbi,
 Fasciolas, cubital, focalia: potus ut ille
 Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas:
 Postquam est impransi correptus uoce magistri?
 Porrigis irato puero cum poma, recusat.
 Summe Catelle: negat. si non des, optat. amator
 Exclusus qui distat: agit ubi secum, eat, an non,
 Quo rediturus erat non arcessitus: & heret
 Inuisis foribus? ne nunc, cum me uocet ultro,
 Accedam? an potius mediter finire dolores?
 Exclusit, renocat: redeam? non, si obsecret. ecce
 Seruus non paulo sapientior. o here, quæ res
 Nec modum habet, neque consilium, ratione, modoq;
 Tractari non uult. in amore hæc sunt mala, bellum,
 Pax rursum. hæc si quis tempestatis prope ritu
 Mobilia, & cæca fluitantia sorte, laboret
 Reddere certa: sibi nihil plus explicet, ac si
 Insanire paret certa ratione, modoq;
 Quid? cum Picenis excerpens semina ponis

Gaudes,

Gaudes, si cameram percussisti forte: penes te es?
 Quid? cum balba feris annofo uerba palato,
 Aedificante casus qui sanior? alde cruorem
 Stultitia: atque ignem gladio scrutare: modo, inquam,
 Hellade percussa Marus cum precipitat se,
 Cerritus fuit? an commota crimine mentis
 Absolues hominem: & sceleris damnabis eundem,
 Ex more imponens cognata uocabula rebus?
 Libertinus erat, qui circum compita siccus
 Lautis mane senex manibus currebat. & unum
 Quiddam magnum addens, unum me surpate morti:
 Dijs etenim facile est, orabat: sanus utrisque
 Auribus, atque oculis: mentem, nisi litigiosus,
 Exciperet dominus, cum uenderet. hoc quoque uulgas
 Chrysippus ponit secunda in gente Meneni,
 Iuppiter, ingentes qui das, adimisq; dolores:
 Mater ait pueri menses iam quinque cubantis,
 Frigida si puerum quartana reliquerit: illo
 Mane die, quo tu indicis ieiunia, nudus
 In Tiberi Stabit. casus, medicus ne lenarit
 Aegrum ex precipiti, mater delira necabit
 In gelida fixum ripa: febrimq; reducet.
 Quo ne malo mentem concussa? timore deorum.
 Hac mihi Stertinius sapientum octauus amico
 Arma dedit: posthac ne compellarer inultus.
 Dixerit insanum qui me, totidem audiet: atque
 Respicere ignoto discet pendentia tergo.
 Stoice, post damnum sic uendas omnia pluris:
 Qua me Stultitia (quoniam non est genus unum)
 Insanire putas? ego nam uideor mihi sanus.
 Quid? caput abscissum demens cum portat Agaue
 Nati infelicit, sibi tum furiosa uidetur?
 Stultum me fateor (liceat concedere ueris)
 Atque etiam insanum: tantum hoc ediffere, quo me
 Aegrotare putes animi uitio. accipe: primum
 Aedificas: hoc est longos imitaris, ab imo
 Ad summum totus moduli bipedalis & idem
 Corpore maiorem rides Turbonis in armis
 Spiritum, & incessum: qui ridiculus minus illo?
 An, quodcumque facit Macenas, te quoque uerum est,
 Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?

Absentis

Absentis ranae pullis vituli pede pressis,
 Vnus ubi effugit : matri denarrat, ut ingens
 Bellua cognatos eliserit . illa rogare,
 Quantane ? num tandem, se inflans, sic magna fuisset.
 Maior dimidio . num tanto ? cum magis, atque
 Se magis inflaret : non, si te ruperis, inquit,
 Par eris . hac a te non multum abludit imago.
 Adde poemata nunc : hoc est oleum adde camino :
 Quæ si quis sanus fecit : sanus facis & tu.
 Non dico horrendam rabiem . iam desine . cultum.
 Maiorem censu . teneas Damasippe tuis te :
 Mille puellarum , puerorum mille furores.
 O maior tandem parcas insane minori .

Satyra quarta Argumentum .

Catius Epicureus philosophus de quo Cicero in Epist. Ad Cassium.
 Hunc Horatius inducit apud se quærentem quibus nominibus utatur in
 interpretandis, & latine exprimendis quibusdam præceptis Epicureis, quæ
 ad artem Culinariam pertinent.

SATYRA IIII.

VNDE, & quo Catius ? non est mihi tempus, auenti
 Ponere signa nouis præceptis : qualia vincunt
 Pythagoram, Anytiq; reum, doctumq; Platona.
 Peccatum fateor : cum te sic tempore læuo
 Interpellarim : sed des veniam bonus, oro.
 Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox :
 Sine est natura hoc, sine artis, mirus utroque.
 Quin id erat cura : quo pacto cuncta tenerem :
 Vt pote res tenues, tenui sermone peractas.
 Ede hominis nomen : simul & Romanus, an hospes.
 Ipsa memor præcepta canam : celabitur auctor :
 Longa quibus facies ouis erit, illa memento,
 Vt succi melioris, & ut magis alba rotundis,
 Ponere : nanque marem cohibent callosa vitellum.
 Caule suburbano, qui siccis creuit in agris,
 Dulcior . irriguo nihil est elutius horto.
 Si uespertinus subito te oppresserit hospes :
 Ne gallina malum responset dura palato,

Doctus

Doctus eris niuam misto mersare Falerno.
 Hoc teneram faciet . pratenfibus optima fungis
 Natura est : alijs male creditur . ille salubres .
 Aestates peraget , qui nigris prandia moris
 Finiet , ante grauem quæ legerit arbore solem
 Ausidius forti miscebat mella Falerno ,
 Mendoſe : quoniam vacuis committere uenis
 Nil , nisi lene , decet : leni præcordia mulso
 Prolueris melius . si dura morabitur alius
 Mitulus , & uiles pellent obstantia concha ,
 Et lapathi breuis herba , sed albo non sine Coo .
 Lubrica nascentes implent conchyliis luna
 Sed non omne mare est generosa fertile resta
 Murice Baiano melior Lucina Peloris .
 Ostrea Circeis , Miseno oriuntur echini
 Pectinibus patulis iactat se molle Tarentum .
 Nec sibi cenarum quisquam temere arroget artem ,
 Non prius exacta tenui ratione saporum .
 Nec satis est cara pisces auertere mensa
 Ignarum quibus est ius aptius , & quibus assis
 Languidus in cubitum iam se conuiuia reponet .
 Umber , & iligna nutritus glande , rotundas
 Curuat aper lanceis carnem uitantis inertem .
 Nam Laurens malus est , uluis , & arundine pinguis
 Vineam summittit capreas non semper edules .
 Facundi leporis sapiens sectabitur armos
 Piscibus , atque auibus , quæ natura , & foret etas
 Ante meum nulli patuit quesita palatum .
 Sunt , quorum ingenium noua tantum crustula promit .
 Nequaquam satis in re una consumere curam
 Ut si quis solum hoc , mala ne sint vina , laboret ,
 Quæli perfundat pisces securus oliuo
 Massica si celo supponas uina sereno :
 Nocturna , si quid crassi est , tenuabitur aura
 Et decedet odor nervis inimicus : at illa
 Integrum perdunt lino vitiata saporem .
 Surrentina vaser qui miscet fece Falerna
 Vina , columbino limum bene colligit ouo
 Quatinus iam petit , uoluens aliena vitellus
 Tostis marcentem squillis recreabis , & Afræ
 Potorem cochlea . nam lactuca innatat acris

Post unum stomacho : perna magis, ac magis hillis
 Flagitat in morsus refici : quin omnia malit, T A 2
 Quacunque immundis feruent allata popinis.
 Est operæ pretium duplicis pernoscere iuris
 Naturam. simplex ē dulci constat olina :
 Quod pingui miscere mero, mariaq; decebit :
 Non alia, quam, qua Byzantia putruit orca.
 Hoc vbi confusum sectis inferbuīt herbis :
 Corycioq; croco sparsum stetit : insuper addes,
 Pressa Venafraue quod bacca remisit olinae.
 Picenis cedunt pomis Tiburtia succo :
 Nam facie præstant, Venucula conuenit ollis.
 Rectius Albanam fumo duraueris vnam.
 Hanc ego cum malis, ego facem primus, & alec,
 Primus & inueni, piper album cum sale nigro
 Incretum, puris cricumposuisse catillis.
 Immane est vitium, dare millia terna macello.
 Angustiq; vagos pisces urgere catina.
 Magna mouent stomacho fastidia, seu puer vnctis
 Tractauit calicem manibus, dum funta ligurit.
 Siue grauis veteri cratera limus adhæsit.
 Vilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus
 Consistit sumptus? neglectis, flagitium ingens
 Ten lapides varios lutulenta radere palma.
 Et Tyrias dare circum illota tonalia vestes,
 Oblitum, quanto curam, sumptumq; minorem
 Hæc habeant, tanto reprimi instans illis
 Quæ, nisi diuitibus, nequeunt contingere mensis?
 Docte Cati per amicitiam, diuosq; rogatus
 Ducere me auditum, perges quocunque memento
 Nam quamuis referas memori mihi pectore cuncta
 Non tamen interpret tantundem iuueris, adde
 Vultum, habitumq; hominis : quem tu vidisse beatus
 Non magni pendis, quia contigit : at mihi cura
 Non mediocris inest, fontes, ut adire remotos,
 Atque haurire queam uitæ præcepta beatæ.

Satyræ quintæ Argumentum.

Auariciam carpit, Vlysses inducitur, postquam Tiresiam de reditu in-
 terrogauerat, quomodo posset ditescere.

SATY-

Hoc quoque, Tiresia, præter narrata, potenti
 Responde: quibus amissas reparare queam res,
 Artibus, atque modis. quid rides? iam ne doloso
 Non satis est Ithacam reuehi: patriosq; Penates
 Aspicere? o nulli quicquam mentire, uides, ut
 Nudus, inopsq; domum redeam te uate: neque illic,
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
 Et genus, & uirtus, nisi cum re, uilior alga est.
 Quando pauperiem missis ambagibus horres:
 Accipe, qua ratione queas dite, cere, tuidus,
 Sine aliud priuui dabitur tibi: deuolet illuc,
 Res ubi magna nitet domino sene: dulcia poma,
 Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gustet uenerabilior Lare diues.
 Qui quamuis periurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitiuus: ne tamen illi
 Tu comes exterior, si possulet, ire recuses.
 Ut ne tegam spurca Dame latus: haud ita Troia
 Me gessi certans semper melioribus. ergo
 Pauper eris. fortem hoc animum tolerare iubebo.
 Et quondam maiora tui. tu protinus, unde
 Diuitias, erisq; ruam, dic augur, aceruos.
 Dixi equidem: & dico: captes astutus ubique
 Testamenta senum: neu, si uaser unus, & alter
 Insidiatorem præoso fugerit hamo:
 Aut spem deponas, aut artem illusum emittas.
 Magna, minorue foro si res certabitur olim:
 Viuet uter locuples sine natis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax uocet in ius: illius esto
 Defensor. fama ciuem, causaq; priorem
 Sperne, domi si natus erit, secunda ne conuix,
 Quinte puta, aut Publi (gaudent prænomine molles
 Auricula) tibi me tua uirtus fecit amicum.
 Ius anceps noui: causas defendere possum.
 Eripiet quiuis oculos citius mihi, quam te
 Contemptum cassa nuce pauperet. hæc mea cura est,
 Ne quid tu perdas: neu sis locus ire domum, atque
 Pelliculam curare iube. sis cognitor ipse.

Persta, atque obdura: seu rubra canicula findet
 Infantes statuas: seu pingi tentus omaso
 Furius hibernas cana nive conspuet Alpes.
 Non ne vides, aliquis cubito stantem prope tangens
 Inquiet, ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
 Plures amabunt thunni: & cetaria crescent
 Si cui praterea ualidus male filius in re
 Præclara sublatus aletur: ne manifestum
 Calibis obsequium nudet te: leniter in spem
 Arrepe officiosus: ut & scribare secundus
 Heres: & si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias. perraro hæc alea fallit.
 Qui testamentum tradet tibi cinque legendum:
 Abnuere, & tabulas a te remouere memento,
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera uelut uersu. solus, multisne coheres,
 Veloci percurrere oculo. plerumque recoctus
 Scriba ex quinqueuiro coruum deludet hiantem:
 Captatorq; dabit risus Nasica Corano:
 Num furis: an prudens ludis me, obscura canendo
 O Laertiade, quicquid dicam, aut erit, aut non.
 Diuinare etenim magnus mihi donat Apollo.
 Quid tamen ista uelit sibi fabula, si licet, ede.
 Tempore quo iuuenis Parthis horrendus ab alto
 Demissum genus Aenea, tellure, mariq;
 Magnus erit: forti nubes procera Corano
 Filia Nasica metuentis reddere soldum.
 Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit: atque
 Ut legat, orabit. multum Nasica negatas
 Accipiet tandem: & tacitus leget. inuenietq;
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisq;
 Illud ad hæc iubeo: mulier si forte dolosa,
 Libertus ne senem delirum temperet: illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adiuuat hoc quoque: sed nunc longe prius, ipsum
 Expugnare caput. scribet mala carmina necors
 Laudato. scortator erit? caue te roget: ultro
 Penelopem facilis potiori trade. putasne?
 Perduci poterit, tam frugi, tamq; pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim magnum donandi parca iuuentus:

Nec tantum Veneris, quantum studiosa culina,
 Sic tibi Penelope frugi est. quæ si semel vno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum:
 Ut canis, a corio nunquam absterrebitur vincto.
 Me sene, quod dicam, factum est. anus improba Thebis
 Ex testamento sic est elata: cadaver
 Vinctum oleo largo nudis humeris tulit heres
 Scilicet elabi si posset mortua: credo,
 Quod nimium insisterat viuenti: cautus adito:
 Neu desis opera: neue immoderatus abundes.
 Difficilem, & morosum offendet garrulus vltro
 Non etiam fileas. Dauus sis comicus: atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti
 Obsequio grassare: mone, si incerebruit aura,
 Cautus vti velet carum caput: extrahat turba
 Oppositis humeris. aurem substringe loquaci
 Importunus amat laudari? donec obe, iam
 Ad celum manibus sublatis, dixerit, urge:
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem
 Cum te seruitio longo, curaq; lenarit:
 Et certum uigilans, quarta sit partis Klysses
 Audieris, heres. ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est? unde mihi tam fortis, tamq; fidelis
 Sparge subinde: & si paulum potes, sillacrymare: est
 Gaudia prodentem vultum celare: sepulcrum
 Commissum arbitrio, sine sordibus extruere finis
 Egregie factum laudet uicinia. si quis hio
 Forte coheredum senior male ruffiet: buio tulidus
 Dic, ex parte tua, seu fundi, sine domus sit malum
 Emptor, gaudentem nummo te addicere, sed me
 Imperiosa trahit Proserpina: uine, ualeq;

Satyræ sextæ Argumentum.

Paucis contentum esse debere eum, qui modestus sit ostendit, natura nihil superflui desiderante. laudat rusticam uitam, quæ ab omni luxu abest. declarat quod cum quis id quod optarit per modestiam fuerit assecutus, eo contentum esse debere hominem.

S A T Y R A VI.

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi, & tecto, vicinus iugis aquæ fons,

Et paulum silua super his foret . auctius , atque
 Dij melius fecere . bene est nihil amplius oro
 Maia nate : nisi , vt propria hac mihi munera faxis
 Si neque maiorem feci ratione mala rem :
 Nec sum facturus vitio , culpa ve minorem .
 Si veneror stultus nihil horum , o si angulus ille
 Proximus accedat : qui nunc denormat agellum :
 O si vnam argenti fors qua mihi monstret : vt illi
 Thesauro inuento qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus arauit diues amico
 Hercule : si , quod adest , gratum inuat : hac prece te oro
 Pingue pecus domino facias , & cetera , prater
 Ingenium : vtq; soles , custos mihi maximus adsis
 Ergo vbi me in montes , & in arcem ex vrbe remouis
 Quid prius illustrem satyris , Musaq; pedestri ?
 Nec mala me ambitio perdit , nec plumbeus Auster
 Autumnusq; grauis , Libitine questus acerba
 Matutine pater , seu Iane libentius audis
 Unde homines operum primos , vitaq; labores
 Instituunt (sic dijs placitum) tu carminis esto
 Principium . Roma Sponsorem me rapis : eia
 Ne prior officio quisquam respondeat , vrge
 Siue Aquilo radit terras : seu bruma nivalem
 Interiore diem gyro trahit : ire necesse est
 Post modo , quod mi obsit clare , certumq; locuto
 Luctandum in turba , facienda iniuria tardis
 Quid vis insane ? & quas res agis ? improbus vrget
 Iratis precibus . tu pulses omne , quod obstat
 Ad Maecenatem memori si mente recurras
 Hoc inuat : & melli est : non mentiar . at simul atras
 Ventum est Esquillas : aliena negocia centum
 Per caput , & circa saluunt latus . ante secundam
 Roscius orabat , sibi adesses ad puteal cras
 De re communi scriba magna , atque noua te
 Orabant hodie meminisses Quinte reuerti
 Imprimat his , cura , Maecenas signa tabellis
 Dixeris , experiar : si vis , potes addit : & instat
 Septimus octauo propior iam fugerit annus
 Ex quo Maecenas me cepit habere suorum
 In numero : duntaxat ad hoc , quem tollere rheda
 Vellet iter faciens : & cui concedere nugas

Hoc genus . hora quota est ? Thrax est Gallina Syro par :
 Matutina parum cantos iam frigora mordent :
 Et , quæ rimosa bene deponuntur in aure
 Per rotum hoc tempus subiectior in diem , & horam
 Inuidia : noster ludos spectauerat vnus :
 Luserat in campo , fortune filius , omnes
 Frigidus a rostris manat per compita rumor :
 Quicumque obuius est , me consulit : o bonè (nam te
 Scire , deos quoniam propius contingis , oportet)
 Num quid de Dacis audisti ? nil equidem : vt tu
 Semper eris derisor . ac omnes dij . exagitent me
 Si quicquam . quid ? militibus promissa , Triquetra
 Prædia Caesar , an est Italia tellure daturus ?
 Iurantem me scire nihil mirantur : vt vnus
 Scilicet egregij mortalem , altiꝑ ; silenti .
 Perditur hæc inter misero lux ; non sine votis .
 O rus , quando ego te aspiciam ? quandoq ; licebit
 Nunc veterum libris , nunc sonno , & inertibus horis
 Ducere sollicita incunda obliuia vite ?
 O , quando faba Pythagoræ cognata , simulq ;
 Vincta satis pingui ponentur oluscula lardo :
 O noctes cænaq ; deum : quibus ipse , meiq ;
 Ante Larem proprium vescor : vernasq ; procaces
 Pasco libatis dapibus . prout cuique libido est ,
 Siccat inæquales calices conuiuia , solutus
 Legibus insanis : seu quis capit acria fortis
 Pocula : seu modicis vivescit latius : ergo
 Sermo oritur non de villis , domibus ve alienis :
 Nec male , nec ne Lepos salter : sed , quod magis ad nos
 Pertinet , & nescire malum est , agitur : utrumne
 Diuitijs homines , an sint virtute beati :
 Quid ve ad amicitias , vsus , rectumne trahat nos :
 Et quæ sit natura boni : summumq ; quid eius .
 Ceruius hæc inter vicinus garrat aniles
 Ex re fabellas : nam si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignarus opes , sic incipit . olim
 Rusticus vrbani murem nus paupere fortis
 Accepisse cauo , veterem vetus hospes amicum ,
 Asper , & attentus quesitis : vt tamen arctum
 Solueret hospitij animum : quid multa ? neque illi
 Sepositi ciceris , nec longæ inuidit auena ,

Aridum & ore ferens acinum, semesq; lardi
 Frustra dedit cupiens varia fastidia cœna. T A 2
 Vincere, tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
 Esset ador, loliumq; dapis meliora relinquens.
 Tandem vrbani ad hunc, qui te iuuat, inquit, amice,
 Prærupti nemoris patientem viuere dorso.
 Vin' tu homines, vrbemq; seris præponere siluis?
 Carpe viam (mibi crede) comes: terrestria quando
 Mortales animas viuunt sortita: neque ulla est
 Aut magno, aut paruo lethi fuga. quo, bone, circa
 Dum licet, in rebus iucundis viue beatus:
 Viue memor, quam sis cui breuis: hæc vbi dicta
 Agrestem pepulere: domo leuis exiit, inde
 Ambo propositum peragunt iter, vrbis iuuentis
 Mœnia nocturni subrepere: iamq; tenebat
 Nox medium celi spatium: cum ponit vterque
 In locuplete domo vestigia: rubro vbi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos:
 Multaq; de magna superessent fercula cœna:
 Quæ procul extructis inerant hesternæ canistris.
 Ergo, vbi purpurea porrectum in veste locauit
 Agrestem: veluti succinctus cursitat hospes:
 Continuatq; dapes: nec non vernatiter ipsis
 Fungitur officiis, prælambens omne, quod affert.
 Ille cubans gaudet mutata sorte bonisq;
 Rebus agit lætum conuiuium, cum subito ingens
 Valuarum strepitus lectis excussit vtrumque.
 Currere per totum pauidi conclaue: magisq;
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. tum rusticus, haud mibi vita
 Est opus hac, ait: & valeat, me silua, cauusq;
 Tutus ab insidijs tenui solabitur eruo.

Satyræ septimæ Argumentum.

Mos fuit in saturnalibus licentiam seruis concedere. Inducitur seruus
 liberius a domino querere, ut rectum daret consilium: colligitur non ab re
 esse seruorum etiam monita non repudiare.

S A T Y R A VII.

IANDVDVM ausculto : & cupiens tibi dicere seruus
 Pauca , reformido . Dauus ne ? ita , Dauus , amicum
 Mancipium domino , & frugi , quod sit satis : hoc est ,
 Ut vitale putes . age , libertate Decembri ,
 (Quando ita maiores noluerint) utere : narra :
 Pars hominum uitij gaudet constanter : & urget
 Propositum : pars multa natat , modo recta capeffens ,
 Interdum paruis obnoxia : sæpe notatus
 Cum tribus annellis , modo leua Priscus inani
 Vixit inaequalis : clauum ut mutaret in horas :
 Aedibus ex magnis subito se conderet , unde
 Mundior exiret uix libertinus honeste .
 Iam mæchus Roma , iam mallet doctus Athenis
 Viuere : Vertumnis , quotquot sunt , natus iniquis .
 Scurra Volanerius , postquam illi iusta chiragra
 Contudit articulos : qui pro se tolleret , atque
 Mitteret in pyrgum talos , mercede diurna
 Conductum paui . quanto constantior idem
 In uitij , tanto leuius miser , ac prior ille :
 Qui iam contento , iam laxo fine laborat .
 Non dices hodie , quorsum hæc tam putida tendant
 Furcifer ? ad te , inquam , quo pacto pessime ? laudas
 Fortunam , & mores antiquæ plebis : & idem ,
 Siquis ad illa deus subito te agat , usque recuses :
 Aut quia non sentis , quod clamas , rectius esse :
 Aut quia non firmus rectum defendis : & hæres ,
 Nequicquam cæno cupiens euellere plantam .
 Roma rus optas : absentem rusticus urbem
 Tollis ad astra leuis . si nusquam es forte uocatus
 Ad cenam , laudas securum olus : ac , uelut usquam
 Vinctus eas , ita te felicem dicis , amasq ;
 Quod nusquam tibi sit potandum . iusserit ad se
 Macenas serum sub lumina prima uenire
 Conuiuiam , nemon oleum feret ocys ? ecquis
 Audit ? cum magno blateras clamore : furisq ;
 Miluius , & scurra tibi non referenda precati
 Discedunt . etenim fateor , me dixerit ille
 Duci ventre leuem , nasum midore supinor

Imbecillus,

Imbecillus, iners; sim quidvis, adde popino,
 Tu cum sis quod ego, & fortassis nequior, ultro
 Insectere uelut melior? verbisq; decoris
 Obuoluas vitium? quid si me stultior ipse.
 Quingentis empto drachmis deprenderis? aufer
 Me vultu terrere: manum stomachumq; teneto:
 Dum que Crispini docuit me ianitor, edo,
 Te coniux aliena capit: meretricula Dauum.
 Peccat vter nostrum cruce dignius? acris ubi me
 Natura incendit, sub clara nuda lucerna
 Quaecunque exceptit turgentis verbera caude
 Clunibus, aut agitauit equum lasciuia supinum,
 Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
 Ditiore, aut formæ melioris meiat eodem.

Tu cum proiectis insignibus, annulo equestri,
 Romanoq; habitu, prodix ex iudice Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacerna:
 Non es quod simulas? metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pauore.
 Quid refert uri virgis? ferroq; necari?
 Auctoratus eas? an turpi clausus in arca,
 Quo te dimisit peccati conscia herilis.
 Contractum, genibus tangas caput? est ne marito
 Matrone peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptorem vel iustior? illo tamen se
 Non habitu, mutat ne loco peccat ne superne,
 Cum te formidet mulier: neque credat amanti.
 Ibis sub furcam prudens: dominoq; furenti,
 Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore famam.
 Euasti? credo, metues: doctusq; cauebis.
 Queres, quando iterum paucās: iterumq; perire
 Possis. o toties seruus. quæ bellua, ruptis
 Cum semel effugit, reddet se praua catenis?
 Non sum mæchus, ais. neque ego hercule fur, vbi vasa
 Prætereo sapiens argentea. tolle periculum,
 Iam uaga profiliet frenis natura remotis.
 Tu ne mihi dominus, rerum imperijs, hominumq;
 Tot, tantisq; minor? quem ter uindicta, quaterq;
 Imposita haud vnquam misera formidine priuet?
 Adde supra dictis, quod non lenius ualeat. nam
 Sine uicarius est, qui seruo paret: vti mos

Vester ait : seu conseruus : tibi quid sum ego ? nempe
 Tu , mihi qui imperitas , alijs seruis miser : atque
 Duceris , vt neruis alienis mobile lignum .
 Quisnam igitur liber ? sapiens . sibi qui imperiosus :
 Quem neque pauperies , neq; mors , neque vincula terrent .
 Responsare cupidinibus , contemnere honores
 Fortis , & in seipso totus teres , atque rotundus :
 Externi nequid valeat per laue morari .
 In quem manca ruit semper fortuna . potes ne
 Ex his , vt proprium quid noscere & quinque talenta
 Poscit te mulier : vexat : foribusq; repulsum
 Perfundit gelida . rursus vocat . eripe turpi
 Colla iugo liber : liber sum , dic age . non quis .
 Urget enim dominus mentem non lenis : & acres
 Subiecat lasso stimulos : versatq; negantem .
 Vel cum Pausiaca torpes insane tabella :
 Qui peccas minus , atque ego ? cum Fului , Rutubaeq;
 Aut Placideiani , contento poplite , miror
 Prælia rubrica picta , aut carbone : velut si
 Re vera pugnent , feriant , vitentq; mouentes
 Arma viri : nequam , & cessator Dauus : at ipse
 Subtilis ueterum iudex , & callidus audis .
 Nil ego , si ducor libo fumante : tibi ingens
 Virtus , atque animus canis responsat opimis ;
 Obsequium uentris mihi perniciosus est . cur ?
 Tergo plector enim . qui tu impunitior , illa
 Quæ paruo sumi nequeunt , cum obsonia captas ?
 Nempe inamarefcunt epula sine fine petita :
 Illusiq; pedes uiciosum ferre recusant .
 Corpus . an hic peccat , sub noctem qui puer uiam
 Furtiua mutat strigili ? qui prædia uendit ,
 Nil seruile , gulæ parens habet ? adde , quod idem
 Non horam tecum esse potes : non ocia recte
 Ponere : teq; ipsum uitas fugitiuus , & erro ,
 Iam uino quærens , iam somno fallere curam ,
 Frustra : nam comes atra premit , sequiturq; fugacem .
 Vnde mihi lapidem ? quorsum est opus ? unde sagittas ?
 Aut insanit homo : aut uersus facit . ocyus hinc te
 Nè rapis , accedes opera agro nona Sabino .

Satyræ octauæ Argumentum.

Describitur cœna Nasidieni Epicurei, in qua luxum carpens, Epicureos deridet.

SATYRA VIII.

VT Nasidieni iuuat te cœna beati?
 Nam mihi quærenti conuiuiam dictus here illic
 De medio potare die . sic , vt mihi nunquam
 In vita fuerit melius . da , si graue non est,
 Quæ prima iratum ventrem placauerit esca .
 In primis Lucanus aper , leni fuit Austro
 Captus , vt aiebat cœnæ pater . acria circum
 Rapula , lactuca , radices , qualia lassum
 Pernellunt Stomachum , sifer , alec , facula Coa .
 His vbi sublati , puer alte cinctus , acernam
 Gausape purpureo mensam perterisit : & alter
 Sublegit , quodcunque iaceret inutile , quodq;
 Posset cœnantes offendere : vt Attica virgo
 Cum sacris Cereris , procedit fuscus Hydaspes
 Cæcuba vina ferens , Alcon Chium maris experts .
 Hic herus , Albanum Mecenas , siue Falernum
 Te magis appositis delectat : habemus vtrunque .
 Diuitias miseras . sed queis cœnantibus vna
 Fundani pulchre fuerit tibi , nosse laboro .
 Summus ego , & prope me Viscus Turinus , & infra ,
 Si memini , Varius cum Seruilio Balatrone
 Vibidius : quos Mæcenat adduxerat umbras :
 Nomentanus erat super ipsum , Porcius infra ,
 Ridiculus totas simul absorbere placentas .
 Nomentanus ad hoc , qui , si quid forte lateret ,
 Indice monstraret digito . nam cetera turba ,
 Nos , inquam , cœnamus aues , conchylia , pisces ,
 Longe dissimilem noto celantia succum :
 Vt vel continuo patuit , cum passeris , atque
 Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi .
 Post hæc me docuit melimala rubere , minorem
 Ad lunam delecta . quid hoc intersit : ab ipso
 Audieris melius . tum Vibidius Balatrone .

Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti.
 Et calices poscit maiores. vertere pallor
 Tum parochi faciem nil sic metuentis, ut acres
 Potiores: vel, quod maledicunt liberius: vel,
 Feruida quod subtile exsurdant vina palatum.
 Inuertunt Aliphanis vinaria tota
 Vibidius, Balatroq; secutis omnibus amis. T A 2
 Conuiuæ lecti nihilum nocuere lagenis.
 Affertur squillas inter muræna natantes
 In patina, porrecta. sub hoc herus, hæc græuida, inquit,
 Capta est, deterior post partum carne, futura.
 His mistum ius est oleo, quod prima Venasri
 Pressit cella, garo de succis piscis Iberi,
 Vno quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur: cocto Chium sic conuenit, ut non
 Hoc magis vllum aliud: pipere albo, non sine aceto,
 Quod Methymnaam vitio mutauerat viam,
 Erucas virides, inulis ego primus amaris
 Monstravi incoquere, illuros Curtillus echinos.
 Ut melius muria, quam testa marina remittit.
 Interea suspensa graues aulea ruinas
 In patinam fecere, trahentia pulueris atri,
 Quantum non Aquilo Campanis excitat agris:
 Nos maius veriti, postquam nihil esse periculi
 Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
 Filius immaturus obisset, flere: quis esset
 Finis: ni sapiens sic Nomentanus amicum
 Tolleret? heu Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te deus? ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis? Varius mappa comescere risum
 Vix poterat. Balathro suspendens omnia naso,
 Hæc est conditio viuendi aiebat: eoq;
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Te ne, ut ego accipiar laute, torquerier omni
 Solitudine districtum? ne panis adustus,
 Ne male conditum ius apponatur? ut omnes
 Præcincti recte pueri, contiq; ministrent?
 Adde hos præterea casus: aulea ruent si,
 Ut modo: si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed conuinatoris, uti ducis ingenium res
 Aduersa nudare solent: celare secunda.

*Nasidienus ad hęc : tibi dī , quęcunq; preceris ,
 Commoda dent : ita uir bonus es , conuiuaq; comis .
 Et soleas poscit . tum in lecto quoque uideres
 Stridere secreta diuisis aure susurros .
 Nullos his mallem ludos spectasse : sed illa
 Redde age , quę deinceps risisti . *Vibidius dum*
Quærit de pueris , num sit quoque fracta lagena :
Quod sibi poscenti non dentur pocula : dumq;
Ridetur fictis rerum Balatrone , secundo
Nasidiene redis mutatae frontis , ut arte
Emendaturus fortunam . deinde secuti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruis sparsi sale multo , non sine farre :
Pinguibus & ficis pastum iecur anseris albi ,
Et leporum auulsos , ut multo suauius , armos ,
Quam si cum lumbis quis edit . tum pectore adusto
Vidimus & merulas poni , & sine clune palumbes :
Suaues res , si non causas narraret earum , &
Naturas dominus : quem nos sic fugimus ulți ,
Vt nihil omnino gustaremus : uelut illis
*Canidia afflasset peior serpentibus Afris .**

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARVM
LIBER PRIMVS.

In primum librum Epistolarum.

Argumentum.

D VOS Epistolarum libros, duosq; sermonum scripsit Horatius, secutus cōsuetudinem eorum, qui soluta oratione de rebus suis familiaribus ad amicos scribebant. Sed non de domesticis suis rebus, Horatius tractat, uerum de grauissimis, & de ijs, quæ ad uitam recte instituendam pertinent. Omnem enim moralem philosophiam excutit, ut nullum potiorum morum magistrum agnoscas. Quamobrem non solum adolescentibus, uerū etiam senioribus legendæ sunt Epistolæ. Pulchrum autem, ac nouum fuit iuentum hæc uersu scribere ad amicos. Quem morem a nostri temporis hominibus non infeliciter usurpatum scimus, in hoc genere M. Ant. Flaminius mutato numero excelluit. in quo mirifice familiaritas exprimitur. In his Epistolis nullum uerbum repudiat, humilia, & sordida etiam assumit. Primam hanc Epistolam ad Mæcenatem scripsit iam senex, cum non posset lufibus suis amplius uacare. Siquis consideret phrasin, nihil elegantius fieri potuisse fatebitur. Queritur quod Mæcenas se iam alienum a poeticis lufibus, atque affectibus, iterum ad eos reuocet. uerborum proprietate, atque alijs figuris ornata est.

Epist. I. Ad Mæcenatem.

RIMA dicte mihi, summa dicende camæna,
Spectatum satis, & donatum iam rude, queris
Mæcenas iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est ætas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro:
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est, mihi purgatam crebro qui personet aurem:
Solue senescentem mature sanus equum, ne

Peccet

Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
 Nunc itaque & uersus, & cetera ludicra pono.
 Quid uerum, atque decens, curo, & rogo: & omnis in hoc sum.
 Ac ne forte roges, quo me duce, quo Lare tuter:
 Nullius addictus iurare in uerba magistri,
 Quo me cinque rapit tempestas, deferor hospes.
 Nunc agilis fio, & merfor ciuilibus undis
 Virtutis uera custos, rigidusq; satelles:
 Nunc in Aristippi furtim precepta relabor,
 Et mihi res, non me rebus subiungere conor.
 Et nox longa, quibus mentitur amica, diesq;
 Longa uidetur opus debentibus: ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt, ingrataq; tempora, que spem,
 Consiliumq; morantur agendi nauiter id, quod
 Aequae pauperibus prodest, locupletibus eque:
 Aequae neglectum pueris, senibusq; nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam, solerq; elementis.
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus:
 Non tamen iccirco contemnas lippus inungi:
 Nec, quia desperes inuicti membra Glyconis,
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
 Est quoddam prodire tenus, si non datur ultra.
 Feruet auaritia, miseroq; Cupidine pectus?
 Sunt uerba, & uoces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, & magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes? sunt certa piacula, que te
 Ter pure lecto poterunt recreare libello.
 Inuidus, iracundus, iners, uinosus, amator,
 Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
 Si modo culture patientem commodet aurem.
 Virtus est uitium fugere: & sapientia prima
 Stultitia caruisse. uides, que maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemq; repulsam,
 Quanto deuities animi, capitisq; labore.
 Impiger extremos curris mercator ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.
 Ne cures ea, que stulte miraris, & optas:
 Discere, & audire, & meliori credere non uis?
 Quis circum pagos, & circum compita pugna,
 Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,

EPISTOLARVM

Cui sit conditio dulcis sine pulvere palma?
 Vilius argentum est auro, uirtutibus aurum.
 O ciues, ciues: quærenda pecunia primum est,
 Virtus post nummos. hæc Ianus summus ab imo
 Perdocet: hæc recinunt iuuenes dictata, senesq;
 Læuo suspensi loculos, tabulamq; lacerto.
 Si quadrigenti sex septem millia defunt,
 Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesq;
 Plebs eris. at pueri ludentes, rex eris, auit.
 Si recte facies. hic murus æneus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
 Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum est
 Nania, quæ regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curijs & decantata Camillis?
 Is tibi melius suadet, qui, ut rem facias rem.
 Si possis recte: si non, quocunque modo rem.
 Ut propius spectes lacrymosa poemata Puppi:
 An, qui fortuna te respondere superba
 Liberum, & erectum presens hortatur. & optat?
 Quod si me populus Romanus forte roget, cur
 Non, ut porticibus, sic iudicijs fruor iisdem,
 Nec sequar, aut fugiam, quæ diligit ipse, uel odit:
 Olim, quod uulpes egroto cauta leoni
 Respondit, referam: quia me uestigia terrent
 Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.
 Bellua multorum es capitum. nam quid sequar? aut quem?
 Pars hominum gestit conducere publica. sunt, qui
 Frustis, & pomis uiduas uenentur audras,
 Excipiantq; senes, quo in uiuaria mittant.
 Multis occulto crescit res fœnore. uerum
 Esto alijs alios rebus, studijsq; teneri:
 Iidem eadem possunt ne horam durare probantes?
 Nullus in orbe sinus Baijs preluet amœnis,
 Si dixit diues: lacus, & mare sentit amorem
 Festinantis heri. cui si uitiosa libido
 Fecerit auspicium: cras ferramenta Theanum
 Tolleis fabri. lectus Genialis in aula est?
 Nil ait esse prius, melius nil celibe uita.
 Si non est: iurat bene solis esse maritis.
 Quo teneam uultus mutantem Protea nodo?
 Quid pauper? ride. mutat cœnacula, lectos,

Balnea,

Balnea tonsores : conducto nauigio aque
 Nauseat , ac locuples , quem ducit priua triremis .
 Si curtatus inæquali tonsore capillos
 Occurri : rides . si forte subucula pexa
 Trita subest tunice : uel si toga dissidet impar :
 Rides . quid , mea cum pugnat sententia secum ?
 Quod petijt , spernit : reperit , quod nuper omisit :
 Aestuat , & uitę disconuenit ordine toto :
 Diruit , edificat , mutat quadrata rotundis .
 Insanire putas solemnia me : neque rides :
 Nec medici credis , nec curatoris egere
 A pretore dati : rerum tutela mearum
 Cum sis , & prauę sectum stomacheris ob unguem
 De te pendentis , te respicientis amici .
 Ad summam , sapiens vno minor est Ioue , diues ,
 Liber , honoratus , pulcher , rex denique regum :
 Precipue sanus , nisi cum pituita molesta est .

Argumentum .

Hac Epistola uoluit homines ad uirtutem hortari . & a stultitię abduce-
 re . Laudat Homerum , ostenditq; eius libros exemplar uitę habere . qui sub
 Vlyssis persona docet qualis debeat esse homo , & quid ualeat uirtus ad bea-
 tam uitam degendam . Et in Iliade quot malorum causa sint animi pertur-
 bationes . Id eleganter facit .

Epist. II. Ad Lollium .

TROIANI belli scriptorem , maxime Lolli ,
 Dum tu declamas Rome , Preneste relegi :
 Qui , quid pulchrum , quid turpe : quid utile , quid non .
 Plenus , ac melius Chrysippo , & Crantore dicit .
 Cur ita crediderim , nisi quid te detinet , audi .
 Fabula , qua Paridis propter narratur amorem ,
 Gręcia barbarię lento collisa duello ,
 Stultorum regum , & populorum continet estus .
 Antenor censet belli precipere causam .
 Quid Paris ? ut saluus regnet , uiuatq; beatus :
 Cogi posse negat . Nestor componere lites
 Inter Peliden festinat , & inter Atriden .
 Hunc amor , ira quidem communiter urit utrumque .

Quicquid

EPISTOLARVM

Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi
 Seditioe, dolis, scelere, atque libidine, & ira
 Iliacos intra muros peccatur, & extra
 Rursus quid uirtus, & quid sapientia possit,
 Vtile proposuit nobis exemplar Ulysses
 Qui domitor Troia, multorum prouidus urbes,
 Et mores hominum inspexit: latumq; per aquor,
 Dum sibi, dum socijs reditum parat, aspera multa
 Pertulit, aduersis immerfabilis undis.
 Sireum uoces, & Circa pocula nosti:
 Quae si cum socijs fultus, cupidusq; bibisset
 Sub domina meretrice fuisset turpis, & excors;
 Vixisset canis immundus, uel amica luto sus.
 Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
 Sponsi Penelope, nebulones, Alcinoiq;
 In cute curanda plus aequo operata inuentus:
 Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
 Ad strepitum cithara cessatum ducere curam.
 Ut ingulcent homines, surgunt de nocte latrones:
 Ut te ipsum serues, non expergiseris? atqui
 Si noles sanus, curres hydropicus. & ni
 Postes ante diem librum cum lumine: si non
 Intendes animum studijs, & rebus honestis:
 Inuidia, uel amore nihil torquerere. nam cur
 Quae ledunt oculos festinas demere? si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum.
 Dimidium facti, qui caput habet. sapere aude:
 Incipe. uiuendi recte qui prorogat horam,
 Rusticus expectat dum desuauit annis: at ille
 Labitur, & labetur in omne uolubilis aenum.
 Queritur argentum, puerisq; beata creandis
 Uxor, & inculta pacantur uomere siluae.
 Quod satis est, cui contingit, nihil amplius optet.
 Non domus, & fundus, non eris aceruus, & aurum
 Aegroto domini deduxit corpore febres,
 Non animo curas. ualeat possessor oportet,
 Si comportatis rebus bene cogitat uti.
 Qui cupit, aut metuit, inuat illum sic domus, aut res,
 Ut lippum pictae tabula, fomenta podagram,
 Auriculas cithara collecta sorde dolentes.
 Sincerum est nisi uas, quodcumque infundis, accescit.

sperne

Sperne uoluptates, nocet empti dolore uoluptas.
 Semper avarus eget. certum toto pete finem.
 Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
 Inuidia Siculi non inuenere tyranni
 Maius tormentum. qui non moderabitur iræ,
 Insectum uolet esse, dolor quod suaserit, & mens.
 Dum pœnas odio per uim festinat inulto.
 Ira furor brevis est. animum rege: qui, nisi paret,
 Imperat, hunc frenis, hunc tu compesce catena.
 Fingit equum tenera docilem ceruice magister,
 Ire uiam, quam monstrat eques. nenaticus, ex quo
 Tempore ceruinam pellem latrauit in aula,
 Militat in siluis catulus. nunc adhibe puro
 Pectore uerba puer, nunc te melioribus offer.
 Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem.
 Testa diu: quod si cessas, aut strenuus anteis:
 Nec tardum opperior, nec præcedentibus inсто.

Argumentum.

Horatii familiarissimus fuit Iulius Florus. is est ad quem scripsit pulcherrimum carmen de Pindari laudibus. tota bella est. cupit cognoscere de amicis, reprehendit Celsum, qui aliorum scripta sibi uendicabat.

Epist. I II. Ad Iulium Florum.

I VLI Flore quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti priuignus, scire laboro.
 Thraca ne vos Hebrusq; nuali compede uinctus,
 An freta vicinas inter currentia turres,
 An pingues Asia campi, collesq; morantur?
 Quid studiosa choors operum struit? hec quoque curo.
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
 Bella quis, & paces longum diffundit in ænum?
 Quid Titius, Romana breui venturus in ora?
 Pindarici fontis qui non expalluit haustus,
 Fastidire lacus, & riuos ausus apertos:
 Ut valet? ut meminit nostri? fidibus ne Latinis.
 Thebanos aptare modos studet auspice Musa?
 An tragica desenuit, & ampullatur in arte?

Quid

EPISTOLARVM

Quid mihi Celsus agit? monitus, multumq; monendus
 Primatas ut quærat opes. & tangere iuret
 Scripta, palatinus quacumque recepit Apollo:
 Ne, si forte suas repetitum uenerit olim
 Grex animum plumas: moueat cornicula, risum
 Furtinis nudata coloribus: ipse quid audes?
 Quæ circumlitas agilis thyma? non tibi paruum
 Ingenium est, non incultum, nec turpiter hirtum.
 Seu linguam caussis acuis, seu ciuica iura
 Respondere paras, seu condis amabile carmen:
 Prima feres edera uictricis præmia: quid si
 Frigida curarum fomenta relinquere posses:
 Quo te celestis sapientia duceret, ires.
 Hoc opus, hoc studium parui properemus, & ampli:
 Si patriæ uolumus, si nobis uiuere cari.
 Debes hoc etiam rescribere, si tibi cura,
 Quanta conueniat Munatius: an male facta
 Gratia nequicquam coit, & rescinditur: at uos
 Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia uexat,
 Indomita cernice feros: ubicumque locorum
 Viuitis, indignis fraternum rumpere fœdus,
 Pascitur in nestrū reditum notitia iuuentæ.

Argumentum.

Quamuis grauissimas sententias tractet, hac Epistola tamen more Epicureorum Tibullum hortatur, ut cum diues sit, & iuuenis, uoluptati indulgeat, præsertim cum sit moriendum.

Epist. IIII. Ad Albium Tibullum.

ALBI, nostrorum sermonum candide iudex,
 Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
 Scribere, quod Cassi Parmensis opuscula vincat?
 An tacitum siluas inter reptare salubres,
 Curantem quicquid dignum sapiente, bonoq; est?
 Non tu corpus eras sine pectore. dii tibi formam:
 Dii tibi diuitias dederant, artemq; fruendi.
 Quid roneat dulci nutricula maius alumno:
 Quam ut sapere, & fari possit, quæ sentiat, utq;

Gratia,

Gratia, fama, ualetudo contingat abunde,
 Et mundus uictus non deficiente crumena.
 Inter spem, curamq; timores inter, & iras
 Omne crede diem tibi diluxisse supremum.
 Grata superuenit, quæ non sperabitur, hora.
 Me pinguem, & nitidum bene curatâ cute uisa.
 Cum ridere uoles Epicuri de grege porcum.

Argumentum.

Docet quomodo diuiti uiuendum sit. erat enim diues Torquatus. Illum ad liberalitatem hortatur, quæ non sit admodum profusa.

Epist. V. Ad Torquatum.

SI potes archaïcis conuiuia recumbere lectis,
 Nec modica cenare times olus omne patella.
 Supremo te sole domi Torquate manebō.
 Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustresq;
 Inter Minturnas, Sinuessanumq; Petrinum.
 Sin melius quid habes, arcesse, uel imperium fer.
 Iandudum splendet focus, & tibi munda supellex.
 Mitte leues spes certamina diuitiarum,
 Et Moschi causam. cras nato Cesare festus.
 Dat ueniam, somnumq; dies impune licebit
 Aestiuam sermone benigno tendere noctem.
 Quo mihi fortunas, si non conceditur, uti?
 Parcus ob heredis curam, minimumq; seuerus.
 Assidet insano. potare, & spargere flores
 Incipiam: patiarq; uel inconsultus haberi.
 Quid non ebrietas designat? operta recludit:
 Spes iubet esse ratas: in praelia trudit inermem.
 Solicitis animis onus eximit: addocet artes.
 Fecundi calices quem non fecere disertum?
 Contracta quem non in paupertate solutum?
 Hac ego procurare & idoneus imperor, & non
 Inuitus: ne turpe toral, ne sordida mappa
 Corruget nares: ne non & cantharus, & lanx
 Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
 Sit, qui dicta foras eliminet: ut coeat par,
 Iungaturq;

EPISTOLARVM

Iungaturq; pari : Brutum tibi , Septimiumq;
Et nisi cœna prior , potiorq; puella Sabinum
Detinet , assumam . locus est & pluribus umbris :
Sed nimis arcta premunt olida conuiuia capra
Tu , quotus esse uelis , rescribe : & rebus omisissis ,
Acria seruantem , postico falle clientem .

Argumentum .

Admirabilis Epistola , qua declaratur , felicitatem esse molestijs , & cu-
ris uacare .

Epist. VI. Ad Numicium .

NIL admirari , prope res est una Numici,
Solaq; , qua possit facere , & seruare beatum .
Huc solem , & stellas : & decedentia certis
Tempora momentis sunt , qui formidine nulla
Imbuti spectent . quid censes numera terra ?
Quid maris extremos Arabas ditantis , & Indos ?
Ludicra quid , plausus , & amici dona Quiritis ?
Quo spectanda modo , quo sensu credis , & ore ?
Qui timet his aduersa , fere miratur eodem
Quo cupiens , pacto . pauor est utrobique molestus :
Improuisa simul species exterretr utrunque
Gaudeat , an doleat : cupiat , metuatue : quid ad rem
Si , quicquid uidit melius , peius , uel sua spe
Defixis oculis , animoq; , & corpore troper ?
Insanis sapiens nomen ferat , æquus iniqui
Vltra , quam satis est , virtutem si petat ipsam .
I nunc , argentum , & marmor , uetus , æraq; , & antas
Suspice : cum gemmis Tyrios mirare colores :
Gaude , quod spectant oculi te mille loquentem
Natus mane forum , & uespertinus pete tectum
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mucius , indignum , quod sit peioribus ortus
Hic tibi sit potius , quam tu mirabilis illi
Quicquid sub terra est , in aprium proferet ætas
Defodiet , condetq; nitentia . cum bene notum

Porticus

Porticus Agrippæ, & via te conspexerit Appi:
 Ire tamen restat, Numa quo deuenit, & Ancus:
 Si latus, aut renes morbo tentantur acuto:
 Quære fugam morbi. vis recte viuere? quis non?
 Si virtus hoc vna potest dare: fortis omittis
 Hoc age delicijs virtutem verba putas, vt
 Lucum ligna? caue ne portus occupet alter:
 Ne Cybiratica, ne Bythina negocia perdas.
 Mille talenta rotundentur: totidem altera: porro &
 Tertia succedant, & quæ pars quadret aceruum.
 Scilicet vxorem cum dote, fidemq; & amicos,
 Et genus, & formam regina pecunia donat:
 Ac bene nummatus decorat Suadela, Venusq;
 Mancipijs locuples æget æris Cappadocum rex.
 Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, vt aiunt,
 Si posset centum scenæ præbere, rogatus,
 Qui possum tot? ait: tamen & queram: & quod habeo
 Mittam. post paulo scribit, sibi millia quinque:
 Esse domi chlamydum: partem, vel tolleret omnes.
 Exilis domus est, vbi non & multa super sunt:
 Et dominum fallunt, & prosunt furibus. ergo
 Si res sola potest facere, & seruare beatum:
 Hoc primus repetas opus: hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species, & gratia præstat:
 Mercemur seruum, qui dicet nomina: lauum
 Qui fodiat latus: & cogat trans pondera dextram
 Porrigere. hic multum in Fabia valet: ille Velina:
 Cuilibet hic fascies dabit: eripietq; cirule
 Cui volet, importunus ebur. frater, pater adde:
 Vt cuique est ætas, ita quenque facetus adopta.
 Si bene qui cænat, bene viuit: lucet: eamus,
 Quo ducit gula: piscemur: venemur: vt olim
 Gargilius, qui mane plagas, venabula, seruos,
 Differtum transire forum, populumq; iubebat:
 Vnus ut è multis populo spectante referret
 Emptum mulus aprum. crudi, tumidiq; lanemur,
 Quid deceat, quid non obliui, Cerite cera
 Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlyssæi:
 Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
 Si, mimmermus uti censet, sine amore, iocisq;
 Nil est incundum: viuas in amore, iocisq;:

Vive: uale. si quid nouisti rectius istis:

Candidus imperti: si non, his utere mecum.

Argumentum.

Non esse illum accusandum, qui promissa non seruari. Id eleganter tractat. Exemplum Vulpis aptum. quo ostenditur potius se omnia, quae dono acceperat a Mæcenate restitutum, quam tali seruitio teneri.

Epist. VII. Ad Mæcenatem.

QVINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum:
Sextilem totum mendax desideror. atqui,
Si me vivere vis sanum, recteq; valentem:
Quam mihi das ægrò, dabis agrotare timenti,
Mæcenas, veniam: dum ficus prima, calorq;
Designatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, & matercula pallet:
Officiosaq; sedulitas, & opella forensis
Adducit febres: & testamenta resignat.
Quod si bruma nives Albanis illinet agris:
Ad mare descendet vates tuus: & sibi parcat:
Contractusq; leget. te dulcis amice reuifet
Cum Zephyris, si concedes & hirundine prima,
Non, quo more pyris vesci Calaber iubet hospes,
Tu me fecisti locupletem. vescere sodes.
Iam satis est. at tu quantumuis tolle benigne
Non inuisa feres pueri munuscula paruis.
Tam teneor dono, quam si dimittar onustus
Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinques.
Prodigus, & stultus donat, quæ spernit, & odit.
Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus amicus
Vir bonus, & sapiens dignis ait esse paratum:
Nec tamen ignorat, quid distent ara lupinis.
Dignum præstabo me etiam pro laude merentis:
Quod si me noles usquam discedere, reddes
Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
Inter una fugam Cynara mæcere proterua.

Forte per angustam tenuis uulpecula rimam.
 Repserat in cumeram frumenti : pastaq; rursus
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul , si uis , ait , effugere istinc :
 Macra cauum repetes arctum , quem macra subisti.
 Hac ego si compellar imagine , cuncta resigno.
 Nec somnum plebis laudo satur altitium : nec
 Ocia diuitijs Arabum liberrima muto.
 Sape uerecundum laudasti : rexq; , paterq;
 Audisti coram , nec uerbo parcus absens :
 Inspice , si possum donata reponere letus.
 Haud male Telemachus proles patientis Vlyssæi :
 Non est aptus equis Ithacæ locus : ut neque planis
 Porrectus spatijs : nec multa prodigus herbae :
 Atride , magis apta tibi tua dona relinquam.
 Paruum parua decent : mihi iam non regia Roma ,
 Sed vacuum Tibur placet , aut imbelles Tarentum.
 Strenuus , & fortis , causisq; Philippus agendis
 Clarus , ab officijs octauam circiter horam
 Dum redit : atque foro nimium distare Carinas
 Iam grandis natu queritur : conspexit , ut aiunt ,
 Adrasum quendam vacua tonsoris in umbra ,
 Cultello proprios purgantem leniter ungues :
 Demetri (puer hic non leue iussa Philippi
 Accipiebat) abi . quare , & reser , vade domo , quis
 Cuius fortunæ , quo sit patre , quo ve patrono :
 It : redit : & narrat , Vulteium nomine Menam ,
 Praconem , tenui censu , sine crimine notum ,
 Et properare loco , & cessare , & quarere , & uti ,
 Gaudentem paruisq; sodalibus , & Lare certo ,
 Et ludis , & post decisa negocia , campo .
 Scitari libet ex ipso , quacunque refers : dic
 Ad cenam veniat . non sane credere Menæ :
 Mirari secum tacitus : quid multa ? benigne
 Respondet : negat ille mihi ? negat improbus , & te
 Negligit , aut horret . Vulteium mane Philippus
 Vilia uendentem tunicato scruta popello .
 Occupat : & saluere iubet prior . ille Philippo
 Excusare laborem , & mercenaria uincla ,
 Quod non mane domum uenisset : denique , quod non
 Prouisisset eum . sic ignouisse putato

EPISTOLARVM

Me tibi, si cœnas hodie mecum: ut libet. ergo
 Post nonam uenies. nunc i: rem strenuus auge.
 Ut uentum ad cœnam est: dicenda, tacenda locutus,
 Tandem dormitum dimittitur. hic ubi sæpe
 Occultum uisus decurrere piscis ad hamum:
 Mane cliens, etiam certus conuina: inbetur
 Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
 Impositus mannis, aruum, celumq; Sabinum
 Non cessat laudare. uidet, ridetq; Philippus:
 Et sibi dum requiem, dum risus undique querit,
 Dum septem donat sestertia: mutua septem
 Promittit: persuadet uti mercetur agellum.
 Mercatur. ne te longis ambagibus ultra,
 Quam satis est, morer, ex nitido sit rusticus: atque
 Sulcos, & uineta crepat mera: preparat ulmos:
 Immoritur studijs: & amore senescit habendi.
 Verum ubi oues furto, morbo periere capelle,
 Spem mentita seges: bos est enectus arando:
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Arripit: iratusq; Philippi tendit ad ades.
 Quem simul aspexit scabrum, intonsumq; Philippus.
 Durus, ait, Vultei nimis, attentusq; uideris
 Esse mihi. pol me miserum patrone uocares:
 Si uelles, inquit, uerum mihi dicere nomen.
 Quod te per genium dextramq;, deosq; Penates,
 Obsecro, & obtestor, uite me redde priori.
 Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis
 Prestent: mature redeat: repetatq; relictæ.
 Metiri se quæque suo modulo, ac pede, uerum est.

Argumentum.

Certioorem facit amicum sibi non recte esse, nullam aliam ob causam,
 nisi quoniam uarijs perturbationibus afficeretur.

Epist. VIII. Ad Celsum Albinouanum.

CElso gaudere, & bene rem gerere Albinouano
 Musa rogata refer, comiti, scribeq; Neronis.
 Si queret, quid agam: dic multa, & pulchra minantem,

Viuerè,

*Viuerē, nec rectē, nec suauiter: haud, quia grando
 Contuderit vites: oleamq; momorderit estus:
 Nec, quia longinquis armentum egrotet in agris:
 Sed: quia mente minus validus, quam corpore toto,
 Nil audire velim, nil discere, quod leuet egrum:
 Fidis offendar medicis; irascar amicis:
 Cur me funesto properet arcere veterno:
 Quae nocuere sequar: fugiam, quae profore credam:
 Romae Tibur amem ventosus: Tibure Romam.
 Post haec, ut valeat: quo pacto rem gerat, & se:
 Ut placeat inueni percontare, atque cohorti.
 Si dicet recte: primum gaudere: subinde
 Praeceptum auriculis hoc instillare memento:
 Ut tu fortunam, sic nos te Celse feremus.*

Argumentum.

Comendat amicum suum Septimium Neroni, probis esse moribus, in-
 quiens, & dignum, quem commendet. leges commendationis notae sunt.
 quas hic agnosces.

Epist. IX. Ad Claudium Neronem.

S EPTIMIUS, claudi, nimirum intelligit unus,
 Quanti me facias. nam, cum rogat, & prece cogit
 Scilicet, ut tibi se laudare, & tradere coner,
 Dignum mente, domoq; legentis honesta Neronis:
 Munere cum fungi propioris censet amici,
 Quid possim uidet: ac nouit me ualidius ipso:
 Multa quidem dixit, cur excusatus abirem:
 Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
 Dissimulator opis propriae: mihi commodus uni.
 Sic ego maioris fugiens opprobria culpe,
 Frontis ad urbem descendi premia. quod se
 Depositum laudas ob amici iussa pudorem:
 Scribe tui gregis hunc: & fortem crede, bonumq;.

Argumentum.

Is fuit comediarum scriptor. declarat non discrepare inter se homines
 in uitae probitate. & nihilominus fieri, ut uario genere uiuendi delecten-
 tur.

EPISTOLARVM

tur. Comparat uitam urbanam cum rustica. Sed rusticam magni probat, quod curis, & molestijs ciuilibus sit solutior, neque tot instrumenta uitæ requirat.

Epist. X. Ad Fuscum Aristium.

VRBIS amatorem Fuscum saluere iubemus
Ruris amatores : hac in re scilicet una
Multum dissimiles, ad cætera pœne gemelli:
Fraternis animis : quicquid negat alter, & alter:
Annuimus pariter, uetuli, notiq; columbi.
Tu nidum seruas : ego laudo ruris amœni
Riuos, & musco circumlita saxa nemusq;
Quid queris? uiuo, & regno : simul ista reliqui,
Quæ nos ad cælum effertis rumore secundo.
Utq; sacerdotis fugitiuus, liba recuso:
Pane egeo iam mellitis potiore placentis.
Vinere naturæ si conuenienter oportet:
Ponendeq; domo querenda est area primum:
Noiisti ne locum potiore rure beato?
Est ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis,
Cum semel accepit solem furibundus acutum?
Est ubi diuellat somnos minus inuida cura?
Deterius Libycis olet, aut nitet herba lapillis?
Turior in uicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam, quæ per pronum trepidat cum murmure riuum?
Nempe inter uarias nutritur silua columnas:
Laudaturq; domus, longos quæ prospicit agros:
Naturam expelles furca : tamen usque recurret:
Et mala perumpet furtim fastidia uictrix:
Non, qui Sidonio contendere callidus oëstro
Nescit Aquinatam potantia uellera fucum,
Certius accipiet damnum, propius ue medullis:
Quam, qui non poterit uero distinguere falsum.
Quem res plus nimio delectauere secunde:
Mutatq; quatiens. siquid mirabere, pones
Inuitus. fuge magna : licet sub paupere tecto
Reges, & regum uita præcurrere amicos,
Cernus equum pigna melior communibus herbis
Pellebat : donec minor in certamine longo

Implorauit

Implorauit opes hominis : frenumq; recepit.
 Sed postquam uictor uiolens discessit ab hoste.
 Non equitem dorso , non frenum depulit ore :
 Sic , qui pauperiem ueritus , potiore metallis
 Libertate caret , dominum uehet improbus : atque
 Seruiet æternum , quia paruo nesciat uti.
 Cui non conueniet sua res , ut calcens olim,
 Si pede maior erit , subuertet : si minor , uret.
 Lætus sorte tua uiues sapienter Aristi :
 Nec me dimittes incastrigatum , ubi plura
 Cogere , quam satis est , ac non cessare uidebor :
 Imperat , aut seruiet collecta pecunia cuique,
 Tortum digna sequi potius , quam ducere funem.
 Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacuæ,
 Excepto , quod non simul esses , cætera lætus.

Argumentum.

Nunquam Roma exierat Bullatius . putabat nihil esse beatius , quam ibi
 esse . Cum aliquando peregre profectus , domumq; esset reuersus , rogatus a
 poeta fuit , an loca peregrina haberent aliquam tranquillitatem , occasionem
 arripit colligendi sapientem ubique locorum beate posse uiuere , non loca ,
 sed animi æquitatem tranquillitatem comparare ostendens .

Epist. XI. Ad Bullatium.

QUID tibi uisa Chios , Bullati , notaq; Lesbos?
 Quid concinna Samos : quid Cræsi regia Sardis?
 Smyrna quid , & Colophon ? maiora , minora ne fama ?
 Cuncta ne præ campo , & Tiberino flumine sordent ?
 An uenit in uotum Attalici ex urbibus una ?
 An Lebedum laudas odio maris , atque uiarum ?
 Scis , Lebedus quam sit Gabijs desertior , atque
 Fidenis uicus : tamen illic uiuere uellem :
 Oblitusq; meorum , obliuiscendus & illis ,
 Neptunum procul è terra spectare furentem .
 Sed neque , qui Capua Romam petit imbre , lutoq;
 Aspersus , uolet in caupona uiuere : nec , qui
 Frigus colegit , furnos , & balnea laudat ,
 Ut fortunatam plene præstantia uitam .

EPISTOLARVM

Nec, si te ualidus iactauerit *Auster* in alto:
 Iccirco nauem trans *Aegaeum* mare vendas.
 Incolumi *Rhodes*, & *Mitylene* pulchra facit, quod
Penula solstitio, campestre niualibus auris,
 Per brumam *Tiberis*, sextili mense caminus.
 Dum licet, ac uultum seruat fortuna benignum:
 Romae laudetur *Samos*, & *Chios*, & *Rhodos* absens.
 Tu, quancunque *Deus* tibi fortunauerit horam,
 Grata sume manu: nec dulcia differ in annum:
 Ut, quocunque loco fueris, uixisse libenter
 Te dicas. nam, si ratio, & prudentia curas,
 Non locus effusi late maris arbiter aufert:
 Celum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
 Strenua nos exercet inertia nautibus, atque
 Quadrigis petimus bene viuere. quod petis, hic est:
 Est *Vlubris*, animus si te non deficit aequus.

Argumentum.

Is est *Iccius* de quo in *Iyris*. laudatur is quod fruitur bonis, quae possidet, & ab *Agrippa* dono acceperat: in *Sicilia* hominis auaritiam latentur notat.

Epist. XII. Ad Iccium.

FRUCTIBVS *Agrippa* *Siculis*, quos colligis, *Icci*,
 si recte frueris: non est, ut copia maior
 Ab *Ioue* donari possit tibi. tolle querelas.
 Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
 Si uentri bene, si lateri est, pedibusq; tuis: nil
 Diuitia poterunt regales addere maius.
 Si forte in medio positorum abstemius herbis
 Vitis, & urtica: sic uiues protinus, ut te
 Confestim liquidus fortune riuus inauret:
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit:
 Vel quia cuncta putas una uirtute minora.
 Miramur, si *Democriti* pecus edit agellos,
 Cultaq; dum peregre est animus sine corpore uelox:
 Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lucri
 Nil paruum sapias: & adhuc sublimia cures?

Quæ mare compescant causæ : quid temperet annus :
 Stelle sponte sua , iussæ ne uagentur & errent :
 Quid premat obscurum Luna , quid proferat orbem :
 Quid uelit & possit rerum concordia discors ?
 Empedocles , an Stretinium deliret acumen ?
 Verum seu pisces seu porrum , & cepe trucidas
 Vtere Pompeio Grospho : & , si quid petet , ultro
 Defer . nil Grosphus , nisi uerum , orabit , & equum .
 Vilis amicorum est amona , bonis ubi quid deest .
 Ne tamen ignores quo sit Romana loco res :
 Cantaber Agrippæ , Claudii uirtute Neronis
 Armenius cecidit . ius , imperiumq; Phraates
 Cæsaris accepit genibus minor . aurea fruges
 Italiæ pleno defudit copia cornu .

Argumentum .

Hac Epistola monet quomodo libros suos Augusto Vinnius suis minister reddere debeat .

Epist. XIII. Ad Vinnium Asellum .

VT proficiscentem docui te sæpe , diuq; ,
 Augusto reddes signata uolumina Vinni :
 Si ualidus , si latus erit , si denique poscet :
 Nec studio nostri pecces : odiumq; libellis
 Sedulus importes opera uehemente minister .
 Si te forte mee grauis uret sarcina chartæ :
 Abijcito potius , quam , quo per ferre iuberis ,
 Clitellas ferus impingas : Asineq; paternum
 Cognomen , uertas in risum : & fabula fias
 Viribus uteris per cliuos , flumina , lamas .
 Victor propositi simulac peruenieris illuc :
 Sic positum seruabis onus : ne forte sub ala
 Fasciculum portes librorum , ut rusticus agnum :
 Ut uinosa glomos furtiue Pyrrhia lætæ :
 Ut cum pileolo soleas conuina tribulis .
 Ne uulgo narres te sudauisse ferendo
 Carmina : quæ possint oculos , auresq; morari
 Cæsaris . oratus multa prece nitere porro .
 Vade , uale , cane ne titubes : mandataq; frangas

Argu.

Argumentum.

Villicum alloquitur. ostendit hominum stultitiam, atque inconstantiam, qui quid sibi uelint, nesciunt. nam quæ ante placuerunt, rursus his displicent. ij beati esse non possunt, cum tranquilli animo non sint.

Epist. XIII. Ad Villicum.

VILLICE siluarum, & mihi me reddentis agelli
 Quem tu fastidis, habitatum quinque socis, &
 Quinque bonos solitum Bariam dimittere patres:
 Certemus, spinas animo ne ego fortius, an tu
 Euellas agro: & melior sit Horatius, an res.
 Me quamuis Lamie pietas, & cura moretur
 Fratrem merentis, rapto de fratre dolentis
 Insolabiliter: tamen istuc mens, animusq;
 Fert: & amat spatij obstantia rumpere claustra.
 Rure ego uiuentem, tu dicis in urbe beatum.
 Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.
 Stultus uterque locum immeritum causatur inique.
 In culpa est animus: qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
 Nunc urbem, & ludos, & balnea uillicus optas.
 Me constare mihi scis: & discedere tristem,
 Quandocunque trahunt inuisa negocia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconuenit inter
 Meq; & te. nam, quæ deserta, & inhospita tesqua
 Credis, amœna uocat, mecum qui sentit: & odit,
 Quæ tu pulchra putas. fornix tibi, & uulsa popina
 Incutiunt urbis desiderium, uideo: & quod
 Angulus iste feret piper, & tus, ocynus uua:
 Nec uicina subest, uinum præbere taberna
 Quæ possit tibi: nec meretrix tibicina, cuius
 Ad strepitum salias terræ grauis. & tamen urges
 Iampridem non tacta ligonibus arua: bouemq;
 Deiunctum curas, & strictis frondibus exples.
 Addit opus pigro riuus, si decedit imber,
 Multa mole docendus aprico parcere prato.
 Nunc age. quid nostrum concentum diuidat, audi.
 Quem tennes decuere togæ, nūquidq; capilli:

Quem

Quem scis immunem Cynara placuisse rapaci:
 Quem bibulum liquidi media de luce Falerni:
 Cœna brevis inuat, & prope riuum somnus in herba:
 Nec luisse pudet: sed non incidere ludum.
 Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat: non odio ob curo, morsuq; uenenat.
 Rident uicini, glebas, & saxa monentem.
 Cum seruis urbana diaria rodere manis,
 Horum tu in numerum uoto ruis: inuidet usum.
 Lignorum, & pecoris tibi calo argutus, & horti:
 Optat ephippia bos piger: optat arare caballus.
 Quam scit utreque, libens, censebo, exerceat artem.

Argumentum.

Petit a Valla ut se commonefaciat, quæ aeris sit temperies Vellæ, quo se
 uenturum dicit. longissimum est Hyperbaton. & eiusmodi, ut non nisi
 ad ultimum uersum finitur.

Epist. XV. Ad Valam.

QUAE sit hiems Vellæ, quod calum Valla Salerni:
 Quorum hominum regio, & qualis pia: (nam mihi Baias
 Musa supernuacuas Antonius: & tamen illis
 Me facit inuisum, gelida cum perluor unda.
 Per medium frigus. sane myrteta relinqui,
 Dictaq; cessantem neruis elidere morbum.
 Sulfura contemni, uicus gemit, inuidus agris,
 Qui caput, & stomachum supponere fontibus audent.
 Clusinis: Gabiosq; petunt, & frigida rura.
 Mutandus locus est: & diuersoria nota.
 Præteragendus equus: quo tendis: non mihi Cumas
 Et iter, aut Baias. lene stomachosus habena.
 Dicet eques. sed equi frenato est auris in ore.)
 Maior utrum populum frumenti copia pascat:
 Collectos ne bibant imbres, puteosne perennes
 Dulcis aqua: nam uina nihil moror illius ora.
 Rure meo possum quiduis perferre, patiq;
 Ad mare cum ueni, generosum & lene requiro:
 Quod curas abigat, quod cum spe diuite manet

EPISTOLARVM

In uenas, animumq; meum : quod uerba ministret :
Quod me Lucana iuuenem comendet amica.
Tractus uter plures lepores, uter educet apros.
Utra magis pisces, & echinos aquora telen.
Pinguis ut inde domum possim, Phaaxq; reueri.
Scribere te nobis, tibi nos accredere par est.

Argumentum.

Pulchrum inuentum in alios inuehendi. se ipsum accusare. Is
Mæuius est in inuectus, apparet ipsum suum patrimonium consum-
pisse, & postea alienas mensas secutum. is cum domi sua uiueret parce,
dicabat nihil esse beatus frugalitate. Cum cenaret apud diuites, nihil es-
se ea uita felicius.

Epist. XVI. Ad Eundem.

MÆUIVS, ut rebus maternis, atque paternis
Fortiter absumptis, urbanus cepit haberi,
Scurra vagus, non qui certum praecepere teneret.
Impransus non qui ciuem dignosceret hoste :
Qualibet in quenuis opprobria fingere scinus,
Pernicies, & tempestas barathrumq; macelli,
Quicquid quasierat, ventri donabat auaro.
Hic, ubi nequitiae fautoribus, & timidus nil,
Aut paulum abstulerat, patinas cenabat omasi
Vilis, & agnini, tribus vrsis quod satis esset.
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum.
Diceret vrendos correctus. Mæuius idem.
Quicquid erat nactus praeda maioris, ubi omne
Verterat in fumum, & cinerem : non hercule miror,
Aiebat, si qui comedunt bona, cum sit obesus.
Nil melius turdo : nil vulua pulchrius amplius.
Nimirum hic ego sum : nam tanta, & paruula laudo,
Cum res deficiunt : satis inter uilia fortis.
Verum, ubi quid melius contingit, & unctius, idem.
Vos sapere, & solos aio bene uiuere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia nullis.

Argumentum.

Reprehenditur Quinctius, quod adeo stultus esset, ut cum esset nequissimus, nihilominus credebatur adulatoribus de se multa dicentibus, & se talem putabat, qualem illi fingeant. hinc colligitur non esse aures præstandas iis, qui de nobis falsa narrant.

Epist. XVII. Ad Quinctium.

NE perconteris, fundus meus, optime Quincti,
 Aruopascat herum: an bacis opulenter oliuæ:
 Pomis ne, & pratis, an amicta vitibus ulmo:
 Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri.
 Continui montes, nisi dissocientur opaca
 Valle: sed ut ueniens dextrum latus aspiciat sol:
 Læuam discedens curru fugiente uaporet.
 Temperiem laudes, quid, si rubicunda benigne
 Corna nepres, & pruna ferant? si quercus, & ilex,
 Multa fruge pecus, multa dominum inuict umbra?
 Dicas adductum propius frondere Tarentum,
 Fons etiam riuo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidor Thracam, ne purior ambiat Hebrus:
 Infirmo capiti fluit utilis, utilis aluo:
 Hæ latebræ dulces, etiam (si credis) amena
 Incolumem tibi me præstant septembribus horis.
 Tu recte uiuis, si curas esse, quod audis,
 Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.
 Sed uereor ne cui de te plus, quam tibi, credas.
 Ne ue putes alium sapiente, bonoq; beatum
 Neu, si te populus sanum, recteq; ualentem
 Distitet, occultam febrem sub tempus edendi
 Dissimules, donec manibus tremor incidat unctis.
 Stultorum incurata pudor malus ulcera celat:
 Si quis bella tibi terra pugnata, mariq;
 Dicat: & his uerbis uacuas permulceat aures:
 Te ne magis saluum populus uelit, an populum tu:
 Seruet in ambiguo, qui consulit, & tibi, & ubi.
 Iuppiter: Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum pateris sapiens, emendatusq; uocari:
 Respondes ne tuo, dic sodes, nomine? nempe

uir

EPISTOLARVM

Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, si uolet, auferet: ut si
 Detulerit fasces indigno, detrahent idem.
 Pone: meum est, inquit: pono: tristisq; recedo.
 Idem si clamet furem: neget esse pudicum.
 Contendat laqueo collum pressisse puternum.
 Mordeat opprobrijs falsis, mutemq; colores?
 Falsus honor uiuat, & mendax infamia terret
 Quem, nisi mendosum, & mendacem? Vir bonus est quis?
 Qui consulta patrum, qui leges, iuraq; seruat:
 Quo multa, magnaq; secantur iudice lites:
 Quo responsore, & quo causa teste tenentur:
 Sed uidet hunc omnis domus, & uicina tota.
 Introrsum turpem, speciosum pelle decora.
 Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
 Seruus: habes pretium: Voris non ueris, aio.
 Non hominem occidi. non pasces in cruce, coruos.
 Sum bonus, & frugi. renuit, negat atque Sabellus.
 Cantus enim metuit, foveam lupus: accipiterq;
 Suspectos laqueos: & opertum miluius hamum.
 Oderunt peccare boni uirtutis amore.
 Tu nihil admittes in te formidine poenae.
 Sit spes fallendi: miscebis sacra profanis.
 Nam de mille fabae modijs, cum surripis unum.
 Est damnum leuius mihi, non facinus tamen: esto.
 Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tribunal.
 Quandocunque deos uel porco, uel bono placat:
 Iane pater, clare: clare cum dixit, & apollo:
 Labra mouet metuens audiri: pulchra lauribus.
 Da mihi fallere: da iustum, sanctumq; uideri.
 Noctem peccatis, & fraudibus obijce nubem.
 Qui melior seruo, qui liberior sit auarus,
 In triuijs fixum cum se demittit ob. assensum.
 Non uideo. nam, qui cupiet, metuet quoque: porro,
 Qui metuens uiuit, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma: locum uirtutis deseruit, qui.
 Semper in augenda festinat, & obruitur re.
 Vendere cum possis captiuum, occidere noli.
 Seruiet utiliter. sine pascat durus, aretq;
 Nauiget: ac medijs hiemet mercator in undis.
 Annona prosit: portet frumenta, penusq;:

*Vir bonus, & sapiens audebit dicere, Pentheus
 Rector Thebarum, quid me perferre, patiq;
 Indignum coges? adimam bona. nempe pecus, rem,
 Lectos, argentum. tollas licet. in manicis &
 Compeditibus sauo te sub custode tenebo.
 Ipse deus, simulatq; uolam, me soluet. opinor,
 Hoc sentit, moriar. mors ultima linea rerum est.*

Argumentum.

Illud genus uitæ laudatur, in quo partis fruimur recte & liberaliter, & si fortasse illis caremus, æquo animo ferimus. Non damnat eos, qui potentioribus obsequiosos se præbent, citra adulationem. Vitæ tranquillitatem expetendam, nec potentiorum amicitias spernendas, quod fecit Aristippus, Diogenes, ac Chrysippus contempserunt. Eques autem Romanus fuit Scaua.

Epist. XVIII. Ad Scauam.

QVAMVIS, Scaua, satis per te tibi consultis: & scis,
 Quo tandem pacto deceat maioribus uti:
 Disce docendus adhuc, quæ censeret amicus: ut si
 Cæcus iter monstrare uelit: tamen aspice si quid,
 Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
 Si te grata quies: & primam somnus in horam,
 Delectat: si te puluis, strepitusq; rotarum,
 Si lædit caupona: Ferentinum ire iubebo.
 Nam neque diuitibus contingunt gaudia solis:
 Nec uixit male, qui natus, moriensq; fefellit.
 Si prodesse tuis, pauloq; benignius ipsum,
 Te tractare uoles: accedes siccus ad unctum.
 Si pranderet olus patienter, regibus uti
 Nollet Aristippus. si sciret regibus uti:
 Fastidiret olus, qui me notat. utrius horum,
 Verba probes, & facta, doce: uel iunior, audi,
 Cur sit Aristippi potior sententia. nanque
 Mordacem Cynicum sic eludebat, (ut aiunt)
 Scurror ego ipse mihi: populo tu rectius hoc,
 Splendidius multo est, equus ut me poreet, alar rex,
 Officium facio. tu poscis uilia rerum.

EPISTOLARVM

Dante minor : quamuis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color , & status , & res :
 Tentantem maiora , fere presentibus æquum .
 Contra , quem duplici panno patientia uelat :
 Mirabor , uita uia si conuersa decebit .
 Alter purpureum non expectabit amictum :
 Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet :
 Personamq; feret non inconcinuus utranque :
 Alter Miletæ textam cane peius & angue
 Vitabit clamydem : morietur frigore , si non
 Rettuleris pannum . refer : & sine uiuat ineptus .
 Res gerere , & captos ostendere ciuibus hostes :
 Attingit solum Iouis : & cœlestia tentat .
 Principibus placuisse uiris , non ultima laus est .
 Non cuius homini contingit adire Corinthum .
 Sedit , qui timuit , ne non succederet : esto
 Quid ? qui peruenit , fecit ne uiriliter ? atqui
 Hic est , aut nusquam , quod querimus . hic onus horret .
 Ut paruis animis , & paruo corpore maius :
 Hic subit : & perfert . aut uirtus nomen inane est :
 Aut decus , & pretium recte petit experiens uir .
 Coram rege suo de paupertate tacentes
 Plus poscente ferent . distat , sumas ne pudenter :
 An rapias . atqui rerum caput hoc erat , hic fons .
 Indotata mihi soror est , paupercula mater ,
 Et fundus nec uendibilis , nec pascere firmus ,
 Qui dicit : clamat , uictum date . succinit alter :
 Et mihi diuiduo findetur manere quadra .
 Sed tacitus pasci si posset coruus : haberet
 Plus dapis , & rixæ multo minus , inuidiaq;
 Brundisium comes , aut Surrentum ductus amœnum ,
 Qui queritur salebras , & acerbum frigus , & imbres :
 Aut cistam effractam , aut subducta uiatica plorat ,
 Nota refert meretricis acumina , saepe catellam ,
 Sæpe periscelidem raptam sibi flentis : uti mox
 Nulla fides damnis , uerisq; doloribus affit .
 Nec semel irrisus triuix attollere curat
 Fracto crure planum : licet ille plurima manet
 Lacryma : per sanctum iuratus dicat Orisim :
 Credite : non ludo : crudeles tollite claudum ,
 Quare peregrinum , uicinia rauca reclamat .

Argumentum.

Adulatores esse fugiendos, quod saepe monet in his epistolis, nam ingens est perniciēs adulatio; quippe qua efferimur, plus nobis quam reuera licet, tribuimus. quare Lollium ab hoc errore amouere conatur.

Epist. XIX. Ad Lollium.

SI bene te noui, metues liberrime Lolli
 Scurrantis speciem praeberē, professus amicum,
 Vt matrona meretrici distar erit, atque
 Discolor infido scurra distabit amicus.
 Est huic diuersum uitio uitium, & prope maius,
 Asperitas agrestis, & inconcinna, grauisq;
 Qua se commendat tonsa cute, dentibus atris.
 Dum uult libertas mera dici, ueraq; uirtus.
 Virtus est medium uitiorum, & utrinque reductum.
 Alter in obsequium plus aequo pronus, & imi
 Derisor lecti, sic nutum diuitis horret;
 Sic iterat uoces, & uerba cadentia tollit,
 Vt puerum saeuo credas dictata magistro.
 Reddere: uel partes mimum tractare secundas.
 Alter rixatur de lana saepe caprina.
 Propugnat nugis armatus: scilicet, ut non
 Sit tibi prima fides: & uere quod placet, ut non
 Acriter elatrem: pretium etas altera sordet.
 Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Docilis plus.
 Brundisium Numici melius uia ducat, an Appi.
 Quem damnosa Venus, quem preceps alea nudat:
 Gloria quem supra uires & uestit, & unguit.
 Quem tenet argenti sitis importuna, famesq;
 Quem paupertatis pudor, & fuga. diues amicus.
 Saepe decem uitij instructior odit, & horret.
 Aut, si non odit, regit: ac, ueluti pia mater,
 Plus, quam se, sapere, & uirtutibus esse priorem
 Vult: & ait prope uera: tibi contendere noli,
 Stultitiam patiuntur opes. tibi paruula res est,
 Arcta decet sanum comitem toga. desine mecum
 Certare. Entrapelus, cuiusque nocere nolebat,

EPISTOLARYM

Vestimenta dabat pretiosa . beatus enim iam
Cum pulchris tunicis sumet noua consilia , & spes :
Dormiet in lucem : scorto postponet honestum
Officium : nummos alienos pascet : ad inum
Thrax erit : aut olitoris aget mercede caballum :
Arcanum neque tu scrutaberis ullius vnquam :
Commissumq; teget & uino tortus , & ira .
Nec tua laudabis studia , aut aliena reprehendes :
Nec , cum uenari uolet ille , poemata panges :
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis , atque
Zethi dissiluit : donec suspecta seuero
Conticuit lyra . fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion . tu cede potentis amici
Lenibus imperijs : quotiesq; educet in agros
Aetolis onerata plagis iumenta , canesq;
Surge , & inhumana senium depone camæna :
Canes ut pariter pulmenta laboribus empta :
Romanis solenne uiris opus , utile famæ
Vitaq; , & membris : præsertim cum ualeas .
Vel cursu superare canem , uel uiribus aprum
Possis . adde , uirilia quod speciosius arma
Non est , qui tractet . scis quo clamore coronæ
Pralia sustineas campestria : denique sanam
Militiam puer , & Cantabrica bella tulisti
Sub duce , qui templis Parthorum signa refixit :
Et nunc , si quid abest , Italiam adiudicat armis
Ac , ne te retrahas , & inexcusabilis absis :
(Quamuis nil extra numerum fecisse , modumq;
Curas) interdum nugaris rure paterno .
Partitur lintres exercitus : Actia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur .
Aduersarius est frater . lacus , Adria : donec
Alterutrum uelox uictoria fronde coronet
Consentire suis studijs qui crediderit te ,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum .
Protinus ut moneam (si quid monitoris eges tu :)
Quid de quoque uiro , & cui dicas , saepe uideto
Percontatorem fugito : nam garrulus idem est
Nec retinent patula commissa fideliter aures .
Et semel emissum uolat irrenocabile uerbum
Non ancilla tuum iecur ulceret ulla , puer uo

Intra marmoreum uenerandi limen amici :
 Ne dominus pueri pulchri , care ne puella
 Munere te paruo beet : aut incommodus ungat .
 Qualem commendes , etiam , atque etiam aspice : ne mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem ,
 Fallimur : & quondam non dignum tradimus : ergo
 Quem sua culpa premet , deceptus omite tueri :
 Vt penitus notum si tentent crimina , serues ,
 Tuterisq; tuo fidentem presidio : qui ,
 Dente Theonino cum circumdatur : ecquid
 Ad te post paulo uentura pericula sentis ?
 Nam tua res agitur , paries cum proximus ardet :
 Et neglecta solent incendia sumere uires ,
 Dulcis inexpertis cultura potentis amici .
 Expertus metuit . tu , dum tua nauis in alto est :
 Hoc age : ne mutata retrorsum te ferat aura .
 Oderunt bilarem tristes , tristemq; iocosi :
 Sedatum celeres , agilem , nauimq; remissi :
 Potiores bibuli media de nocte Falerni
 Oderunt porrecta negantem pocula : quamuis
 Nocturnos iures te formidare uapores ,
 Deme supercilio nubem . plerunque modestus
 Occupat obscuri speciem , taciurnus acerbi
 Inter cuncta leges , & percunctabere doctos :
 Qua ratione queas traducere leniter aium :
 Ne te semper inops agitet , uexetq; cupido .
 Ne pauid , & rerum mediocriter utilium spes .
 Virtutem doctrina paret , natura ne donet :
 Quid minuat curas , quid te tibi reddat amicum :
 Quid pure tranquillet : honos , an dulce lucellum ,
 An secretum iter , & fallentis semita uita .
 Me quoties reficit gelidus Digentia riuus .
 Quem Mandela bibit , rugosus frigore pagus :
 Quid sentire putas : quid credis amice precari ?
 Sit mihi , quod nunc est , etiam minus : & mihi uiuam ,
 Quod superest aui , si quid superesse uolunt dii :
 Sit bona librorum , & prouisa frugis in annum
 Copia : neu fluitem dubie spe pendulus hora .
 Hec satis est orare Iouem , qui donat , & aufert ,
 Det uitam , det opes : equum mi animum ipse parabo .

Argumentum.

Quæ scripsit suo Marte scripsisse ostendit, neminemque fuisse imitatum, sane odio habuit imitatores poeta. quod sæpe uituperat etiam Pindarus. Imitatorum autem turpe atque infame genus est, cum uirtutem poetæ imitari non possis, uitia imitari. quæ est κακοχέλις.

Epist. XX. Ad C. Clinium Mæcenatem.

PRISCO si credis, Mæcenas docte, Cratino:
 Nulla placere diu, nec uiuere carmina possunt.
 Quæ scribuntur aquæ potioribus: ut male sanos,
 Adscripsit Liber Satyris, Fainisq; poetas.
 Vina fere dulces oluerunt mane camæne:
 Laudibus, arguitur uini uinosus Homerus.
 Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma
 Prosiluit dicenda. forum, putealq; Libonis
 Mandabo siccis: adimam cantare seueris.
 Hoc simul edixit, non cessare poetæ
 Nocturno certare mero: putere diurno.
 Quid? si quis uultu toruo ferus, & pede nudo,
 Exiguæq; togæ simulet textore Catonem:
 Virtutem ne representet, moresq; Catonis?
 Rupit Hyarbitam Timagenis emula lingua:
 Dum studet urbanus, tenditq; disertus haberi.
 Decipit exemplar uitij imitabile: quod si
 Pallerem casu, biberent exangue cuminum.
 O imitatores, seruum pecus, ut mihi sepe
 Bilem, sepe iocum uestri mouere tumultus.
 Libera per uacuum posui uestigia princeps:
 Non alienam meo pressi pede. qui sibi fidet
 Dux, reget examen. Parios ego primus Iambos
 Ostendi Latio, numeros, animosq; secutus
 Archilochi, non res, & agentia uerba Lycamben.
 Ac ne me folijs ideo breuioribus ornes,
 Quod timui mutare modos, & carminis artem:
 Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho:
 Temperat Alcæus: sed rebus, & ordine dispar.
 Nec socerum querit, quem uersibus oblinat atris:

Nec sponse laqueum famoso carmine necit.
 Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgari fidicen. iuuat immemorata ferentem
 Ingeniis oculisq; legi, manibusq; teneris
 Scire uelis, mea cur ingratus opuscula lector
 Laudet, ameq; domi: premat extra limen iniquus
 Non ego uentose plebis suffragia uenor
 Impensis cenarum, & tritæ munere uestis.
 Non ego nobilium scriptorum auditor, & ultor,
 Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor.
 Hinc illa lacryma. spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus,
 Si dixit: rides, ait: & Iouis auribus ista
 Seruas: fidis enim manare poetica mella
 Te solum, tibi pulcher, ad hæc ego naribus utis
 Formido: &, luctantis acuto ne secer ingui,
 Displicet iste locus, clamo: & diludia posco.
 Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram:
 Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

Argumentum.

Per prosopopæiam Librum suum reprehendit exire in publicum cupientem. fieri enim posse ait ut, si in magnos ac doctos lectores inciderit, reprehendatur.

Epist. XXI. Ad Librum suum.

VERTVMNUM, Ianumq; , liber spectare videris:
 Scilicet ut proles Sossorum pumice mundus
 Odisti clauas, & grata sigilla pudico:
 Paucis ostendi gemis: & communia laudas,
 Non ita nutritus. fuge, quo discedere gestis.
 Non erit emisso reditus tibi. quid miser egi?
 Quid volui? dices: ubi quis te leserit. & scis
 In breue te cogi, cum plenus languet amator.
 Quod si non odio peccantis desipit augur:
 Carus eris Romæ, donec te deserat ætas.
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Ceperis: aut tineas pasces taciturnus inertes:

EPISTOLARYM

Aut fugies Vticam : aut uinctus mitteris Ilerdam.
 Ridebit monitor non exauditus : ut ille,
 Qui male parentem in rupes protrusit asellum.
 Iratus . quis enim inuitum seruare labore?
 Hoc quoque te manet , vt pueros elementa docentem
 Occupet extremis in uicis balba senectus.
 Cum tibi sol tepidus plures admouerit aures:
 Me libertino natum patre, & in tenui re
 Maiores pennas nido extendisse loqueris:
 Vt , quantum generi demas , uirtutibus addas.
 Me primis urbis belli placuisse , domique
 Corporis exigui , praeconum , solibus aptum,
 Irasci celerem , tamen ut placabilis essem.
 Forte meum si quis te percontabitur auum:
 Me quater undenos sciat impleuisse decembres,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollus anno.

Per propositum Librum tuum reprehendit exitu in publicum
 piam, deinde in posse aut, si in responso de hoc scilicet
 reprehendunt.

Epist. XXI. Ad Librum tuum.

ERRATA. Librum tuum reprehendit exitu in publicum
 piam, deinde in posse aut, si in responso de hoc scilicet
 reprehendunt.

Q. HOR.

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARVM
LIBER SECVNDVS.

Argumentum.

CAUSAVERAT Augustus poetam nihil ad se scribentem, quare se excusat. Confert excusationem in Negotia maxima Imperatoris, qui cum esset in rebus terrarum orbis gubernandis occupatus, nolebat illi suis uerbis esse molestus. totius Epistolæ summa est de Poetis. ex qua multa colligent quæ pertinent ad præcepta poetices. accendit Augustum ad poetas complectendos. Initio heroice ipsum laudat.

Epist. I. Ad Augustum.

VM tot sustineas, & tanta negotia solus:
Res Italas armis tuteris: moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.
Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux,
Post ingentia facta, deorum in templa recepti,
Dum terras, hominumq; colunt genus: aspera bella,
Componunt: agros assignant: oppida condunt,
Plorauere suis non respondere fauorem,
Speratum meritis. diram qui contudit hydram:
Notaq; fatali portenta labore subegit:
Comperit inuidiam supremo sine domari:
Vrit enim fulgore suo, qui prægranat antes:
Infra se positas: extinctus amabitur idem.
Præsenti tibi maturos largimur honores:
Iurandasq; tuum per nomen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus sapiens, & iustus, in uno,
Te nostris ducibus, te Graijs anteferendo,
Cætera nequaquam simili ratione, modoq;
Æstimat: & nisi, quæ terris semota, suisq;
Temporibus

Temporibus defuncta videt: fastidit, & odit:
 Sic fautor veterum, ut tabulas peccare vetantes,
 Quas bis quinque viri sanxerunt, fœdera regum
 Vel Gabius, vel cum rigidis equata Sabinis,
 Pontificum libros, annosa volumina vatun,
 Distiter Albano Mulas in monte totius.
 Si, quia Grecorum sunt antiquissima queque
 Scripta, vel optima: Romani pensentur eadem
 Scriptores trutina: non est quod multa loquamur:
 Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
 Penimus ad summum fortune pingimus, atque
 Psallimus, & luctamur. Achillis hostius victis
 Si meliora dies, ut vna poemata reddat:
 Scire velim, pretium chartis quotus arroget annus
 Scriptor ab hinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos, veteresq; referri debet, an inter
 Viles, atque novos? excludat iurgia finis.
 Est vetus, atque probus, centum qui perficit annos.
 Quid? qui depreijt minor vno mense, vel undo?
 Inter quos referendus erit? veteres ne poetas?
 An, quos & presens, postera respiciet etas?
 Iste quidem veteres inter ponetur honeste
 Qui vel mense breui, vel toto est iunior anno.
 Vtor permissio, caudeq; pilos ut equine
 Paulatim vello: & demo vnum: demo etiam vnum.
 Dum cadat elusus ratione ruentis acerui,
 Qui redit ad fastos, & virtutem estimat annis:
 Miraturq; nihil, nisi quod Libitina sacrauit.
 Ennius, & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
 Ut critici dicunt, leuiter curare videtur,
 Quo promissa cadant, & somnia Pythagorea.
 Neuius in manibus non est: & mentibus heret
 Pene recens: adeo sanctum est vetus omne poema,
 Ambigitur quoties vter vtro sit prior: aufert
 Pacuius docti famam senis: Attius alti
 Dicitur Afrani toga conuenisse Menandro:
 Plantus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
 Vincere Cecilius gravitate Terentius arte.
 Hos edi cit: & hos arcto stipata theatro
 Spectat Roma potens: habet hos, numeratq; poetas
 Ad nostram tempus Livi scriptoris ab quo.

Interdum vulgus rectum videt : est ubi peccat.
 Si veteres ita miratur , laudatq; poetas,
 Ut nihil anteferat , nihil illis comparet : errat.
 Si quædam nimis antique , si pleraq; dure
 Dicere credit eos , ignave multa fatetur :
 Et sapit : & mecum facit : & Ioue indicat equo,
 Non equidem insector : delendaq; carmina Lyne
 Esser reor : memini quæ plagosum mihi paruo
 Orbilius dictare : sed emendata videri,
 Pulchraq; , & exactis minimum distantia , miror.
 Inter quæ uerbum emicuit si forte decorum ,
 Si uersus paulo concinior unus , & alter :
 Iniuste totum ducit , venditq; poema.
 Indignor quicquam reprehendi , non quia crasse
 Compositum , illepidene putetur : sed quia nuper
 Nec ueniam antiquis , sed honorem , & præmia posci.
 Recte , nec ne crocum , floresq; perambulet Atta
 Fabula , si dubitem : clament perijisse pudorem.
 Cuncti pene patres , ea cum reprehendere coner
 Quæ grauis Aesopus , quæ doctus Roscius egit :
 Vel quia nil rectum , nisi , quod placuit sibi , ducunt
 Vel quia turpe putant parere minoribus : &
 Imberbes didicere , senes perdenda fateri.
 Iam , Saliare Numæ carmen qui laudat , & illud
 Quod mecum ignorat , solus uult scire uideri :
 Ingenijs non ille fauet , plaudiq; sepultis :
 Nostra sed impugnat : nos , nostraq; liuidus odit
 Quod si tam Græcis nouitas inuisa fuisset
 Quam nobis : quid nunc esset uetus ? aut quid haberet
 Quod legeret , tereretq; uirum publicus usus
 Ut primum positis nugari Græcia bellis
 Cæpit , & in uitium fortuna labier aqua
 Nunc athletarum studijs , nunc arsit equorum
 Marmoris , aut eboris fabros , aut æris amant :
 Suspendit picta uultum , mentemq; tabella :
 Nunc tibicinibus , nunc est gausa tragædis ring
 Sub nutrice , puella uelut si luderet infans :
 Quod cupide petijt , mature plena relinquit
 Quid placet , aut odio est , quod non mutabile credas
 Hoc paces habuere bonæ . uentiq; secundi
 Romæ dulce diu fuit , & solenne reclusa

EPISTOLARUM

Mane domo vigilare . clienti promere iura
 Cantos nominibus certis expendere nummos
 Maiores audire , minori dicere , per quos
 Crescere res posset , minui damnosa lib. do.
 Mutavit mentem populus levis : & caleo
 Scribendi studio . pueri , patresq; severi
 Fronde comas uncti cenant , & carmina dicant .
 Ipse ego , qui nullos me affirmo scribere uersus .
 Inuenior Parthis mendacior : & prius orto
 Sole , uigil calamum , & chartam , & scrinia posco .
 Nauem agere ignarus nauis timet . abrotonum agro
 Non audet , nisi qui didicit , dare quod medicorum est .
 Promittunt medici , tractant fabrilia fabri
 Scribimus indocti , doctiq; poemata passim .
 Hic error tamen , & levis haec insania quantas
 Virtutes habeat , sic collige uatis auarus .
 Non temere est animus : uersus amat : hoc studet unum :
 Detrimenda , fugas seruorum , incendia ridet .
 Non fraudem socio , puero ne incogitat ullam
 Pupillo : uiuit siliquis : & pane secundo .
 Militia quanquam piger , & malus , utilis urbs .
 Si das hoc , paruis quoque rebus magna iuuari .
 Os tenerum pueri , balbumq; poeta figurat .
 Torquet , ab obscenis iam nunc sermonibus aurem .
 Mox etiam pectus praeceptis format amicis ,
 Asperitatis , & inuidia corrector , & ira .
 Recte facta refert : orientia tempora notis
 Instruit exemplis : inopem solatur , & agrum
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces , natem in musa dedisset .
 Poscit opem chorus , & praesentia numina sentit :
 Calestes implorat aquas docta prece blandus .
 Avertit morbos : metuenda pericula pellit .
 Impetrat & pacem , & locupletem frugibus annum .
 Carmine dii superi placantur , carmine Manes .
 Agricola prisci , fortes , paruq; beati ,
 Condita post frumenta leuantes tempore festo
 Corpus , & ipsum animum spe finis dura ferentem ,
 Cum socijs operum , & pueris , & coniuge fida
 Tellurem porco , Siluanum lacte piabant ,
 Floribus , & uino Genium memorem breuis aui :

Fescenina

Fescenina per hunc inuenta licentia morem,
 Versibus alternis opprobria rustica fudit.
 Libertasq; recurrentes accepta per annos
 Lusit amabiliter, donec iam sanus apertam
 In rabiem uerti cœpit iocus, & per honestas
 Ire minax impune domos, doluere cruento
 Dente laceffiti. fuit intactis quoque cura
 Conditione super communi. quin etiam lex,
 Pœnag; lata, malo quæ nollit carmine quenquam
 Describi. uertere modum formidine fustis
 Ad bene dicendum, delectandumq; redacti.
 Gracia capta ferum uictorem cepit: & artes
 Intulit agresti Latio. sic horridus ille
 Defluxit numerus Saturnius, & graue uirus
 Munditiæ pepulere. sed in longum tamen æuum
 Manserunt, hodieq; manent uestigia ruris.
 Serus enim Græcis admouit acumina chartis:
 Et post Punica bella quietus, querere cepit,
 Quid Sophocles, & Thespis, & Aeschylus utile ferrent.
 Tentauit quoque, rem digne uertere posset:
 Et placuit sibi natura sublimis, & acer.
 Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet:
 Sed turpem putat in scriptis, metuitq; lituram.
 Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
 Sudoris minimum: sed habet comedia tanto
 Plus oneris, quanto uenia minus. aspice, Plantus
 Quo pacto partes tutetur amantis ephebi:
 Ut patris attenti, lenonis ut insidiosi:
 Quantus sit Dorsennus edacibus in parasitis:
 Quam non astricto percurrat pulpita socco.
 Gestit enim nummum in loculos dimittere, post hoc
 Securus cadat, an recto stet fabula talo.
 Quem tulit ad scenam uentoso gloria curru,
 Exanimat lentus Spectator: sedulus instat.
 Sic leue, sic paruum est, animum quod laudis auarum
 Subruit, aut reficit. ualeat res ludicra, si me
 Palma negata, macrum, donata reducit opimum.
 Sæpe etiam audacem fugat hoc, terretq; poetam,
 Quod numero plures: uirtute, & honore minores
 Indocti, stolidiq; & depugnare parati,
 Si discordet eques: media inter carmina poscunt

EPISTOLARVM

*Aut ursum , aut pugiles . his nam plebecula gaudet .
 Verum equitis quoque iam migravit ab aure uoluptas
 Omnis ad incertos oculos , & gaudia uana .
 Quatuor , aut plures aulaa premuntur in horas ,
 Dum fugiunt equitum turma , peditumq; caterua .
 Mox trahitur manibus regum fortuna rectoris .
 Effeda festinant , pileata petorrita , naues :
 Captiuum portatur ebur , captiua Corinthus .
 Si foret in terris , rideret Democritus , seu
 Diuersum confusa genus panthera camelo ,
 Siue elephas albus uulgi conuerteret ora :
 Spectaret populum ludis attentius ipsis ,
 Vt sibi praeibentem mimo spectacula plura .
 Scriptores autem narrare putaret asello
 Fabellam surdo . nam quae peruincere uoces
 Eualuere sonum , referunt quem nostra theatra ?
 Garganium mugire putes nemus , aut mare Tuscum :
 Tanto cum strepitu ludi spectantur , & artes ,
 Diuitiq; peregrinae : quibus oblitus actor
 Cum stetit in scena , concurrat dextera laeus .
 Dixit adhuc aliquid ? nil sane . quid placet ergo ?
 Lana Tarentino uiolas imitata ueneno .
 Ac ne forte putes , me , quae facere ipse recusem ,
 Cum recte tractent alij , laudare maligne :
 Ille per extantum funem mihi posse uidetur
 Ire poeta , meum qui pectus inaniter angit ,
 Irritat , mulcet , falsis terroribus implet ,
 Vt magnus : & modo me Thebis , modo ponit Athenis .
 Verum age , & his , qui se lectori credere malunt ,
 Quam spectatoris fastidia ferre superbi :
 Curam redde breuem : si munus Apolline dignum
 Vis complere libris , & uatibus addere calcar :
 Vt studio maiore petant Helicon uirentem .
 Multa quidem nobis facimus mala sepe poete :
 (Vt uineta egomet cedam mea) cum tibi librum
 Solicito damus , aut fesso : cum laedimur , unum
 Si quis amicorum est ausus reprehendere uersum :
 Cum loca iam recitata reuoluimus irrenocati :
 Cum lamentamur , non apparere labores
 Nostros , & tenui deduct a poemata filo :
 Cum speramus ea rem uenturam , ut , simulatque*

Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
 Arcessas, & egere uetes, & scribere cogas.
 Sed tamen est operapretium cognoscere, quales
 Aedituos habeat belli spectata, domiq;
 Virtus, indigno non committenda poeta.
 Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
 Cherilus, incultis qui uersibus, & male natis
 Rettulit acceptos, regale numisma, philippos.
 Sed ueluti tractata notam, labemq; remittunt
 Atramenta fere scriptores carmine fædo
 Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
 Qui tam ridiculum, tam care prodigus emit:
 Edicto uetuit, ne quis se, præter Apellem,
 Pingeret: aut alius Lysippo duceret æra
 Fortis Alexandri uultum simulantia, quod si
 Iudicium subtile uidendis artibus illud
 Ad libros, & ad hæc Musarum dona uocares
 Baotum in crasso iurares aere natum.
 At neque dedecorant tua de se iudicia, atque
 Munera, quæ multa dantis cum laude tulerunt
 Dilecti tibi Virgilius, Variusq; poeta:
 Nec magis expressi uultus per aenea signa,
 Quam per uatis opus mores, animiq; uirorum
 Clarorum apparent. nec sermones ego malle
 Repentes per humum, quam res componere gestas:
 Terrarumq; situs, & flumina dicere & arces
 Montibus impositas, & barbara regna, tuisq;
 Auspicijs totum confecta duella per orbem,
 Clausuraq; custodem pacis cohibentia Ianum,
 Et formidatam Parthis, te principe, Roman:
 Si quantum cuperem, possem quoque: sed neque paruum
 Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet
 Rem tentare pudor, quam uires ferre recusent.
 Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget:
 Præcipue cum se numeris commendat, & arte.
 Discit enim citius, meminitq; libentius illud,
 Quod quis deridet, quam, quod probat, & ueneratur.
 Nil moror officium, quod me grauat: ac neque ficto
 In peius uultu proponi cereus usquam
 Nec prauæ factis decorari uersibus opto,
 Ne rubeam pingui donatus munere: & una

Cum

EPISTOLARVM

Cum scriptore meo capsâ porrectus aperta,
Deferar in uicem vendentem tus, & odores
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

Argumentum.

Iulius Florus Clarus fuit familiaris Tiberij Neronis, cum quo adfuit bello Illyrico. petierat ab Horatio ut sibi aliquid scriberet, & eius negligentiam increpauerat. ei allegorice respondet. declarans iure se non accusari, cum se diutius à scribendo abfuturum antea illum monuisset. Nunc dicit Romæ carmina scribere nequaquam posse in tanto urbis strepitu. quem antea oculos ponit. tandem satius esse ait philosophiæ dare operam, quam uersus scribere.

Epist. II. Ad Iulium Florum.

FLORE, bono, claroq; fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum,
Tibure, vel Gabijs: & tecum sic agat: hic
Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos
Fiet, eritq; tuus nummorum millibus octo,
Verna ministerijs ad nutus aptus heriles,
Litterulis Græcis imbutus, idoneus arti
Cui libet. argilla quiduis imitaberis vda
Quinetiam canet indoctum, sed dulce bibenti.
Multa fidem promissa leuant, vbi plenius aquo
Laudat venales qui vult extrudere merces.
Res vrget me nulla: meo sum pauper in ære.
Nemo hoc mangonum faceret tibi. non temere a me
Quinuis ferret idem. semel hic cessauit: & ut sit,
In scalis latuit metuens pendentis habena.
Des nummos: excepta nihil te si fuga ledat.
Ille ferat pretium, pæne securus; opinor.
Prudens emisti vitiosum: dicta tibi lex,
Insequeris tamen hunc: & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiscenti tibi: dixi
Talibus officijs prope mancum: ne mea sæuus
Iurgares ad te quod epistola nulla rediret.
Quid tum profeci: mecum facientia iura
Si tamen attentas: quereris super hoc etiam, quod
Expectata tibi non mittam carmina mendax.

Luculli

Luculli miles collecta viatica multis
 Aerumnis, lassus, dum noctu stertit, ad assem
 Prædiderat: post hoc uehemens lupus: & sibi, & hosti
 Iratus pariter, ieiunis dentibus acer,
 Præsidium regale loco deiecit, ut aiunt,
 Summe munito, & multarum diuite rerum,
 Clarus ob id factum, donis ornatur honestis:
 Accipit & bis dena super sestertia nummum.
 Forte sub hoc tempus castellum euertere prætor
 Nescio quod cupiens, hortari cæpit eundem.
 Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem.
 I bone, quo virtus tua te vocat: i pede fausto,
 Grandia laturus meritorum præmia. quid stas?
 Post hæc ille catus, quantumuis rusticus, ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
 Romæ nutriri mihi contigit: atque doceri,
 Iratus Graijs quantum nocuisset Achilles.
 Adiecere bonæ paulo plus artis Athenæ:
 Scilicet ut possem curuo dignoscere rectum:
 Atque inter siluas Academi quærere verum.
 Dura sed emouere loco me tempora grato:
 Civilisq; rudem belli tulit æstus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
 Vnde simul primum me dimisere Philippi,
 Decisis humilem pennis inopemq; paterni
 Et Laris, & fundi: paupertas impulit audax,
 Ut versus facerem. sed, quod non desit, habentem,
 Quæ poterunt nunquam satis expurgare sicyiæ,
 Nî melius dormire putem, quam scribere versus?
 Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Eripuere iocos, Venerem comiuiæ, ludum:
 Tendunt extorquere poemata. quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem mirantur, amantq;:
 Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis.
 Ille Bionæis sermonibus, & sale nigro.
 Tres mihi conuiuiæ prope dissentire videntur
 Poscentes uario multum diuersa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod iubet alter.
 Quod petis, id sane est inuiisum, acidumq; duobus.
 Præter cetera, me Romæ ne poemata censes
 Scribere posse, inter tot curas, totq; labores?

H

Hic

EPISTOLARVM

Hic sponsum vocat : hic auditum scripta , relictis
 Omnibus officijs : cubat hic in colle Quirini :
 Hic extremo in Auentino : visendus vterque .
 Interualla vides humane commoda . verum
 Pura sunt plateæ , nihil vt meditantibus obstat .
 Festinat calidus mulis gerulisq; redemptor .
 Torquet nunc lapidem , nunc ingens machina tignum :
 Tristia robustis luctantur funera plaustris :
 Hac rabiosa fugit canis : hæc lutulenta ruit sus .
 I nunc , & versus tecum meditare canoros .
 Scriptorum chorus omnis amat nemus : & fugit vrbes
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis , & umbra .
 Tu me inter strepitus nocturnos , atque diurnos
 Vis canere , & contracta sequi vestigia vatum ?
 Ingenium , sibi quod uacuas desumpsit Athenas :
 Et studijs annos septem dedit , insenuitq;
 Liberis , & curis : Statua taciturnius exit
 Plerunque . & risu populum quatit . hic ego rerum
 Fluctibus in medijs & tempestatibus urbis
 Verba lyræ motura sonum connectere digner ?
 Frater erat Romæ consulti rhetor : vt alter
 Alterius sermone meros audiret honores :
 Gracchus vt hic illi foret : huic vt Mucius ille .
 Qui minus argutos vexat furor iste poetas ?
 Carmina compono : hic elegos : mirabile visu ,
 Calatumq; nouem Musis opus . aspice primum ,
 Quanto cum fastu , quanto molimine circum
 Spectemus vacuam Romanis vatibus ædem .
 Mox etiam , si forte vacas , sequere , & protul audi ,
 Quid ferat : & quare sibi nectat vterque coronam .
 Cædimur : & totidem plagis consumimus hostem ,
 Lento Samnites ad lumina prima duello .
 Discedo Alcaeus puncto illius : ille meo quis ?
 Quis , nisi Callimachus ? si plus apposcere visus :
 Fit Mimnermus , & optiuo cognomine crescit .
 Multa fero , vt placem genus irritabile vatum ,
 Cum scribo , & supplex populi suffragia capto .
 Idem finitis studijs , & mente recepta ,
 Obturem patulas impune legentibus aures .
 Ridetur , mala qui componunt carmina : verum
 Gaudent scribentes , & se venerantur , & vltro ,

Si taceas, laudant, quicquid scripsere, beati.
 At, qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
 Audebit, quæcunque parum splendoris habebunt.
 Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
 Verba mouere loco, quanuis inuita recedant:
 Et uersentur adhuc intra penetralia Veste.
 Obscurata diu populo, bonus eruet: atque
 Proferet in lucem speciosa uocabula rerum:
 Quæ priscis memorata Catonibus, atque Cethegis,
 Nunc situs informis premit, & deserta uetustas.
 Asciscet noua, quæ genitor produxerit usus
 Vehemens, & liquidus, puroq; similimus annu:
 Fundet opes: Latiumq; beabit diuite lingua.
 Luxuriantia compescet: nimis aspera sano
 Leuabit cultu: uirtute carentia tollet:
 Ludentis speciem dabit, & torquebitur: ut, qui
 Nunc satyrum, nunc agrestem Cyclops mouetur.
 Prætulerm scriptor delirus inersq; uideri,
 Dum mea delectent mala me, uel denique fallant,
 Quam sapere, & ringi. fuit haud ignobilis: Argis,
 Qui se credebatur miros audire tragædos,
 In uacuo letus sessor, plausorq; theatro:
 Cetera qui uitæ seruaret munia recto
 More, bonus sane uicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ignoscere seruus:
 Et signo læso non insanire lagenæ:
 Posset qui rupem, & puteum uitare patentem.
 Hic, ubi cognatorum opibus, curisq; relictus,
 Expulit elleboro morbum, bilemq; meraco,
 Et redit ad sese: pol me occidistis amici,
 Non seruastis, ait: cui sic extorta uoluptas:
 Et demptus per uim mentis gratissimus error.
 Nimirum sapere est abiectis utile nugis,
 Et tempestiuum pueris concedere ludum:
 Ac non uerba sequi fidibus modulanda Latinis:
 Sed ueræ numerosq; modosq; ediscere uitæ.
 Quocirca mecum loquor hæc, tacitusq; recórdor:
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ:
 Narrares medicis: quod, quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulli ne faterier audes?

EPISTOLARVM

Si vulnus tibi, monstrata radice, vel herba
 Non fieret leuius: fugeres radice, vel herba
 Proficiente nihil curarier. audieras, cui
 Rem dii donarent, illi decedere prauam
 Stultitiam: & cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es: tamen vteris monitoribus iisdem?
 At si diuitia prudentem reddere possent:
 Si cupidum, timidumq; minus te: nempe ruberes,
 Viueret in terris te si quis auarior vno.
 Si proprium est, quo quis libra mercatus, & are est:
 Quædam (si credis consultis) mancipat vsus:
 Qui te pascit ager, tuus est: & villicus Orbi,
 Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus.
 Te dominum sentit, das nummos, accipis vnam,
 Pullos, oua, cadum temeti: nempe modo isto.
 Paulatim mercaris agrum fortasse trecentis,
 Aut etiam supra nummorum millibus emptum.
 Quid refert, viuas numerato nuper, an olim?
 Emptor Aricini quondam Veientis & arui,
 Emptum cœnat olus, quamuis aliter: putat emptis
 Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
 Sed vocat vsque suum, qua populus affita certis
 Limitibus vicina refugit iurgia: tanquam
 Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis hora,
 Nunc prece, nunc pretio, nunc ui, nunc sorte suprema,
 Permutet dominos: & cedat in altera iura.
 Sic quia perpetuus nulli datur vsus, & heres
 Heredem alterius, velut vnda superuenit vndam:
 Quid vici prosunt? aut horrea? quid ve Calabris
 Saltibus adiecti Lucani: si metit Orcus
 Grandia cum paruis, non exorabilis auro?
 Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
 Argentum, vestes Getulo murice tinctas
 Sunt, qui non habeant: est qui non curet habere.
 Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
 Præferat Herodis palmetis pinguibus: alter
 Diues, & importunus, ad umbram lucis ab ortu,
 Siluestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
 Scit Genius natale comes qui temperat astrum:
 Naturæ deus humana mortalis in unum
 Quodque caput, vultu mutabilis, albus, & ater.

Utar : & ex modico , quantum res postet , aceruo
 Tollam : nec metuam , quod de me iudicet heres ,
 Quod non plura datis inuenerit . & tamen idem .
 Scire uolam , quantum simplex , hilarisq; nepoti
 Distrepet : & quantum discordet parcus auaro .
 Distat enim spargas tua prodigus : an neque sumptum
 Inuitus facias , neque plura parare labores :
 Ac potius , puer ut festis quinquatribus , olim
 Exiguo , gratoq; fruaris tempore raptim .
 Pauperies immunda domus procul absit . ego , utrum
 Naue ferar magna , an parua , ferar unus , & idem .
 Non agimur tumidis uelis Aquilone secundo :
 Non tamen aduersis etatem ducimus Austris .
 Viribus , ingenio , specie , uirtute , loco , re ,
 Extremi primorum , extremis usque priores .
 Non es auarus : abi . quid ? cetera iam simul isto
 Cum uitio fugere ? caret tibi pectus inani
 Ambitione ? caret mortis formidine , & ira ?
 Somnia , terrores magicos , miracula sagas ,
 Nocturnos lemures , portentaq; Tessala rides ?
 Natales grate numeras ? ignoscis amicis ?
 Lenior , & melior sis accedente senectae ?
 Quid te exempta inuat spinis de pluribus una ?
 Vivere si recte nescis , decede peritis .
 Lusisti satis : edisti satis , atque bibisti :
 Tempus abire tibi est : nepotum largius aequo
 Rideat , & pulset lasciuia decentius etas .

IN POETICAM.

Argumentum.

Cum tam multi in Poeticam scripserint , superuacaneum esse arbitror
 uelle aquam mari addere . In ijs autem omnibus , qui in ea re laborarunt ,
 ego , pro mea sententia , primas Vincentio Magio defero . ut qui huius libri
 exactam , atque absolutam cognitionem tenere capiat , nulla fortasse alia ope
 indigeat . Cum ad Aristotelis exemplum se Horatius totum composuerit ,
 quod nemo negarit , tam diligens præceptorum illius philosophi fuit , ut ni-
 hil fere de suo contulisse Horatius uideatur , confert omnes locos poetae

A D I P I S O N E S

cum Aristotelis præceptis, ut uideri possit Horatius nihil sibi tam proposuisse, quam totum Aristotelem exprimere. sed id diuersa ratione facit, ac uia, nam modo reprehendit, modo irridet satyricè agens. utrum uero liber de arte poetica, an Epistola ad Pisones appellandum sit hoc, parum interest. In hoc egregiam operam nauauit Magius summus philosophus, atque ea uidit in hoc opere, quod nemo unquam antea somniauit. pro omnibus igitur, qui in hoc explicando insudarunt, magna gratia Magio habenda est. legant hanc poetices studiosi, nihil absolutius sibi afferri potuisse statuent.

H V M A N O capiti ceruicem pictor equinam,
Iungere si uelit, & uarias inducere plumas,
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones isti tabule fore librum
Persimilem, cuius uelut ægri somnia, uana
Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni.
Reddatur formæ pictoribus, atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, & hanc ueniam petimusq; damusq; uicissim,
Sed non, ut placidis coeant immitia: non, ut
Serpente auibus gementur, tigribus agni.
Inceptis grauib; plerumque, & magna professis
Purpureus, late qui splendeat, vnus, & alter
Assuitur pannus: cum lucus, & ara Diane,
Et properantis aquæ per amenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus, & fortasse cupressum
Scis simulare. quid hoc, si fractis enatat expes
Nauius, ere dato qui pingitur? amphora cæpit
Institui: currente rota cur urceus exit?
Denique sit, quod uis, simplex duntaxat, & unum.
Maxima pars ratum, pater, & iuuenes patre digni,
Decipimur specie recti. breuis esse laboro?
Obscurus fio. sectantem lænia, nerui
Desciunt, animiq; professus grandia, turgent:
Serpit humi tutus nimium, timidusq; procelle,
Qui uariare cupit rem prodigialiter unam:
Delphinum silus appingit, fluctibus aprum
In uitium ducit culpe fuga, si caret arte.
Æmilium circa ludum faber imus & ungues

Exprimet,

Exprimet, & molles imitabitur gre capillos:
 Infelix operis summa: quia ponere totum
 Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
 Non magis esse uelim, quam prauo uiuere naso,
 Spectandum nigris oculis, nigroq; capillo.
 Sumite materiam uestris, qui scribitis, equam
 Viribus: & versate diu, quid ferre recusent,
 Quid ualeant humeri. cui lecta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
 Ordinis hec virtus erit, & Venus, aut ego fallor,
 Ut iam nunc dicat, iam nunc debentia dici
 Pleraque differat, & presens in tempus omittat.
 Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
 In verbis etiam tenuis, cantusq; ferendis,
 Dixeris egregie, notum si callida verbum
 Reddiderit iunctura nouum. si forte necesse est
 Indicijs monstare recentibus abdita rerum:
 Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
 Continget: dabiturq; licentia sumpta pudenter.
 Et noua, fictaq; nuper habebunt uerba fidem: si
 Greco fonte cadent, parce detorta. quid autem
 Cecilio, Plautoq; dabit Romanus ademptum
 Virgilio, Varioq;? ego cur acquirere pauca,
 Si possum, inuideor? cum lingua Catonis, & Enni
 sermonem patrium ditauerit, & noua rerum
 Nomina protulerit? licuit semperq; licebit,
 Signatum presente nota producere nomen.
 Ut silue folijs pronos mutantur in annos:
 Prima cadunt: ita verborum vetus interit etas:
 Et inuenum ritu florent modo nata, vigentq;.
 Debemur morti nos, nostraq;: sine receptus
 Terra Neptunus, classes Aquilonibus arcet,
 Regis opus: Sterilis ue diu palus, aptaq; remis
 Vicinas vrbes alit, & graue sentit aratrum;
 Seu cursum mutauit iniquum frugibus amnis,
 Doctus iter melius: mortalia facta peribunt:
 Nedum sermonum stet honos, & gratia uiuax.
 Multa renascentur, que iam cecidere: cadentq;,
 Que nunc sunt in honore vocabula, si uolet usus:
 Quem penes arbitrium est, & ius, & norma loquendi.
 Res geste regumq; ducumq;, & tristia bella

Quo scribi possent numero, monstravit Homerus:
 Versibus impariter iunctis querimonia primum,
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.
 Quis tamen exiguos elegos emisit auctor:
 Grammatici certant: & adhuc sub iudice lis est.
 Archilochum proprio rabies armauit iambo.
 Hunc socci cepere pedem, grandesq; cothurni,
 Alternis aptum sermonibus, & populares
 Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.
 Musa dedit fidibus diuos, puerosq; deorum,
 Et pugilem uictorem, & equum certamine primum,
 Et iuuenum curas, & libera uina referre.
 Descriptas seruare vices, operumq; colores
 Cur ego, si nequeo, ignoroq; poeta salutor?
 Cur nescire pudens praue, quam discere malo?
 Versibus exponi tragicis res comica non vult:
 Indignatur item priuatis, ac prope socco
 Dignis carminibus narrari caena Thyeste.
 Singula quaeque locum, teneant sortita decenter:
 Interdum tamen & uocem comœdia tollit:
 Iratusq; Chremes tumido delitigat ore.
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri.
 Telephus, & Pelus, cum pauper, & exul vterque,
 Proijcit ampulas, & sesquipedalia verba,
 Si curat cor spectantis tetigisse querela.
 Non satis est pulchra esse poemata: dulcia sunt:
 Et quocumque volent, animum auditoris agunt.
 Ut ridentibus arrident: ita flentibus assunt.
 Humani vultus. si uis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia ludent,
 Telephe, vel Pelen. male si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. tristitia maestum
 Vultum uerba decent: iratum, plena minarum:
 Ludentem, lasciuia: seuerum, seria dictu,
 Format enim natura prius uos intus ad omnem
 Fortunarum habitum: inuat, aut impellit ad iram:
 Aut ad humum marore graui deducit & angit;
 Post effert animi motus interprete lingua.
 Si dicentis erunt fortunae absona dicta:
 Romani tollent equites, peditesq; cachinnum.
 Intererit multum Damius ne loquatur Eros ne:

*Maturus ne senex , an adhuc florente iuuenta
 Feruidus , an matrona potens , an sedula nutrix ,
 Mercator ne vagus , cultor ne virentis agelli :
 Colchus , an Assyrius , Thebis nutritus , an Argis .
 Aut famam sequere : aut sibi conuenientia finge
 Scriptor . honoratum si forte reponis Achillem :
 Impiger , iracundus , inexorabilis , acer ,
 Iura neget sibi nata : nihil non arroget armis :
 Sit Medea ferox , inuictaq ; flebilis Ino :
 Perfidus Ixion : Io vaga : tristis Orestes ,
 Si quid inexpertum scenæ committis , & audes
 Personam formare nouam : seruetur ad inum ,
 Qualis ab incepto processerit : & sibi constet .
 Difficile est proprie communia dicere : tuq ;
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus :
 Quam si proferres ignota , indictaq ; primus .
 Publica materies priuati iuris erit , si
 Nec circa vilem , patulumq ; moraberis orbem :
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres : nec desilies imitator in arctum :
 Vnde pedem proferre pudor uetet , aut operis lex :
 Nec sic incipies , vt scriptor cyclicus olim ,
 Fortunam Priami cantabo , & nobile bellum .
 Quid dignum tanto feret hic promissor biatu ?
 Parturient montes : nascetur ridiculus mus .
 Quanto rectius hic , qui nil molitur inepte ?
 Dic mihi Musa uirum , capte post tempora Troiæ ,
 Qui mores hominum multorum uidit , & urbes .
 Non fumum ex fulgore , sed ex fumo dare lucem
 Cogitat , ut speciosa dehinc miracula promat ,
 Antiphatem , Scyllamq ; , & cum Cyclope Charybdim .
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri ,
 Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo .
 Semper ad euentum festinat : & in medias res
 Non secus , ac notas , auditorem rapit : & , quæ
 Desperat tractata nitescere post se relinquit .
 Atque ita mentitur : sic ueris falsa remiscet ,
 Primo ne medium , medio ne discrepet inum .
 Tu quid ego , & populus mecum desideret , audi .
 Si plausoris eges aulea manentis , & usque
 Sessuri , donec cantor , uos plaudite , dicat :*

Aetatis cuiusque notandi sunt tibi mores:
 Mobilibusq; decor naturis dandus, & ammis.
 Reddere qui uoces iam scit puer: & pede certo
 Signat humum, gestit paribus colludere, & iram
 Colligit, ac ponit temere: & mutatur in horas.
 Imberbis iuuenis tandem custode remoto,
 Gaudet equis, canibusq;, & aprici gramine campi,
 Cereus in uitium flecti, monitoribus asper,
 Vitium tardus promisor, prodigus aris,
 Sublimis, cupidusq;, & amata relinquere pernix.
 Conuersis Studijs, etas, animusq; uirilis
 Querit opes, & amicitias: inseruit honori:
 Commisisse cauet, quod mox mutare laboret.
 Multa senem circumueniunt incommoda: uel quod
 Querit, & inuentis miser abstinet, ac timet uti:
 Vel quod res omnes timide, gelideq; ministrat,
 Dilator, spe longus, iners, auidusq; futuri,
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
 Se puero: censor, castigatq; minorum.
 Multa ferunt ami uenientes commoda secum:
 Multa recedentes adimunt: ne forte semiles
 Mandentur iuueni partes, pueroq; uiriles:
 Semper in adiunctis, auroq; morabimur aptis.
 Aut agitur res in scenis, aut acta refertur:
 Segnius irritant animos demissa per aures,
 Quam, quae sunt oculis subiecta fidelibus: & quae
 Ipse sibi tradit spectator: non tamen intus
 Digna geri, promes in scenam: multa; tolles.
 Ex oculis, quae mox narret facundia praesens.
 Nec pueros coram populo Medea trucidet:
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus:
 Aut in auem Progne uertatur: Cadmus in anguem.
 Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 Ne ne minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula: quae posci uult: & spectata reponi.
 Nec deus intersit, nisi dignus uindice nodus
 Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris partes chorus, officiumq; uirile
 Defendat: neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducatur, & hereat apte.
 Ille bonis faueatq;, & consiliatur amicis:

Et regat iratos : & amet peccare timentes .
 Ille dapes laudet mensæ brevis : ille salubrem
 Iustitiam , legesq; , & apertis otia portis .
 Ille tegat commissa : deosq; precetur , & oret ,
 Ut redeat miseris , abeat fortuna superbis .
 Tibia non , ut nunc , orichalco iuncta , tubæq;
 Aemula : sed tenuis , simplexq; foramine pauco
 Aspirare , & adesse choris erat utilis , atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia flatu .
 Quo sane populus numerabilis , utpote parvus ,
 Et frugi , castusq; , verecundusq; coibat .
 Postquam cæpit agros extendere victor , & urbem
 Latior amplecti murus : uinoq; diurno
 Placari Genius festis impune diebus :
 Accessit numerisq; , modisq; licentia maior .
 Indoctus quid enim saperet , liberq; laborum ,
 Rusticus urbano confusus , turpis honesto ?
 Sic prisca motumq; , & luxuriam addidit arti
 Tibicen : traxitq; vagus per pulpita vestem .
 Sic etiam fidibus voces creuere seueris :
 Et tulit eloquium insolitum facundia præceps :
 Utilemq; sagax rerum , & diuina futuri
 Sortilegis non discrepuit sententia Delphis .
 Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum ,
 Mox etiam agrestes satyros nudauit , & asper
 Incolumi gravitate iocum tentauit , eo , quod
 Illecebris erat , & grata nouitate morandus
 Spectator , functusq; sacris , & potus , & exlex .
 Verum ita risores , ita commendare dicaces
 Conueniet satyros : ita vertere seria ludo ;
 Ne , quicumque deus , quicumque adhibebitur heros ,
 Regali conspectus in auro nuper , & ostro ,
 Migret in obscuras humili sermone tabernas :
 Aut , dum vitat humum , nubes & inania captet ,
 Effutire leues indigna tragædia versus :
 Ut festis matrona moneri iussa diebus ,
 Intererit satyris paulum pudibunda proteruis .
 Non ego inornata , & dominantia nomina solum ,
 Verbaq; , Pisones , satyrorum scriptor amabo :
 Nec si enitar tragico differre colori ,
 Ut nihil intersit Dauius ne loquatur , & audax

Pythias, emuncto lucrata Simone talentum :
 An custos, famulusq; dei Silenus alumni.
 Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quivis,
 Speret idem : sudet multum, frustra; laboret
 Ausus idem : tantum series, iuncturaq; pollet :
 Tantum de medio sumptis accedit honoris.
 Silvis deducti caueant, me iudice, Fauni,
 Ne, velut imati truijs, ac pœne forenses,
 Aut nimium teneris iuvenentur versibus inquam,
 Aut immunda crepent, ignominiosa; dicta.
 Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res :
 Nec si quid fracti ciceris probat, & nucis emptor,
 Aequis accipiunt animis. donant ue corona,
 Syllaba longa breui subiecta, vocatur Iambus,
 Pes citus : vnde etiam trimetris accrescere iussit
 Nomen Iambes, cum senos redderet ictus :
 Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
 Tardior ut paulo, grauiorq; neniret ad aures,
 Spondeos stabiles in iura paterna recepit
 Commodus, & patiens : non ut de sede secunda
 Cederet, aut quarta socialiter. hic & in Atti
 Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
 In scenam missos magno cum pondere uersus,
 Aut opera celeris nimium, cura; carentis,
 Aut ignorata premit atris crimine turpi.
 Non quivis uidet immodulata poemata iudex :
 Et data Romanis uenia est indigna poetis.
 Idcirco ne uager, scribamq; licenter : an omnes
 Visuros peccata putem mea tutus, & extra in pla
 Spem uenia; cautus ? uitauit denique culpam :
 Non laudem merui. uos exemplaria Græcæ
 Nocturna uersate manu, uersate diurna.
 At uestri proauī Plantinos & numeros, &
 Laudauere sales, nimium patienter utrunque,
 Ne dicam stulte, mirati : si modo ego, & uos
 Scimus inurbanum lepido seponere dicto.
 Legitimumq; sonum digitis callemus, & aure.
 Ignotum tragica genus inuenisse camæna
 Dicitur, & plaustris uexisse poemata Thæsis :
 Quæ canerent, agerentq; peruncti fecibus ora.
 Post hunc personæ, pallæq; repertor honestæ

Aeschylus & modicis instruit pulpita tignis:
 Et docuit magnumq; loqui, nitidiq; cothurno,
 Successit vetus his comædia, non sine multa
 Laude: sed vitium libertas excidit, & vim
 Dignam lege regi. est accepta, chorusq;
 Turpiter obtinuit sublato iure nocendi.
 Nil intentatum nostri liquere poeta:
 Nec minimum meruere decus vestigia Græcæ
 Ausi deserere, & celebrare domestica facta:
 Vel, qui prætextas, vel qui docuere togatas.
 Nec virtute foret, claris ve potentius armis,
 Quam lingua, Latium, si non offenderet vnum-
 Quenque poetarum limæ labor, & mora. vos o
 Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies, & multa litura coercuit: atque
 Præfectum, decies non castigavit ad vnguem.
 Ingenium misera quia fortunatius arte
 Credit, & excludit sanos Helicone poetas
 Democritus: bona pars non vngues ponere curat,
 Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
 Nanciscetur enim precium nomenq; poeta:
 Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam
 Tonfiori Licino commiserit. O ego lætus,
 Qui purgo bilem sub verni temporis horam.
 Non alius faceret meliora poemata. verum
 Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
 Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi:
 Munus, & officium, nil scribens ipse, docebo:
 Vnde parentur opes: quid alat, formetq; poetam:
 Quid deceat, quid non: quo virtus, quo ferat error.
 Scribendi recte, sapere est & principium, fons.
 Rem tibi socraticæ poterunt ostendere charta:
 Verbaq; promissam rem non inuita sequentur.
 Quid didicit, patriæ quid debeat, & quid amicis:
 Quo sit amore parens, quo frater amandus, & hospes:
 Quod sit in scripti, quod iudicis officium: quæ
 Partes in bellum missi ducis: ille profecto
 Reddere personæ scit convenientia cuique,
 Respicere exemplar vitæ, morumq; iubebo
 Doctum imitatore: & veras hinc ducere voces
 Interdum speciosa locis morataq; recte

Fabula,

Fabula, nullius Veneris, sine pondere, & arte,
 Valdius oblectat populum, meliusq; moratur.
 Quam versus inopes rerum, nugæq; canora.
 Graijs ingenium, Graijs dedit ore rotundo
 Musa loqui, præter laudem, nullius auaris.
 Romani pueri longis rationibus assem
 Discunt fin partes centum diducere. dicat
 Filius Albini, si de quinquunce remota est
 Vncia: quid superat? poterat dixisse triens: heus,
 Rem poteris seruare tuam: redit vncia: quid fit?
 Semis. at hæc animos arugo, & cura peculi,
 Cum semel imbuerit: speramus carmina fingi
 Posse linenda cedro, & leui seruanda cupresso?
 Aut prodesse volunt, aut delectare poeta:
 Aut simul & iucunda, & idonea dicere vita.
 Quicquid præcipies, esto brevis: ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantq; fideles.
 Omne superuacuum pleno de pectore manat.
 Ficta voluptatis causa, sint proxima veris.
 Nec quodcumque volet, poscat sibi fabula credi:
 Neu pransæ Lamiæ vinum puerum extrahat aluo:
 Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:
 Celsi prætereunt austera poemata. Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterq; monendo.
 Hic meret æra liber Sosis: hic & mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat æuam.
 Sunt delicta tamen, quibus ignouisse velimus.
 Nam neq; chorda sonum reddit, quem vult manus, & mens:
 Poscentiq; grauem persæpe remittit acutum:
 Nec semper feriet, quodcumque minabitur, arcus.
 Verum, ubi plura nitent in carmine: non ego paucis
 Offendar maculis: quas aut incuria fudit:
 Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
 Ut scriptor si peccat idem librarius vsque,
 Quamuis est monitus, uenia caret: & citharædus
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem.
 Sic mihi, qui multum cessat, fit Cherilus ille,
 Quem bis, terq; bonum, cum risu miror: & idem
 Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
 Verum opere in longo fas est obrepere somnum.

Ut pictura, poesis, erit, quæ si proprius stes,
 Te capiat magis: & quædam, si longius abstes.
 Hæc amat obscurum: volet hæc sub luce videri:
 Iudicis argutum quæ non formidat acumen.
 Hæc placuit semel: hæc decies repetita placebit.
 O maior iuuenum, quanuis & voce paterna
 Fingeris ad rectum, & per te sapias: hoc tibi dictum.
 Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus
 Recte concedi. consultus iuris, & actor
 Causarum mediocris abest virtute disert
 Messallæ: nescit, quantum Cascellius Aulus:
 Sed tamen in pretio est. mediocribus esse poetis
 Non dii, non homines, non concessere columnæ.
 Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papauer,
 Offendunt: poterat duci quia cæna sine istis:
 Sic animis uatum inuentumq; poema inuandis,
 Si paulum summo discessit: uergit ad imum.
 Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
 Indoctusq; pilæ, disci ue, trochi ue quiescit:
 Ne spissæ risum tollant impune coronæ.
 Qui nescit, uersus tamen audet fingere: quid ni?
 Liber, & ingenuus, præsertim census equestrem
 Summam nummorum, uitioq; remotus ab omni.
 Tu nihil inuita dices, facies ue Minerva:
 Id tibi iudicium est: ea mens. si quid tamen olim
 Scripseris, in Mecæ descendat iudicis aures,
 Et patris, & nostras: nonumq; prematur in annum.
 Membranis intus positis delere licebit,
 Quod non edideris. nescit vox missa reuertî.
 Siluestres homines sacer, interpretq; deorum
 Cadibus, & uictu fædo deterruit Orpheus,
 Dictus ob hoc lenire tigres, rapidosq; leones.
 Dictus & Amphion Thebana conditor arcis
 Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda
 Ducere, quo uellet. fuit hæc sapientia quondam
 Publica priuatis secernere, sacra profanis:
 Concubitu prohibere vago: dare iura maritis:
 Oppida moliri: leges incidere ligno.
 Sic honor, & nomen diuinis vatibus, atque
 Carminibus venit. post hos insignis Homerus,

Tyrtaeusq;

Tyrteusq; mares animos in Martia bella
 Versibus exacuit. dicte per carmina sortes.
 Et vite monstrata via est: & gratia regum
 Pierijs tentata modis, ludusq; repertus.
 Et longum operum finis: ne forte pudori
 Sit tibi Musa lyre solers, & cantor Apollo.
 Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quesitum est: ego nec studium sine diuite vena,
 Nec rude quid prosit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opem res, & coniurat amice.
 Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Multa tulit, fecitq; puer: sudavit & alsit.
 Abstinuit Venere & vino. qui Pythia cantat
 Tibicen, didicit prius, extimuitq; magistrum.
 Nunc satis est dixisse, ego mira poemata pango.
 Occupet extremum scabies. mihi turpe relinqui est
 Et, quod non didici, sane nescire fateri.
 Ut preco, ad merces turbam qui cogit emendas,
 Assentatores iubet ad lucrum ire poeta.
 Diues agris, diues positus in fenore nummis.
 Si vero est vinctum qui recte ponere possit,
 Et spondere leui pro paupere: & eripere atris
 Litibus implicitum: mirabor, si sciet inter-
 Noscere mendacem, verumq; beatus amicum.
 Tu seu donaris, seu quid donare voles cui:
 Nolito ad uersus tibi factos ducere plenum.
 Letitig. clamabit enim, Pulchre, bene, recte:
 Pallefcet super his, etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem: saliet, tundet pede terram.
 Ut qui conducti plorant in funere, dicunt,
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
 Derisor vero plus laudatore mouetur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis,
 Et torquere mero quem perspexisse laborant,
 An sit amicitia dignus. si carmina condes:
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
 Quintilio si quid recitares, corrige sodes,
 Hoc, aiebat, & hoc melius te posse negares,
 Bis, terq; expertum frustra delere iubebat:
 Et male tornatos incudi reddere uersus,
 Si defendere delictum, quam uertere mallet.

Nullum ultra uerbum, aut operam insumebat inanem,
 Quin sine riuali teq; , & tua solus amares.
 Vir bonus , & prudens versus reprehendet inertes :
 Culpabit duos : in comptis allinet atrum
 Transuerso calamo signum : ambitiosa recidet
 Ornamenta : parum claris lucem dare coget :
 Arguet ambigue dictum , mutanda notabit :
 Fiet Aristarchus : nec dicet cur ego amicum
 Offendam in nugis : hæ nugæ seria ducent
 In mala derisum semel exceptumq; sinistre .
 Ut , mala quem scabies , aut morbus regius urget ,
 Aut fanaticus error , & iracunda Diana :
 Vesantum tetigisse timent , fugiuntq; poetam ,
 Qui sapiunt : agitant pueri , incautiq; sequuntur .
 Hic dum sublimes versus ructatur , & errat :
 Si ueluti merulis intentus decidit auceps
 In puteum , foveam ue : licet , succurrite , longum
 Clamet , io ciues : non sit , qui tollere curet .
 Si quis curet opem ferre , & demittere funem :
 Qui scis , an prudens huc se deiecerit ? atque
 Seruari nolit ? dicam , Siculiq; poetæ
 Narrabo interitum . deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles : ardentem frigidus Aetnam
 Insiluit . sit ius liceatq; perire poetis .
 Inuitum qui seruat , idem facit occidenti .
 Nec semel hoc fecit : nec , si retractus erit , iam
 Fiet homo , & ponet famosa mortis amorem .
 Nec satis apparet , cur versus factitet : utrum
 Minxerit in patrios cineres : an triste bidental
 Mouerit incestus . certe furit : ac uelut versus .
 Obiectos caueæ ualut si frangere clatros ,
 Indoctum , doctumq; fugat recitator acerbus :
 Quem uero arripuit , tenet , occiditq; legendo ,
 Non missura cutem , nisi plena cruoris hirudo .

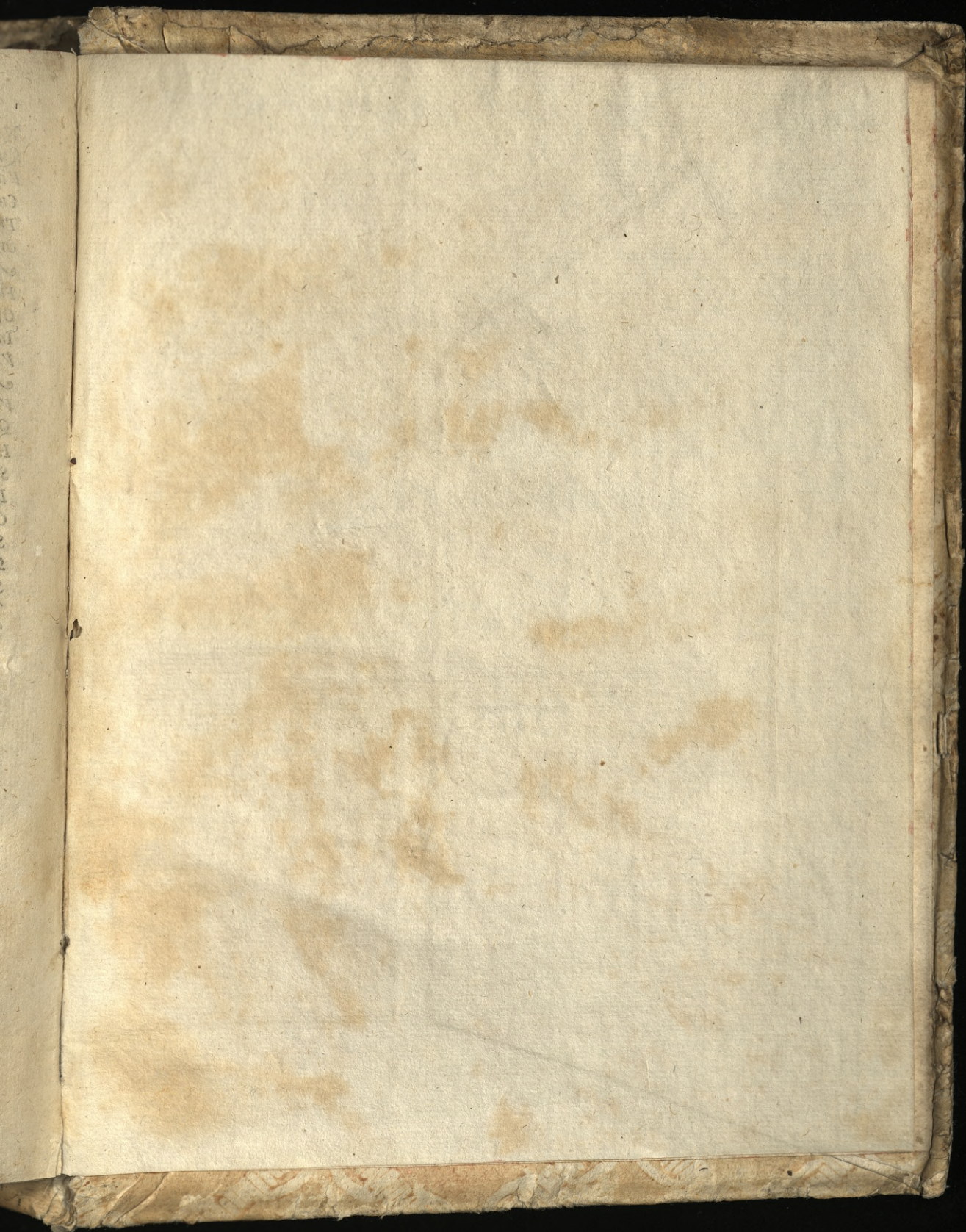
F I N I S .

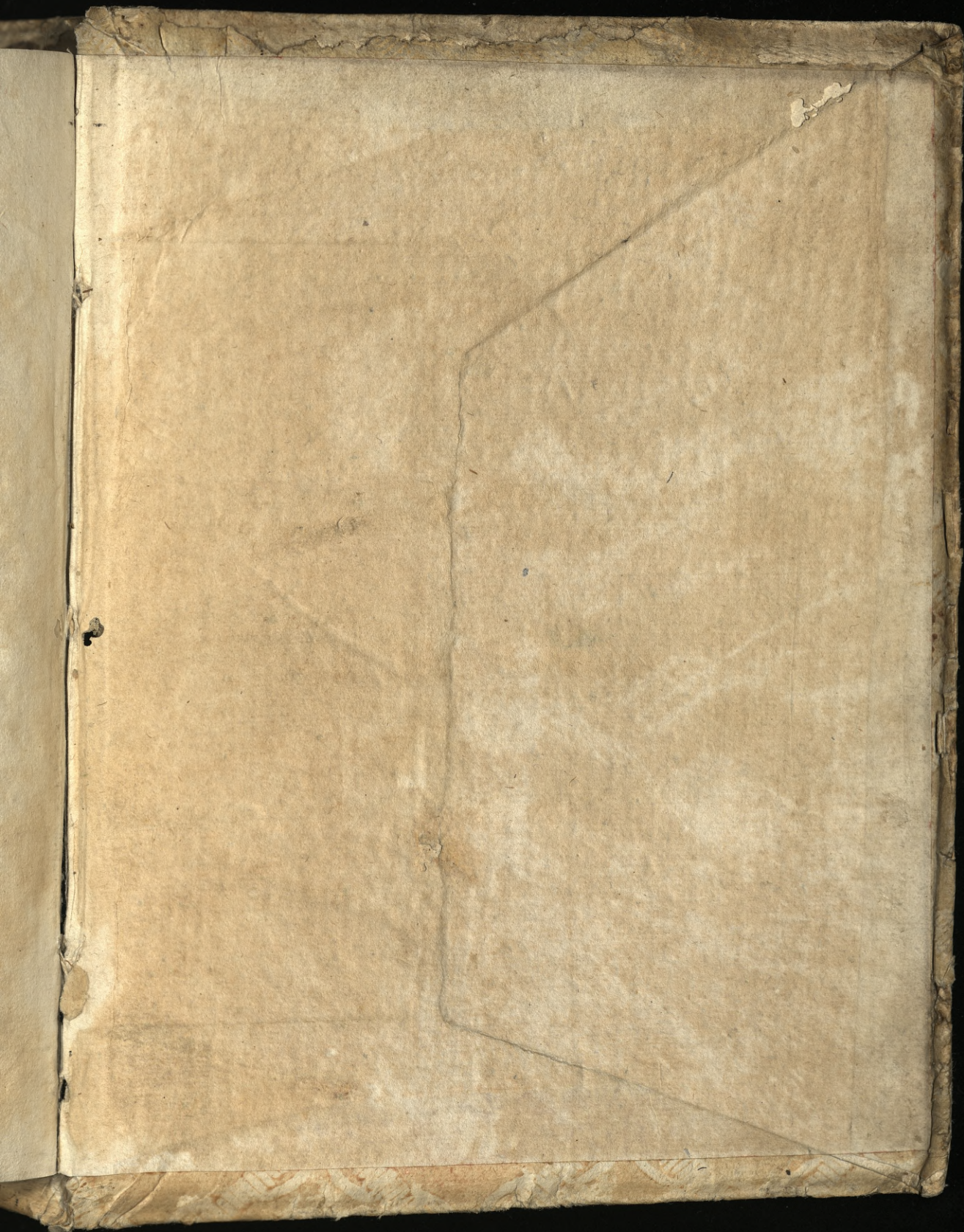

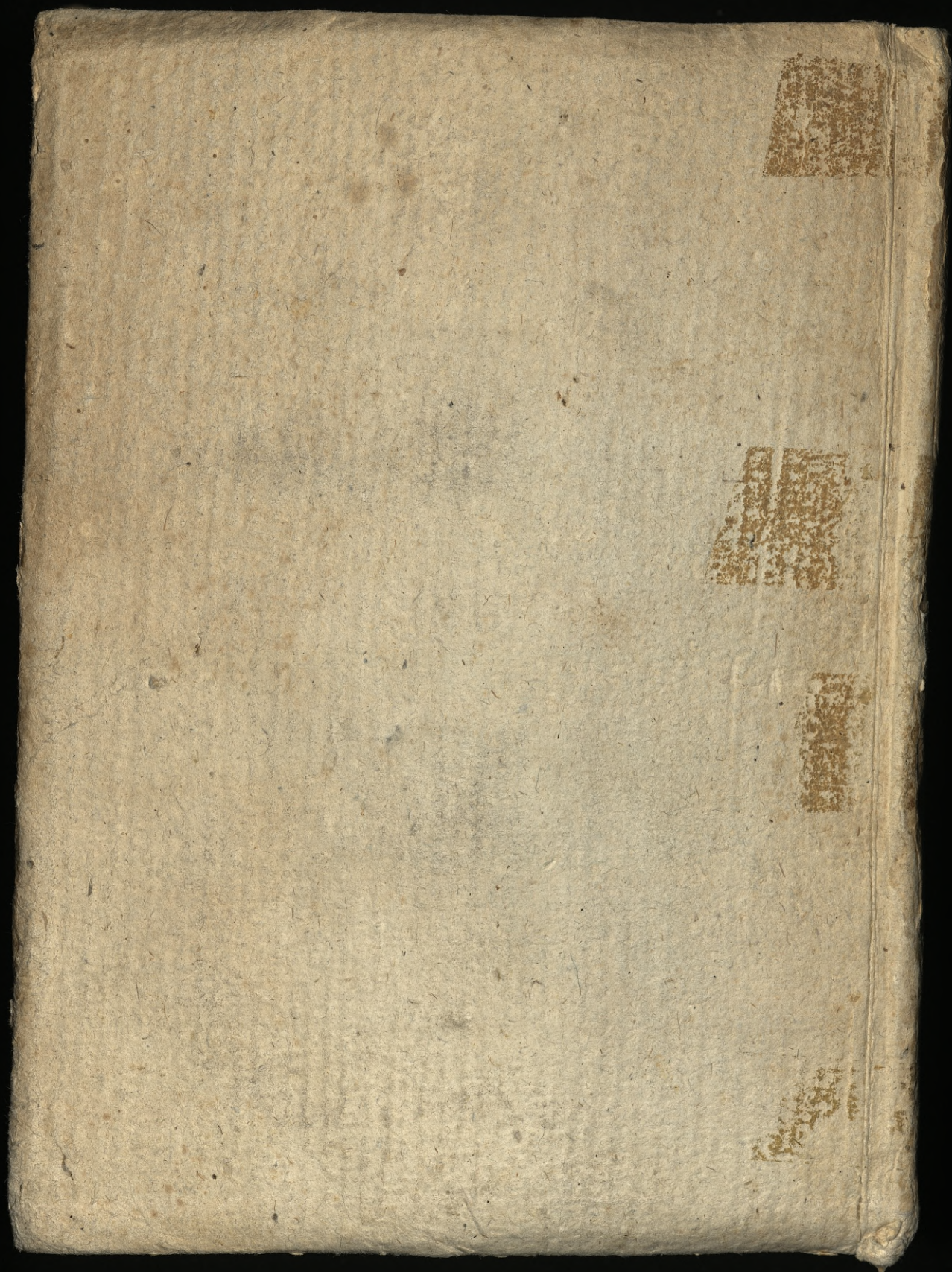
VENETIIS,
Apud Dominicum Nicolinum.

M D LXXVIII.

IN OMNIBUS LIBRARIIS

ET CIRCULIBUS

PLACCIUS

CUM

NOTA

—————